

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

Smo sredi krhkega premirja, katerega epilog ni znan...

S torkove seje izvršnega sveta v Novem mestu

NOVO MESTO — »Smo sredi trilega premirja, katerega epilog ni znan,« je torkovo redno sejo novomeškega občinskega izvršnega sveta začel njegov predsednik Boštjan Kovačič. Bilance dosedanje vojne niso delali, se je pa vladno razumljivo soočila s trenutnim dogajanjem pri nas. Ocenili so, da se je tudi novomeška občina enako kot Dolenjska in Slovenija ob prvem navalu JA ubranila in se učinkovito samoorganizirala, naj gre za TO, milico, civilno zaščito, ali zdravstvo, vrtnice, občinsko upravo itd. in seveda »teren«, na katerem so se zelo aktivno odzvali lovci, gasilci, radioamaterji in drugi. Vsi operativni organi so skratka delovali učinkovito. Še naprej morajo biti vsi v stalni pripravljenosti, da bi v primeru ponovne zaostrojitve oz. napada s strani JA, ki ga objavlja general Adžić, enote JA v Sloveniji pa so bile kljub premirju popolnoma s svežimi močmi, bili na mestu oz. pripravljeni za akcijo.

Do sedaj je največjo vojno škodo v občini utrpelo gospodarstvo, in sicer po oceni za 193 od skupaj 214 milijonov dinarjev. Sicer zna biti ta škoda precej večja.

Že v torek je posebna komisija namreč ocenjevala škodo, ki jo je naredilo nočno streljanje v Češči vasi. Napovedujejo pa se tudi prva trgovanja poslovnih vezi s tujino, kar zna škodo močno povečati. Sicer pa je vse odvisno od tega, kako se bodo stvari odvijale pri nas v prihodnosti, za katero se morajo v podjetjih bolj kot doslej za primer potrebe pripraviti za vojne razmere in delo v njih.

Z. L.-D.

PISMO BREZ PISAVE

LJUBLJANA — V počastitev Svetovnega slovenskega kongresa, ki je bil pretekli teden v Ljubljani, so v novem atriju Narodnega muzeja odprli zanimivo razstavo Pismo brez pisave — arheologija o prvih stoletjih krščanstva na Slovenskem. Razstava bo odprta do 20. avgusta.

MOKRONOŽANI IN OKOLIČANI SPET DOMA

TREBNJE — V ponedeljek, 8. julija, nam je poveljnik občinskega štaba za civilno zaščito v Trebnjem Dušan Mežnaršič povedal, da so ukinili evakuacijo za okrog 2000 ljudi z območja Mokronoga in okolice. Opazili so, da so se kmetje sicer že pred preklencem evakuacije vračali na domačije vsaj za toliko časa, da so nakrmili živino in postorili najnujnejša opravila. V ponedeljek so se umaknile tudi vse enote civilne zaščite, ukinjena so dežurstva, čeprav je vse še zmeraj v stanju operativne pripravljenosti za primer najhujšega. (Več o tem na 3. strani)

Z Doba pustili ujete oficirje

Tudi večina vojakov zapustila Center za vojne ujetnike na KPD — Gladovna stavka oficirjev JA naglo končana — Izjava upravnika KPD Dob

DOB PRI MIRNI — Kot nam je v ponedeljek povedal vodja Centra za vojne ujetnike v KPD Dob, Anton Maver, so 8. julija spustili že vseh 86 zajetih oficirjev JA, 3 pripadnike zveznega sekretariata za notranje zadeve, že prej pa so spustili iz centra 3 civiliste. V centru je bilo tudi 113 ujetih oz. prebeglih vojakov, od tega deseterica različnih narodnosti, preostali pa so Albanci, ki pa se niso hoteli pridružiti ujetnikom na posebnem vlaku in se vrniti domov.

Število teh vojakov se od ure do ure zmanjšuje, saj odhajajo vsi, ki to želijo v dogovoru z Rdečim križem, na lastno odgovornost pa lahko gredo tudi domov. Velika večina zajetih v centru je bila zadovoljna z zdravstvenim varstvom in hrano. Ranjenega oficirja so prepeljali v ljubljanski klinični center, medtem ko se dva bolna oficirja nista odločila za to možnost. Sicer pa za zdravje in počutje zaprtih v KPD Dob nenehno skrbi civilni zdravnik, v tem primeru pa so omogočili tudi obiske vo-

cirji začeli tudi krajšo gladovno stavko »do končne osvoboditve«. Kot je ugotovil upravitelj KPD Dob Jože Jevnikar, »razlogi za gladovno stavko zanesljivo niso v nečloveškem, neprimeren obravnavanju oficirjev JA s strani delavcev, ki se z njimi srečujejo, niti v nemogočih bivalnih pogojih. Pač pa so to bili verjetno neki drugi razlogi, katerih mi pravzaprav ne moremo poznati v podrobnostih niti komentirati.«

P. PERC

Samostojna SLOVENIJA 1991

PROTIDOMU — Na sevnško železniško postajo je iz Ljubljane 5. julija pripeljal vlak ŽTP Beograd z okrog 800 ujetniki, ki so vstopili v Ljubljano in Zidnem Mostu. V Sevnici se jim je pridružila še stotinja ujetnikov. Priča smo bili ganljivemu srečanju, ko so starši med ujetniki le našli svoja otroka, brata iz okolice Travnika pa ranjenega mlajšega brata, ki sta ga že dolgo zaman iskala po Zagrebu v bolnišnici in vojašnici. Ujetnike je spremljala 13-članska ekipa, med njimi dva zdravnika. (Foto: P. P.)

KRKA JE NAŠE MORJE — Tako pravijo mladi kopalci Maja, Petra, Jožko, Matej in Sebastijan, ki smo jih v ponedeljek popoldan ujeli v objektiv pri razigranem kopanju v topli Krki pri Kronovem. Kljub temu da se nad nami še vedno vleče vonj po smodniku, ljudje hočejo prenehati z misli na zadnje dogodke, zato ni čudno, da so bile minulo nedeljo polne kopalcev tudi Šmarješke in Dolenjske Toplice. Samo upamo lahko, da se bomo že naslednje leto lahko kopali v svobodnem slovenskem morju. (Foto: J. Pavlin)

»V Slovenijo pridem le še kot turist!«

Pogovor z zajetimi vojakmi na območju Posavja

SEVNICA — »Podpolkovnik nam je rekel, da bomo imeli opravka s pešci-teroristi, ki jih bomo zlahka pohrustali.« Skoraj do pičice enako mi odgovarjajo golobradi mladci, ki so jih v uniformah JA zajeli teritorialci v Posavju, kako so jih njihovi starešine pripravljali za napad na Slovenijo. Deseterica mladeničev, preoblečenih v nove kavbojke, majice in copate, s katerimi jih je opremil Rdeči križ Slovenije, se po zunanjosti sploh ne bi razlikovala od svojih vrstnikov na ulici, ako ne bi bilo vmes tudi nekaj ostrizenih na balin. Seveda pa bi, vsaj po pogovoru s temi fanti nekaj ur prej, predno jih je vlak v spremstvu predstavnikov Rdečega križa odpeljal proti njihovim domovom, staršem in prijateljem v prav vse republike Jugoslavije, lahko sklepali, da je lahko tudi frizura nekakšna oblika protesta, nestrinjanja s položajem, v katerem so se znašli ne po svoji volji. Lahko bi to tolmačili še kot krik po svobodi.

Sicer pa prisluhnimo sproščenemu pogovoru z nekdanjimi vojakmi JA, ki so bili v zbirnem centru RKS, potem ko so jih zajeli oz. so se prodali TO. Najbolj zgovorna sta Bosanca. Vsi so zatrjevali, da se med seboj zelo dobro razumejo, tudi Albanec in Srba. Pogrešali so le še kakšnega Lalo, kakor šaljivo poimenujejo Vojvodince, pa Slovenca. Potem bi bili Jugoslavija v malem, bi lahko ironično pospremili ta kliše kakor tudi onega o bratstvu in enotnosti. Kaj mislijo o vojni v Sloveniji ti mlečnozobi fantje, ki so jih večino vpoklicali decembra lani?

»Zvezo z dežurnim oficirjem smo vzdrževali samo preko radijske postaje. Iskal sem pomoč, ko je bilo najbolj kritično, prosil sem za hrano, pa spet nič. Pet dni smo jedli samo stare konzerve. Mrzlo, mastno in brez kruha. Taka hrana se ti tako ušede v želodec, da potem nekaj časa ne moreš ničesar prebaviti. Včasih smo v stražarnici skrivoma s svečo vsaj nekoliko pogreli konzerve. Tri dni smo bili brez elektrike, potem je spet bila kratak čas in so nam jo spet izključili. Po takem neobičajnem dogajanju smo lahko sklepali, da gre za nekaj povsem drugega od tistega, kar so nam hoteli prikazati naši nadrejeni.

V meni se je prebudila zavest, da gre za svobodo ljudi, ko bi se naj mi pojavljali v vlogi zaslužnjavca pripadnikov drugega naroda. Kako smo se počutili, če smo morali biti na straži tri dni in tri noči, ne da bi zatisnili oči, ker zamenjave enostavno ni bilo, si lahko mislite. Zame moji starši približno tri mesece niso vedeli, kje sem, ko sem bil na straži zunaj naše vojašnice. Bili smo v polni bojni pripravljenosti že vse od splitskih dogodkov. Kdor je bil v vojski, ve, kaj pomeni, če moraš spati s puško v postelji, če moraš v tej vročini ves čas nositi čelado. Bojna pripravljenost je za malenkost popustila le dva do tri dni.

Povedati moram, da sem semkaj prišel, da bi branil meje Jugoslavije, ne pa da se vojskujem z narodom, pravi Al-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Danes v Dolenjskem listu

- na 2. strani:
 - Mož, ki lahko vrže v zrak pol mesta
- na 4. strani:
 - Delajo, kolikor se da normalno
- na 5. strani:
 - Življenje pa mora teči naprej
- na 9. strani:
 - Od Pogancev do Krakovskega gozda
 - Med vajo in vojno je strahotna razlika
- na 10. strani:
 - Noč med sovražnimi krogli
- na 12. strani:
 - Anketa Dolenjskega lista sprašuje in nagrajuje
- na 15. strani:
 - Protest zasebnih vinogradnikov

UMRL JE ZA SLOVENIJO — V novomeški bolnišnici je v petek zaradi rane na glavi, ki jo je kot teritorialac dobil v spopadih z Jugoslovansko armado v Medvedjku, umrl komaj 25-letni Franci Uršič iz Prečne. Tako je postal peti žrtev na strani branilcev komaj rojene Slovenije. V nedeljo popoldan je bila Prečna zavita v črno, Francijevo slovo od domače hiše je pospremila množica domačinov, na čelu spreveda je bila slovenska zastava in odred njegovih teritorialcev. »Franci je dal svoje mlado življenje za mlado državo, umrl je za boljši jutri. Tudi mi mladi bomo še naprej branili našo domovino, in če bo potrebno, tudi po Francijevo poti,« je ob slovesu pred Uršičevo hišo povedal njegov prijatelj Matjaž Cesar. (Foto: J. Pavlin)

VREME

V drugi polovici tedna se bo nadaljevalo vroče poletno vreme.

Žrtve niso bile zaman

Pravica brez moči je nemočna, moč brez pravice je tiranska. V teh dneh velikih preizkušenj slovenskega naroda, ki je tako rekoč čez noč prisilno dozorel in se postaral za stoletje, smo spoznali in občutili globino te (Pascalove) misli. Tok dogodkov nas je postavil na trdna tla. Samo eno noč je bilo dopuščeno sanjati svojo naravno pravico do povsem svobodnega in od nikogar odvisnega življenja. Sledila je groba agresija z razdejanji in žrtvami, odločen odpor, za vsem tem pa mednarodno diplomatsko posredovanje, ki je naše politično vodstvo prepričalo in delno tudi prisililo, da začne ubirati dolgotrajnejšo in napornejšo pot uveljavitve plebiscitne narodove volje, ki pa zagotavlja mir v tem delu Evrope in bolj upošteva tudi mednarodnopravni položaj drugih.

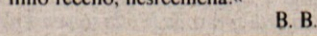
Ali naj to pomeni, da je ostra in do nas trda brionska deklaracija, sprejeta v noči na ponedeljek, naš poraz in da so bile hude žrtve zaman? Ne. Med vojno in dogovorom je izbira le ena. Deklaracija bo resda začasno razveljavila oz. zadržala osamosvojitvena dejanja, bo pa hkrati odprla demokratično, evropsko pot za uresničitev narodove težnje, ki se je zdaj internacionalizirala in za katero sprejemajo nekatera jamstva tudi evropske dežele. Te naj bi odločilno pripomogle, da bi prišli do cilja po poti dogovorov in sporazumov, torej brez vojne, ki bi tako ali drugače ogrozila vse. Prav zato smo, kot posebej poudarja predsednik Kučan, po Brionih bliže uresničitvi svoje zgodovinske težnje, kot smo bili pred njimi.

M. LEGAN

Komandant novomeške garnizije, polkovnik Radosav Bogičević, o vojni, njegovi vlogi v njej, nočnem streljanju v Češči vasi in Prečni, dogodkih v Mokronogu, življenju v kasarni in življenju po vojni

Radosav Bogičević

Polkovnik Janez Slapar, poveljnik Teritorialne obrambe Slovenije, v izjavi za Gorenjski glas

Kot so povedali na informativni službi, se ljudje zanimajo predvsem za otroke, ki so v jugoslovanski vojski na slovenskih tleh. V službi imajo seznam zajetih in prebeglih, ki so se znašli v črnomaljski občini. Če jih na seznamu ni, pomeni, da so še v vojašnicah. Ključno predvsem starši iz Hrvaške, BiH in Črne gore. Po nekaj tistih, ki jih imajo v službi na seznamu, so starši že prišli. Pretekli petek je bilo na seznamu še 8 prebeglih in 32 zajetih, medtem ko so v ponedeljek prebegli le še 4. Sicer pa na informativna služba tem vojakom možno, da pokliče domov, staršem, katerih sinovi niso na njihovem seznamu, pa posredujejo tudi telefonsko številko črnomaljske garnizije.

Borut Likar, načelnik novomeške UNZ, o ugotovitvah ob ogledu krajev nočnih streljanj v Češči vasi in Prečni — Vsi streli le iz smeri vojašnice

Borut Likar

Zatem sem hotel preiskati okoli-
co. Če so napadalci obstajali, bi

B. B.

Organizirata jo Center za socialno delo in OO RK

Kot so povedali na informativni službi, se ljudje zanimajo predvsem za otroke, ki so v jugoslovanski vojski na slovenskih tleh. V službi imajo seznam zajetih in prebeglih, ki so se znašli v civilnih, nomadskih občinah. Če jih na seznamu ni, pomeni, da so še v vojašnicah. Ključno predvsem starši iz Hrvaške, BiH in Črne gore. Po nekaj tistih, ki jih imajo v službi na seznamu, so starši že prišli. Pretekli petek je bilo na seznamu še 8 prebeglih in 32 zajetih, medtem ko so v ponedeljek prebegli le še 4. Sicer pa je informativna služba tem vojakom možnost, da pokliče domov, staršem, katerih sinovi niso na njihovem seznamu, pa posredujejo tudi telefonsko številko črnomajške garnizije.

Mokronožani in okoličani spet doma

Grožnja poročnika Grujovića, da bo razstrelil vojaško skladišče v Ciganski dolini z okrog 8 milijoni litri naftnih derivatov, se umirja

MOKRONOG — Vse kaže, da se v Mokronogu in njegovi okolici ljudem le ni treba več tako bati, da bi poročnik JA, 32-letni Dragomir Grujović, uresničil grožnjo, da bo razstrelil vojaško skladišče z okrog 8 milijoni litrov naftnih derivatov v Ciganski dolini pri Mokronogu. Grujović, ki so ga vojaške oblasti tako rekoč čez noč povišale v oficirja, potem ko je ob poskusu predaje vojaškega skladišča slovenski vojski ranil svojega poveljnika kapetana Furlana, je v zadnjem času po telefonu nekajkrat izjavil, da ne bo naredil nič takega, kar bi ogrozilo okolje in ljudi, s katerimi je v približno 15 letih službovanja v Mokronogu in drugod po Sloveniji stkal številne prijateljske vezi. Edini pogoj, ki ga poročnik Grujović pravzaprav postavlja za svojo miroljubnost, je, da ga slovenske oblasti pustijo pri miru.

Grujović je zdaj pomirjen, ker je njegova družina (žena in otroka), ki jo ima zelo rad, na varnem v rojstnem Čaku. Zadovoljen je, ker njegovo enoto 35 vojakov in starešin oskrbujejo s hrano, vodo, celo s časopisi, da in lahko vojaki telefonirajo domov itd. Ravno v nedeljo, ko smo večkrat dolgo časa zaman vrteli številčno telefona in naposled dvakrat le dobili vojašnico v Ciganski dolini, je Grujovićev kolega, podoficir Kovačević, umirjeno, lahko bi celo rekli, da se je nekako prijazno opravičil, pojasnil, da je telefon pač tako zaseden, ker fantje precej kličejo domov, in da je njegov nadrejeni ob dogovorjeni uri čakal na naš klic.

Nazadnje smo po dogovoru z vodnikom Kovačevićem v nedeljo še okrog 22. ure pol ure vztrajno, a zaman skušali vzpostaviti zvezo z Grujovićem. Po-

• **Trenja v vojašnici v Ciganski dolini** se po pričevanjih treh vojakov v Zlajpahovi gostilni v Mokronogu pričela že kakšnih 14 dni pred incidentom, ko je Grujović nasilno prevzel komando v enoti in je, namesto da bi razdelil vojaške knjižnice vojakom, ki so bili že v civilu in pripravljeni na odhod, knjižnice prinesel nazaj v pisarno k poveljniku Furlanu, ga obstrlel in ukazal vojski, naj spet vzame v roke orožje. Desetim slovenskim vojakom in kapetanu Furlanu je le uspelo umakniti se iz vojašnice. To se je še prej posrečilo vojaku iz Srbije, ki je bil sit morečega vzdušja v enoti v Ciganski dolini, mednarodnih trenjih, ko celo medsebojna nogometna tekma ni minila brez psovka in pretepov. Ta vojak si je tako zaželel svobode, da je med stražo (ko se je že začel napad JA) pobegnil in ponoči prepešal čil po železniški progi od Mokronoga do Sevnice okrog 20 km, tam pa so ga zajeli teritorialci.

mislili smo že, ali nas ne vleče za nos, ko posredno izraža pripravljenost za vzpostavitev stika z javnostjo. Po drugi strani smo slišali govorice, da je v soboto pristal pri vojašnici v Ciganski dolini vo-

Cilj je bil civilist v avtu

Pri vojaškem skladišču v Češči vasi streljali na Cirila Ilca in ga ranili

ŠE JE ŽIV — Če bi Ciril Ilc v petek zvečer takole pokonci sedel v svoji kairi, danes najbrž ne bi bil več živ.

NOVO MESTO — »Fant, imaš pa srečo!« je dejal dežurni kirurg v novomeški bolnišnici Cirilu Ilcu zadnji petek okoli 11. ure zvečer. Ilc se je namreč ves krvav pripeljal v bolnico iz Češče vasi, kjer je pri vojaških skladiščih nekdo nanj streljal in ga ranil, vendar na srečo le lažje. Ilc, 36-letni vzdrževalec v novomeški Krki, je bil očitno prava tarča za neznanega zločinca, saj je jasno, da je strellec dobro in natančno meril. Le temu, da je Ilc sklonil glavo na volan, se ima zahvaliti, da je danes živ in pri svoji družini, sicer bi ga krogla zadela naravnost v sence.

• V Bršljinu zraven stare hiše, kjer živi mama, gradim novo in sem tudi vse te dni delal pri hiši,« je povedal Ciril Ilc. Ker je bil prehod čez železniški prehod v Bršljinu blokirani zaradi zabaradiran, je pač, tako kot drugi Bršljinci, hodil tja po drugih poteh, večkrat tudi skozi Češčo vas. »Hišo gradim v neposredni bližini vojašnice, vendar je bilo tam še ne-koliko najbolj mirno. V petek dopoldne sva z ženo še po trgovinah nakupovala, okoli dveh popoldne pa sem se odpravil k hiši in se tam z

Št. 28 (2186) 11. julija 1991

jaški helikopter brez posebnih oznak. Torej kdove kje je že zdaj Grujović!

Najbližji sosed vojašnice Nace Jurglič st., ki ima že vsa leta zelo dobre stike z vojašnico (svojčas so mu vojaki celo pomagali pri kmečkih opravilih) in je bil tudi v teh kritičnih dneh mnogokrat po telefonu v zvezi z Grujovićem, je za-

V vojašnici niso popustili

Kljub temu pa je bilo veliko prebegov — TO odpeljala svoje orožje

ČRNOMELJ — V Beli krajini je bilo med vojno, ki se je bila v Sloveniji, razmeroma mirno, saj bojov ni bilo, le s 26. na 27. junij je šla skozi metliško občino kolona vozil JA. Teritorialna obramba je v črnomaljski občini mirno, s pogajanjem zavzela dve vojaški skladišči. V enem so bila intendantska sredstva, v drugem pa orožje in strelivo, od koder je TO odpeljala orožje, last obeh belokranjskih občin, ki ga je JA zajela lani.

V skladu z ukazi so blokirali tudi vojašnico Bela krajina v Črnomlju. Teritorialci so se pogajali o predaji, a v vojašnici niso popustili. Bilo pa je v občini okrog 100 prebegov, bodisi da so vojaki pribegnili iz črnomaljske vojašnice ali iz drugih občin in Hrvaške. Po narodnosti je bilo največ Hrvatov, sledili pa so jim Slovenci, Srbi, Albanci. V Črnomlju so poskrbeli za varno bivanje tistih, ki niso mogli domov, večina pa jih je kmalu odšla. Sicer pa so v črnomaljski vojašnici imeli vodo, elektriko, nudili so jim zdravniško pomoč ter pomoč pri prehrani. Čeprav so bili v črnomaljski vojašnici korektni do civilistov in jih niso terorizirali, se je sovražno razpoloženje ljudi do njih povečalo. Nekateri prebivalci, ki živijo v bližini vojašnice, pa so se iz preventivnih razlogov umaknili drugam.

M. B.-J.

nikal kakršnokoli možnost, da bi v vojašnici pristal helikopter, sicer bi on to gotovo slisal in videl. Ni pa niti potrdil niti ovrgel govorice Mokronožanov, da je menda Grujović njemu obljubil, da ga bo kot dobrega sosedo pravočasno obvestil, ako bi se zares odločil pognati v zrak ogromno skladišče goriva. Novinarje in druge nas je Jurglič skorajda rotal, naj vendar pustimo pri miru Grujovića, da se ne bi res zgodila katastrofa.

• **Član predsedstva republike Slovenije dr. Dušan Plut je 2. julija skupaj z namestnikom republiškega sekretarja za varstvo okolja in urejanje prostora mag. Mitjo Briceljem in mag. Svetozarjem Poličem, vodjo skupine SEPO, obiskal Mokronog.** »Ogledali smo si to področje, kjer sta, kot veste, dve večji nevarnosti: možnost požara in možnost onesnaženja voda. Pogledali smo, kaj je bilo v tem času narejeno. Moram reči, da so enote civilne zaštite zelo vestno opravile svoje delo. Ljudje, ki žive v bližini, so evakuirani. S pregradami je poskrbljeno, če bi prišlo do izlivanja naftnih derivatov v potok in potem v reko Mirno, da bi to količino zajeli. V primeru večje nesreče bi šlo za večje količine in smo se dogovorili, kaj dodatno storiti. Drugi ukrep pa bo kmalu sporočen tudi tistim prebivalcem, ki niso v neposredni bližini in bi potem ob dodatnem alarmu zapustili to področje. Skratka: mislim, da lahko damo pomirljivo izjavo za prizadete prebivalce, in upamo, da do eksplozije ali pa do izlivanja okrog 7,5 milijona litrov naftnih derivatov v treh rezervuarjih ne bo prišlo,« je povedal dr. Plut.

Dolenjski list bo skušal to željo domačinov upoštevati, če bomo ocenili, da to prispeva k odpravi nevarnega žarišča med krhkim premirjem po brutalni agresiji JA na mlado slovensko državo.

PAVEL PERC

»Nočemo vojne!«

V petek je iz novomeške vojašnice pobegnilo 23 vojakov

NOVO MESTO — Prejšnji petek, sredi belega dne, je iz novomeške kasarne ušlo 23 vojakov, ki so se pri barikadi na železniškem prehodu v Bršljinu predali vojakom slovenske teritorialne obrambe. Soba, kjer so vojaki čakali, da jih bodo poslali naprej do prvega zbirnega centra oziroma na vlak, ki je v spremstvu Rdečega križa odpeljal ujetje in predane vojake v njihove republike, je bila polna smeha in mladeniške razposajenosti. Kako tudi ne, fantje so bili stari od 17 do 20 let, nekateri tudi na videz še mladostniki, skorajda otroci! In vsi ti mladeniči so hoteli čim prej domov. Samo domov. Stran od vojne, ki ni njihova vojna in v katero so jih pehali njihovi, predpostavljani. Ne ubijati in ne biti ubit.

Srbi, Albanci, Romi, Muslimani, Hrvati so govorili drug čez drugega, duhovičili, se tudi malo postavljali, kot se za take razposajene fante spodobi. Konec koncev so pa le ušli vojni in, kar je najlepše, vsi grede domov. »Zakaj ste zbežali?« »Nočemo sodelovati v tej vojni!« so bili odločni. Saj ne, da bi se hoteli izogniti služenju vojaščine. To je na jugu še bolj stvar časti in ponosa. Ne, a hočejo služiti vsaj v svoji republiki. Nočejo se bojevati v Sloveniji proti Slovincem. »Nič točnega nismo vedeli, kaj se dogaja zunaj kasarne,« so pripovedovali. Časopisov niso smeli brati, televizije niso smeli gledati, sicer pa zadnje dni vojašnica tako in tako ni imela elektrike. »Cele noči poka, a vemo da

Nemir le v Kočevski Reki

Kočevska kot oaza miru — Bombe le na Kočevsko Reko, a brez škode — Kljub temu pripravljeni

KOČEVJE — V Kočevski občini skorajda ni opaziti vojnih razmer. Tisti, ki potujejo sem s Hrvaške, so seveda deležni strožje cestne kontrole, sicer pa v občini vlada dokaj mirno vzdušje. Nekaj vznemirjenja so bili deležni le prebivalci Kočevske Reke, ki so doživeli nekaj letalskih napadov v okolico, vse brez materialne škode, potem pa še topniško obstreljevanje iz ribniške garnizije, tudi to le z manjšo materialno škodo.

• Tudi prebivalci Kočevske Reke so prvi strah že prestali in se sedaj obnašajo bolj mirno,« pravi predsednik občinske skupščine dr. Miha Petrovič. »Sicer pa preskrba dobro deluje, večje nakupovalne mrzlice pri nas ni bilo, zdravstvena služba je pripravljena, civilna zaštita je dobro organizirana in razmeram primerno dobro opremljena. Opažamo tudi profesionalno obnašanje, tako pri-

Pobeg s Poganc

Štirje vojaki ušli iz vojašnice na Pogancah

NOVO MESTO — Z vojaki, ki so ušli iz novomeške kasarne, so bili tudi štirje Slovenci in en Hrvat, ki so prišli od drugod. Ervin je še z enim slovenskim vojakom pobegnil s Koprškega, kjer je služil kot granicar, potem pet dni prebil pri teritorialcih v Kopru, kamor ga je prišel iskat oče in ga pripeljal domov v Novo mesto. »Po slovenskih zakonih imam še 20 dni do konca 7-mesečnega vojaškega roka in upam, da bom to odslužil pri teritorialcih,« je rekel Ervin.

Štirje vojaki, trije Slovenci in Hrvat, pa so tistega dne pobegnili iz vojašnice na Pogancah pri Novem mestu, kjer je veliko skladišče streliva. »Na Pogancah so oficirji zelo v redu, z nami Slovenci so ravнали lepo, tako kot z vojaki drugih narodnosti sploh. Niso nam branili brati katerikoli časopisa ali gledati televizije,« so povedali Slavko, Martin, Rok in Dražen. »Mislimo, da oficirji razumejo naš težki položaj,« pravi Jo. Pa vendar so se odločili za beg, ker niso hoteli tvegati, da bi jih kdo silil streljati na svoje ljudi. »To je vojna proti našemu narodu, proti Sloveniji in v taki vojni mi ne moremo, nočemo in ne smemo sodelovati, tudi posredno ne. Zato smo se dogovorili, da bomo zbežali.« Čez žico so splezali ob polpoldne. »Mislimo, da vojaki ne bi streljali na nas, če bi nas opazili, za oficirje pa nismo tako prepričani.« Najprej so zbežali trije Slovenci. Pogrešili so jih čez četrte ure in jih takoj začeli iskati, to pa je izkoristil Hrvat Dražen in tudi ušel.

A. B.

Samostojna SLOVENIJA 1991

mi vojaki ne streljamo, starešine so nam govorili, da na nas streljajo teritorialci. Grozili so nam, da bo vsak, ki bo skušal zbežati, dobil naboj v čelo, če ga ujamejo, pa najmanj 10 let zapora. Pa tudi s tem so nam grozili, da nas bodo teritorialci pobili, če nas dobijo.«

Fantje so povedali, da je bilo zadnje dni v kasarni kakšnih 40 do 50 oficirjev, več kot vojakov. »Čez naše tarešine nimamo kaj reči, dobri so bili z nami, zlasti komandant Bogičević. On nam je tudi govoril, da mi ne bomo prvi streljali na teritorialce. In res nismo, a tudi ne oni na nas. Še sedaj pa nam ni jasno, kaj se je dogajalo ponoči. Mi, vojaki, nismo streljali in kasarna ni bila napadena.« Potem so fantje le prišli do bolj natančnih informacij, kaj je zunaj kasarne, in sklenili so, da pobegnejo. »Ušli smo skozi luknjo v mreži, ki je bila že od prej in kjer so vojaki hodili po pivo. Drug za drugim smo zlezli ven, se med potjo do pasu slekli in se pri železniškem prehodu predali teritorialcem. Pripeljali so nas sem, nam priskrbeli civilna oblačila, nas nahranili in nam dali sokove, sedaj pa čakamo, da bomo šli domov.« Na vprašanje, če se ne boje, da jih bodo obravnavali kot dezertarje, so se zresnili in odgovorili, da ta bojazen obstaja, vendar so odločno zatrdili, da jih živih nihče in na noben način ne spravi več nazaj. »Nič nimamo proti Sloveniji in proti Slovincem, tukaj so z nami lepo ravnali in vsi, s katerimi smo prišli v stik v Mariboru ali v Novem mestu, kamor smo prišli pred mesecem dni, so bili z nami prijazni. Nočemo se vojskovati, nočemo streljati na te ljudi. V Slovenijo bi še prišli, a le kot civilisti, nikakor več kot vojaki!«

A. B.

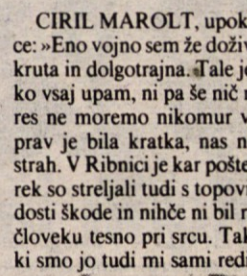
Naša anketa

Človeku je težko pri srcu

Prvi udar armade, ki se s tem do konca razgalila in potrdila, da ni od njene jugoslovanskosti, še bolj pa od ljudskosti, ostalo nič, na majhno in komaj osamosvojeno Slovenijo je mimo. Mimo so prvi alarmi za nevarnost zračnega napada, bežanje v zaklonišča, ki ga s podobno moro doživljajo tisti, ki so že preživeli eno vojno, kot tisti, ki so o njej le poslušali mnoge zgodbe, mimo so prve prave bitke med JA (v kateri so še vedno tudi mladi slovenski vojaki) in skoraj goloroko TO. Pokopane so žrtve. Na srečo jih ni bilo veliko, vsaka pa je oz. bi vsa morala biti v nebo vpijoč opomin morilcem z vojaškimi, v prvi vrsti seveda generalskimi kapami na glavah. Slovenija se je ubranila in ob prvih znakih rahle popustive napetosti začela odpravljati posledice norije na naših tleh in pridno delati, saj ve, da se lahko zanese predvsem nase. A kot da temu narodu, ki si želi samo to, da bi bil sam gospodar v svojem domu, s sosedom v sosednjem pa kljub njuni različnosti ostal dober sosed, ni usojeno, da bi (pre)živel in delal v miru, brez prelivanja krvi, brez namernega uničevanja gospodarstva, v sistemu in z oblastjo, ki si jo je izbral sam in naj bi jo sam tudi zamenjeval. Jugoslovanska armada oz. njen vrh, ki se je izmaknil politični kontroli, se je očitno odločila povsem nerazumno braniti pridobljene pravice in položaj, za katerega noče uvideti, da je dejansko že povsem spremenjen. Le kakšno ceno bo treba plačati za vse to?

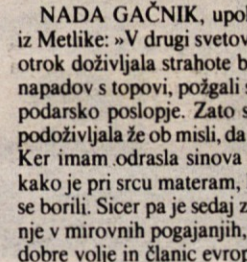
FRANC KOTNIK, upokojeni občinski uslužbenec iz Novega mesta: »Prvo vojno sem doživel kot otrok, v drugi sem bil borec partizan, v tej pa sem star človek. Jaz in moji vrstniki smo vojn, žal, vajeni. Čeprav sem bolj flegmatik, me je ta groba grožnja generala Adžića ljudem močno prizadela; ta psihični pritisk na civilno prebivalstvo, to je hujske kot bombardiranje. Take vojne zločince Adžića je treba onemogočiti, ker grozijo narodu. Še vedno pa sem optimist in mislim, da se bo vse dobro končalo. Krivci za napad na Slovenijo pa morajo biti kaznovani.«

CIRIL MAROLT, upokojenec iz Ribnice: »Eno vojno sem že doživel in tista je bila kruta in dolgotrajna. Tule je bila kratka, tako vsaj upam, ni pa še nič rečeno, saj sedaj res ne moremo nikomur več zaupati. Čeprav je bila kratka, nas ni bilo nič manj strah. V Ribnici je kar pošteno pokalo, v torek so streljali tudi s topovi. Menda ni bilo dosti škode in nihče ni bil ranjen, vendar je človeku tesno pri srcu. Tako dela armada, ki smo jo tudi mi sami redili!«

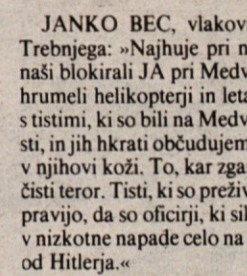
FRANJO DOMUNKOŠ, upokojenec iz Starega Loga, Kočevje: »Tukaj vojne neposredno skorajda ne čutimo, saj smo daleč od vojaških objektov pa tudi večjih komunikacij. Samo vojaška letala, ki so se občasno pojavila na nebu, smo doživljali kot oddaljeno grožnjo. Zvok siren sem se seže, je pa tesnoba v srcu ob misli, da je vojna tukaj, vseeno velika. Mladost sem preživel v Premurju, doživel tam vojno in dvojno pregnanstvo, zato vem, o čem govorim.«

NADA GAČNIK, upokojena učiteljica iz Metlike: »V drugi svetovni vojni sem kot otrok doživljala strahote bombardiranja in napadov s topovi, požgali so nam celo gospodarsko poslopje. Zato sem sedaj vse to podoživljala že ob misli, da se lahko ponovi. Ker imam odrasla sinova in nečake, vem, kako je pri srcu materam, katerih otroci so se borili. Sicer pa je sedaj za nas edino upanje v mirovnih pogajanjih, v pomoči misije dobre volje in članic evropske skupnosti.«

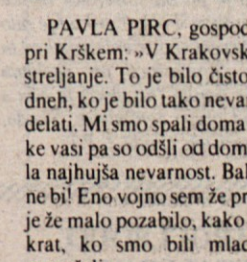
MARINA SLADIČ, direktorica črnomaljskega Knjižkovskega centra: »Za Belokranjce je bila to psihološka vojna, saj pravih bojov tu ni bilo. Zame je bilo toliko hujske, ker je mož v rezervnem sestavu milice in sem bila neprestano v skrbeh, da ne bi bilo kaj narobe. Seveda sem po radiu in TV spremljala usodo tistih, ki niso mogli uiti iz grozotnega terorja. V tej vojni se je jasno pokazalo, da rešitve ne bo mogoče najti z represijo, ampak le z dogovori.«

JANKO BEC, vlakovni odpravnik iz Trebnjega: »Najhuje pri nas je bilo, ko so naši blokirali JA pri Medvedjeku in so prihrumeli helikopteri in letala. Sočustvujem s tistimi, ki so bili na Medvedjeku v prvi vrsti, in jih hkrati občudujem. Ne bi pa rad bil v njihovi koži. To, kar zganja JA pri nas, je čisti teror. Tisti, ki so preživeli zadnjo vojno, pravi, da so oficirji, ki silijo mlade vojake v nizkotne napade celo na civiliste, še slabši od Hitlerja.«

ANTON TUHTAR, upokojeni obrtnik z Orehovega pri Sevnici: »Pri nas niti ni bilo posebno hudo. Strah pa me morda niti ni bilo, ker sem preživel že drugo svetovno vojno. Seveda pa mi za dogajanje naokrog še zdaleč ni bilo vseeno. Posebno sem bil vznemirjen, ko so nas preletavala letala in ko sem opazil dim ob oddajniku RTV, ki ga je poprej bombardiralo letalo JA. Vzel sem v roke daljnogled in dobro videl, kako je letalo po napadu še enkrat zaokrožilo.«

PAVLA PIRC, gospodinja iz Leskocva pri Krškem: »V Krakovskem gozdu je bilo streljanje. To je bilo čisto blizu nas. V teh dneh, ko je bilo tako nevarno, se ni dalo nič delati. Mi smo spali doma. Nekateri iz Velike vasi pa so odšli od doma, dokler ni minila najhujša nevarnost. Balo smo se, kako se ne bi! Eno vojno sem že preživela, ampak se je že malo pozabilo, kako vojna izgleda. Tarkrat, ko smo bili mladi, smo jo lažje prenašali.«

VILJEM ZUPANČIČ, miner iz Brežic: »Imamo organiziran štab civilne zaštite in tu sem bil v teh dneh dežurni. Tudi ko je bil dan alarm, sem bil tu. Mislim, da smo bili dobro obveščeni o dogajanju. Imeli smo informacije, ki prihajajo v štab, ves čas smo tudi poslušali radio. Hudo je in vse ni čisto jasno. Ni točnih informacij, ali je vojaški prevrat ali ni. Podobno je državnemu udaru, ker oficirji delajo precej po svoje.«

T. J.

Delajo, kolikor se da normalno

V podjetjih si prizadevajo, da bi bila škoda zaradi negotovih razmer čim manjša — Povsod dajejo zdaj prednost izvozu, da ne bi izgubili partnerjev

NOVO MESTO — V podjetjih si še naprej na vse kriptje prizadevajo, da bi v negotovih razmerah delali, kolikor se le da normalno, da bi gospodarska škoda vsaj ne bila katastrofalna. Še posebno se povsod trudijo z izpolnjevanjem izvoznih načrtov in obveznosti, da bi tujim partnerjem dokazali, da so resne firme, na katere lahko računajo.

V novomeški Krki proizvodnja tako za izvoz kot za domači trg teče normalno, le z nekoliko manjšimi zmogljivostmi. Polletne izvozne načrte so uresničili in celo presegle, samo v treh dneh po deblokadi meja so poslali ven za 20 milijonov dolarjev izdelkov. Tudi vnaprej bo imel izvoz v Krki absolutno prednost, da partnerjem dokažejo, da delajo normalno, obenem pa bodo zagotavljali tudi oskrbo domačega trga, na katerem pa je konec dobav na up. Sicer je oskrba z reprovskimi tanki, da bi lahko domače tržišče normalno oskrbovali štiri do pet mesecev, na zalogi imajo tudi nekaj gotovih izdelkov, zdravil. Doma sicer trenutno dobavljajo izdelke le slovenskim in deloma hrvaškim kupcem, ostalim jih bodo takoj, ko bo to objektivno spet mogoče. Računajo pa, da se bo v naslednjih mesecih obseg prodaje predvsem na domačem trgu zmanjšal za okrog 30 odstotkov. Še posebno poglavje so Krkina zdravilišča in tudi Otočec. Hoteli, ki so imeli do konca oktobra razprodane vse zmogljivosti, so dejansko prazni, zaradi česar je šlo 300 ljudi na redne dopuste. V Krki delajo vse, da bi — tudi z novimi akcijami in prijemi — hotele postopoma spet napolnili, če se bodo le razmere umirile.

V GIP Pionir je bila prejšnji teden proizvodnja močno motena, saj so imeli velike težave s preskrbo z materiali, precej delavcev je bilo vpoklicanih, precej delavcev iz drugih republik pa se zaradi razmer po obisku doma ni vrnilo v Novo mesto. Že s ponedeljkom so se vse zadeve začele počasi normalizirati, petek (5. julij) pa bodo nadomestili to soboto. Gradbišča v tujini delajo v glavnem vseskozi kolikor toliko normalno, nova pa kljub podpisanim pogodbam niso odprta. V Pionirju močno upajo, da se bodo razmere umirile, da bodo lahko šli v njihovo realizacijo.

V Novoteksu so prekinili kolektivne dopuste, da bi lahko izpolnili izvozne obveznosti. Na javni poziv je prišla na delo le okrog polovica delavcev, zato so obveščali celo po domovih. Polovico načrtovane robe so sicer uspeli ocariniti in spraviti čez mejo v nedeljo, ostalo v

nekaj naslednjih dneh. Včeraj so prekinili kolektivni dopust tudi na Vinici, ker so dobili pomemben izreden posel. Tkanina je imela tudi težave s kontejnerji za prevoz izdelkov. Surovine, ki so prihajale v Novoteksa na kamionih iz tujine, pa so zaradi vojne ostale nekje za mejo in jih do ponedeljka še niso našli. S tujimi partnerji so v stalnih stikih, večkrat so se pozanimali, če so v Novem mestu sploh še živi. Seveda bodo kasnitve, ki jih bodo tujci imeli zaradi Novoteksovih kasnitvev, zagotovo »udarile« po Novoteksu.

V IMV prejšnji teden nekaj dni niso delali, ker je bila preskrba z materiali močno motena. Že v petek pa se je stanje v Revozu začelo normalizirati. Pro-

izvodnja je bila seveda nekaj manjša, ker je bilo precej delavcev poklicanih na druge dolžnosti. Adria je po enotenskem mirovanju začela normalno delati na ponedeljek. Škode zaradi izpada proizvodnje v IMV še niso točno ocenili; upajo pa, da se bodo razmere umirile in bodo čim več izpada nadomestili.

Prejšnji teden so tovornjaki »Gorjancev« stali, polovica v tujini, ostala polovica doma, nekaj tudi v blokadah, a izgubili na srečo niso nobenega vozila. Tovornjake so začeli intenzivno nakladati v ponedeljek, saj so tudi velike potrebe po prevozu, še vedno oteženih in dražjih zaradi težav v zvezi s prevoznostjo cest. Zelo omejen je bil prejšnji teden tudi avtobusni promet, moten oz. speljan po raznih obvozih pa tudi ta teden. Stvari se na srečo postopoma urejajo.

Z. L.-D.

ŽENSKA ZA MIR — V mnogih slovenskih krajih so bili v četrtek, 4. julija, ob 17. uri v organizaciji raznih ženskih skupin in gibanj shodi za mir, za takojšnje prenehanje vojnih akcij in groženj z orožjem, za pogovore namesto govorice orožja. Na novomeškem Glavnem trgu se je zbralo več sto žensk, mater, babic, sester fantov, ki so se v jugoslovanski armadi, in drugih žensk, ki zahtevajo mir, v katerega morajo politiki in generali spremeniti žal še vedno tako zelo krhko premirje v Sloveniji. Črne rute za vratom, solze in žalostna množica obrazov; le kakšna zver biva v vojakih Adžičevega kova, da jim (hkrati pa vsem drugim) zmore napovedati novo, še hušjo vojno? (Foto: Z. L.-D.)

MIREN PROTEST MATER — Po številnih slovenskih mestih so se pretekle dni zbrale na mirnih protestih slovenske matere, ki imajo svoje sinove v JA. Slovenskih fantov je v JA najmanj 1.500 in za mnoge starši ne vedo, kako je z njimi. Mnogim bi pomagala že kratka vest, da ni vsaj nekoliko potolažili, seveda pa bi vsi najraje, da se njihovi otroci vrnejo v domače kraje, tudi zato, ker težko prenesajo misel, da njihove sinove kdo poimenuje okupatorje. Tako so se, s solzami v očeh, zbrale pretekle teden metliške matere, z njimi pa solidarnostno tudi drugi občani. (Foto: M. B.-J.)

OKUPIRANO MESTO — Center Novoga mesta je bil od slovenske vojske dobro zavarovan. Poleg barikad je bilo videti tudi precej oboroženih vojakov in miličnikov. Stražarnica pri poslojpu Ljubljanske banke (na sliki) je bila s svojo streho prava zanimivost. Škoda, da ni bilo turistov. (Foto: J. P.)

OTROCI BODO OSTALI DOMA

METLIKA — V torek se je sestel odbor za letovanje pri metliški občinski Zvezi prijateljev mladine in odločil, da zaradi izrednih razmer osemdeset otrok, ki naj bi 17. julija odšli v kolonijo v Nerezine na Malem Lošnju, ostane doma. Prav tako ne bo odšlo v Ronke 10 metliških otrok, ki naj bi v tem pobratenem italijanskem mestu preživljali počitnice od 16. do 26. julija.

»Ne bom se boril proti Slovencem!«

Metliške matere, ki imajo sinove v JA, so se zbrale na tistem protestnem shodu — Grožnje vojakom — Preveč tvegani pobegi — Otroci niso okupatorji!

METLIKA — Kljub temu da je zadnja vojna metliško občino na srečo obšla, saj ni bil izstreljen niti en sam strel, in bi lahko rekli, da je šlo za »osvobodeno ozemlje« v Republiki Sloveniji, se je precej mater, ki imajo sinove v JA, 4. julija zbralo na tistem protestnem shodu v Metliki in Gradcu. To je bil protest proti agresiji, proti nesmiselni vojni, v kateri morajo neprostovoljno sodelovati njihovi otroci. Prebrali so tudi protestno izjavo, dovolj zgovorno pa o tem, kaj se godi z njihovimi sinovi in kako je pri srcu njim, materam, pove nekaj njihovih kratkih izjav.

ZORKA STIPANOVIČ iz Metlike: »Sin je v Celju od lanskega 25. decembra, a že od 25. junija nimam z njim nikakršnih stikov. Klicala sem na Rdeči križ, teritorialno obrambo, ljudsko obrambo, radio Celje, a brez uspeha. Ker nisem nič zvedela, se bom napotila kar v Celje. Po slovenskem zakonu bi moral sin kmalu končati služenje vojaškega roka, kako pa bo v resnici, ne vem. Sicer pa naj o tem odloča sam, saj

je polnoleten, če bo seveda sploh imel kakšno besedo. Opozarjam pa, naj okupatorje imenujejo oficirje, generale, ne pa naših sinov, ki niso nič krivi, da so se znašli na nasprotni strani.«

MARIJA RAJAKOVIČ iz Metlike: »Sina imam v Tuzli. Čeprav imam z njim neprestane stike, pa me vseeno skrbi. Sin ve, kako je pri nas, a si po telefonu ne upa veliko govoriti. O tem, da

Zorka Stipanovič

Marija Rajakovič

Martina Štefanič

Vrtci se počasi polnijo

Prizanesimo otrokom s strahovi!

NOVO MESTO — V negotovih vojnih razmerah so starši pretekli teden vozili v novomeške vrtce le okrog desetino otrok, ki jih sicer varujejo in vzgajajo v vrtcih. Že v ponedeljek je prišlo v vrtce spet mnogo več otrok, okrog 500, saj je večina podjetij začela normalno delati, da zamujeno nadoknadi, kolikor se da. V vrtce sprejemajo tudi šolarje, predvsem tiste mlajše, ki se jih starši upravičeno bojijo puščati same doma. V ponedeljek so jih imeli v vrtcu za en razred, 24.

Dela večina vrtcev, le Novoteksov se je zaradi izpostavljenosti lokacije z vzgojiteljicami vred preeslil v brzlinskega in vrtce z Ljubljanske ceste na Drsko, kjer imajo tudi svoje zaklonišče in kuhinjo. Zaprt je tudi vrtce na Mestnih njiav, za vrtce v Stopičah pa se bodo odločili, ali naj dela ali ne, glede na število otrok. V ponedeljek jih je bilo tam le pet. Odprta so tudi družinska varstva. Naj povemo, da v vrtcih ne komplicirajo, če pride otrok v najbližji vrtce, ne pa v tistega, ki ga sicer obiskuje.

Takoj v začetku vojne so v novomeški VVO uvedli tudi popoldansko dežurstvo v vrtcu na Drski, ki deluje še sedaj. Pokazalo se je, da je potrebno. Uporabljajo ga predvsem starši, zaposleni v bolnišnici. Še vedno je na voljo tudi nočno dežurstvo, če bi bilo seveda potrebno za več otrok. Telefonska številka vsakokratne dežurne vzgojiteljice visi na vratih vrtca, sporočajo jo po radiu Studia D, imajo jo tudi v občinskem centru za obveščanje.

V vrtcih se vseskozi trudijo, da bi življenje teklo kolikor se da normalno, da bi otrokom v čim večji meri prizanesli s travmami in strahovi, ki jih prinašajo s seboj vojna in nove generalske grožnje z njo. Vzgojiteljice se sicer pogovarjajo z malčki o stvareh, ki se zdaj dogajajo pri nas, poročijo po radiu in TV pa z njimi ne poslušajo. Prav bi bilo, ko bi bilo tako tudi doma, namesto da starši in sploh odrasli prenašamo na otroke svojo zbežanost. Upajmo sicer, da je vojne konec, a če bo še treba bežati v zaklonišča, bi bilo lepo in prav, da se skušamo obvladati in otrokom povemo mirno in le toliko, kot je potrebno, kaj se dogaja, kaj je treba storiti, ne pa, da — kot se je zgodilo v enem od alarmov — so otroci mirni, disciplinirani prišli v zaklonišče med jokajoče odrasle, ki so glasno razmišljali, kako nam bodo vse porušili in nas vse pobili. Potrudimo se torej in prizanesimo otrokom v teh težkih časih, kolikor se najbolj da!

J. PAVLIN

STRUP ZA TANKE — Pohoda JA po Sloveniji niso ustavili ne avtomobili, ne drevesa, ne žive barikade. Za tanke očitno ni bilo pravih zaprek, zato pa so jih postavili v tem tednu. Na območju novomeške občine so z učinkovitimi železnimi križi zaprli skorajda vse ceste. V nedeljo zjutraj so »španske jezdece« nekoliko umaknili in sprostili promet. »Če bo potrebno, bo cesta v hipu zaprta. Tako bo vse do tedaj, dokler bodo grozili Sloveniji«, pravijo dežurni delavci Cestnega podjetja v Novem mestu (na sliki). Foto: J. P.

Dežurni kot pozimi

Cestno podjetje je do sedaj na barikadah izgubilo sedem kamionov

NOVO MESTO — Med tistimi podjetji na Dolenjskem, ki so se najbolj postavila v bran domovine, je bilo zagotovo Cestno podjetje. »Na uporabo smo dali celo firmo razen žensk iz pisarne«, je hudomušno povedal direktor Franc Gole, ki ga je te dni mogoče videti oboroženega s postajo UKW, direktorski stolček pa je zamenjal s poveljstvom nad brigado šoferjev. Za več kot sto barikad na območju desetih dolenjskih in posavskih občin so uporabili celoten vojni park. »Dežurno kot v zimski službi. Že v sredo, ko smo praznovali rojstvo nove Slovenije, so naši šoferji spali v Bučni vasi, tovornjaki so bili loženi z gramozom. V četrtek zjutraj so se postavili v Medvedjeku in na drugih pomembnih krajih po Dolenjski in tako dežuramo še danes. Res smo vsi skupaj že nekoliko utrujeni, vendar nihče ne reče ne, nikomur nič ne manjka. Včasih so negodovali ob boljših pogojih, sedaj pred odhodom na dežurstvo vzamejo plastično vrečko s suho hrano in odidejo v bran domovine,« pove Gole.

Cestno podjetje je do sedaj na barikadah izgubilo sedem kamionov. Dveh izmed njih najbrž ne bo mogoče več popraviti, posebno ne tistega kamiona, ki je čuval barikado pri Bregani. Vse tako kaže, da je Dolenjska od vseh slovenskih pokrajin še najbolj zabarikadirana. »Odprte so vse magistralne ceste razen naše. Veliko podjetij po Dolenjski vari protitankovske ovire; mi jih postavljamo, in kot je slišati, jih kmalu še ne bo dovolj,« je za konec povedal direktor na vojnem položaju Franc Gole.

ZAKLONIŠČA — Ob prvem alarmu za nevarnost zračnega alarma pred slabima dvema tednoma ljudje večinoma še niso vedeli niso, kje je kakšno zaklonišče. Stvari so se do zdaj popravile, civilna zaščita pa je poskrbela, da so obstoječa zaklonišča končno v takem stanju, da se da v njih varno zakloniti. Delavci ZSMH so tudi pregledali vodo v zakloniščih, ki je zdaj uporabna. Doseženo stanje naj bi poslej redno vzdrževali, da bodo zaklonišča vsak hip na voljo. Da jih ne bi potrebovali, žal še ne kaže. Civilna zaščita bo poiskala tudi dodatne možnosti zaklanjanja civilnega prebivalstva, da bi se ljudje lahko čim bolj zavarovali v primeru potrebe oz. nevarnosti.

PRESKRBA — Ta je v trgovinah zaradi velikih nakupov zašepala takoj prvega dne napada JA na Slovenijo, kasneje pa se je normalizirala. Kolikor je bilo problemov, jih je bilo s prevozi zaradi cestnih blokad. V občinskem sekretariatu za družbeni razvoj, ki bi nad preskrbo, so skupaj z Dolenjsko, KZ Krko in Standardom tudi naredili načrt oskrbe prebivalstva za še težje razmere, posebno z mlekom, mesom ipd., za kar v občini ni predelovalnih zmogljivosti. Skratka, vse je urejeno tako, da v občini ne bi ostali brez teh in drugih živil. Še kvasa, ki ga je v prvih dneh napada hudo primanjkovalo, je zdaj dovolj v blagovnih rezervah, kruha pa so se nakupi po prvem valu umirili. Odlok, da se cene ne smejo povečati oz. da se morajo vrniti na junjsko raven, v Novem mestu po ugotovitvah inšpektorjev spoštujejo.

Naše banke poslujejo razmeroma normalno. Tudi občani se, zavedajoč se, da je jutri še en dan, obnašajo smotno in ne delajo preplaha, pravijo v LB. Z devizami so seveda velike težave, saj podjetja ne morejo spraviti ven niti že narejenega in potem je problem tudi plačilo. Tu se utegnejo zadeve še poslabšati. Vprašanje pa je tudi, kako bo vnaprej, kako bodo izplačali naslednje plače. Banka obljublja, da bo pomagala, kolikor bo mogla, gotovino pa ji zagotavlja SDK.

PREPOVEDANO VLAČENJE DRV

GABRJE — Krajevna skupnost Gabrje obvešča vaščane Gabrja in Jugorja, da je zaradi uničevanja kolovozov poti in asfalta prepovedano vlačenje drv med Vrti in Gabrsko goro. Kdor tega ne bo upošteval, ga bo krajevna skupnost sodno preganjala.

ZA BOLJŠE MLEKO — Zadruga je pričela obsežno akcijo za izgradnjo sedemnajstih zbiralšč s hladilnimi bazenami rom po Suhi krajini. S tem naj bi občutno izboljšali kvaliteto mleka na zbiralščah, da ni tako in da bi v primeru letalskega napada tam zatečeni odnesli krajšo. Odziv žbiralec je za sedaj kar dober. Po pogodbi ti za določen čas odstopajo prostor za postavitev zbiralšč, zadruga prispeva gradbeni material, ljudje delo, mleka karna pa hladilne bazene. Poletni problemi s kvarjenjem mleka bodo tako marsikje že letos odstranjeni.

Sprehod po Metliki

KAR ZADEVA ZAKLONIŠČA, je Metlika odpovedala na vsji fronti, čeprav odgovorni zagotavljajo, da je Vinska klet varno zatočišče. Poznavalci razmer pa trdijo, da ni tako in da bi v primeru letalskega napada tam zatečeni odnesli krajšo. Najboljšem primeru bi se utopili v vinu, ki bi steklo iz sodov in cistern. Saljivci, ki jih tudi v najresnejših trenutkih ne manjka, pravijo: »Vsekakor je boljše oditi na on svet pijan kot trezen.«

MED POSLANCI METLIŠKE OBČINE SKE skupščine je slišati, da bodo v mirnejših časih zahtevali ime in primke klet, ki je kriv, da v tej občini ni zaklonišča, čeprav so ljudje leta in leta plačevali prispevek za izgradnjo le-teh. Bledi izgovor, da je denar požrla inflacija, ljudem ne zadošča.

TEMPERATURA V VINSKI KLETI ni višja od 14°Celzija, zato je čudno, da nekateri starši pripeljejo ob znaku za letalsko zaščito, obločene v ski napad v te prostore otroke, obločene v kratke rokave in kratke hlače. Ob zavijanju siren se lahko Metličani zatečejo v kleti lastnih hiš, v zaklonišče Kodranke in volne Beti, v improvizirano zaklonišče Gala ter v Kaburovo jamo, kamor so Metličani bežali že za časa turških vpadov. Kaburova jama je pribežališče delavcev dela Kometa, ko ta delovna organizacija dela. DO 3. JULIJA se je prijavilo metliški teritorialni obrambi sedem ubežnikov iz Jugoslovanske armade ter štirideset prostovoljcev, med katerimi prevladujejo Slovenci. Na teritorialni obrambi je organizirano stalno dežurstvo, tja se lahko zatečejo vsi tisti, ki so samovoljno zapustili tečejo vsi tisti, ki so samovoljno zapustili JA, dobrodošli pa so tudi fante in moške, ki so pripravljeni braniti slovensko državo in njeno ozemlje.

RAZUMLJIVO JE, da se med informacije, resnične in objektivne, vrinejo tudi takšne, ki povzročijo paniko o skupini Po metliški občini se je govorilo o skupini četnikov, ki da se klatijo po Jugozgju. Hra- stu in okoliških vaseh. Novica se je izkazala kot neresnična, rodila pa so jo oči, ki več vidijo, kot je res.

UŽALJENI — Slišati je, da se belokranjski Romi pritožujejo, češ da od zadnje vojne ne bodo odnesli nič koristnega, tako kot jim bo to uspelo marsikomu drugod po Sloveniji. V Beli krajini ni bilo namreč nikakršnih bitk, bombardiranja, niso puščali tanki, ki bi jih teritorialci uničevali. Tako ni po končani vojni ostalo niti za gram tistega, kar bi lahko odnesli na odpadki kot staro železo. Nekoliko jih je potem potolažila vest, da Dinos tako in tako nima denarja, da bi jim plačal odpadne surovine. Povsem pa so se potolažili, ko so ponekod ob cesti zagledali protitankovske ovire iz železa. Menda se že pripravljajo, da bi jih spravili »na varno« in počakali, da si Dinos toliko opomore, da bo zopet lahko izplačeval strankem za prinesene surovine. Da bi bila kraja bolj nedolžna, so baje za to akcijo določili kar otroke. Kaj pa cigan ve, kaj je to nekaj ton!

KIOSK — Kiosk za prodajo hitro pripravljene hrane in pijače na avtobusni postaji v Črnomlju, o katerem smo že večkrat pisali, že nekaj časa nudi svoje usluge. Posebno ustrežljivo je bilo — kot zatrjujejo očividci — osebje v vojnih časih, saj se je veselje razlagalo od njega še dolgo v noč in celo čez polnoč. Ljudje so se začeli spraševati, če za kiosk, ki je tudi sicer še vedno precej sporen, ni obratovalnega časa. Tisti, ki jih je veselje ob kioskku med tem, ko so drugod po Sloveniji ljudje izgubljali življenje, še toliko bolj prizadevalo, pa se sprašujejo, ali se ni ljudem z obnašanjem, kakršnega so pokazali v kiosku, nekaj reklo vojni dobičkarji.

Drobne iz Kočevja

MINSKO POLJE — Pravijo, da so se letalske sile agresorske armade, ki so se med drugim izkazale tudi z bombardiranjem civilnih ciljev in lastnih položajev, podobno odrezale tudi pri bombardiranju objektov v Kočevski Reki. Z zloglasnimi kasernimi bombami so namesto namernih ciljev zadele močvirno področje, kjer bombe ob padcu niso eksplodirale, temveč so se le razpršile po močvirnem zemljišču. Tako je nastalo svojevrstno minsko polje in sedaj je ponoči kdaj pa kdaj s tega področja slišati eksplozije, ki jih sproža tavajoča divjad. Kočevci so sedaj prepričani, da bodo agresorji morebitne desantne enote gotovo spustili kar na minsko polje, ki so si ga tako strokovno ustvarili.

REVITALIZACIJA — Dogajanje zadnjih dni v naši širši in ožji domovini kaže, da so skrbi Kočevcev, kakor revitalizirati zapuščen pokrajino, povsem odveč. Prenekatero slovensko oko se že z nostalgijo ozira v prostrano gozdno divjino, spominjajoč se partizanskih tabornih ognjev in varnih zavetij pred okupatorji.

Ribniški zobotrebci

LJUBO DOMA — Naj imajo starešine okupacijske armade še tako grdo mnenje o Slovencih in o njihovi poti v samostojnost, domek, ki so si ga ustvarili sredi te osvobodilne dežele, jim je še kako ljub. Tudi v času največje napetosti, ki je vladala med teritorialci in agresorsko vojsko, vkopano v vojašnici, je marsikateri oficir premamili klic doma s svežim perilom, priboljškom, cigaretami in še čim. Tako so bili lahki plen tistih, ki bi tudi radi uživali domače udobje, pa so se morali zaradi agresije postaviti v bran domačih ognjišč. In to potem, ko je bilo tudi oficirjem JA s strani Republike Slovenije zagotovljeno udobno bivanje tukaj vsaj še tri leta, če bi hoteli svoje profesionalne sposobnosti ponuditi v njeno korist, pa še dje. Sedaj pa je vprašanje, če so te profesionalne sposobnosti sploh upoštevane vredne.

COPATE PA TAKE — Poročali smo že, da je tragični preobrat v mokronškem skladišču goriva povzročila pravzaprav oficirjeva žena. O podobnem agresivnem podjetju ženskega bitja, ki na rami sicer ne nosi epolet, zato pa kažejo slabši polovici, ki jih ima, smo dobili poročilo iz enega od stanovanjskih blokov v Ribnici. To bitje je, pozablajoč, da se bitke dogajajo drugje, s pištolo ogrožalo sestanke v bloku. Po tej logiki modernih Ksantip bi bilo nujno treba preveriti, kakšno strahilo krikuje v domu generala Adiča, ki z genocidom grozi kar celotnemu slovenskemu narodu.

Trebanjske iveri

MEDIJI — Kar nekaj Trebanjcev, tudi tistih, ki naj bi bili blizu viru informacij na občini, je potožilo, da po radiu niso bili tako dobro seznanjeni z dogajanjem med vojno v neposredni bližini na Medvedjeku in naslopu na Dolenjskem. Trdijo, da so manj vedeli o tem, kaj se dogaja pri njih, kot pa drugod po Sloveniji. Nekateri pač pozabljajo, da obstajajo v vojnem času tudi nekatera pravila pri obveščanju. Spominimo naj, da je minister Janša javno okaral dopisnike slovenskega radia, češ da pri poročanju o vojni (gotovo nevede) sporočajo okupatorski vojski dragocene podatke. Navkljub vsemu pa so ravnali radijski operativci največje poslanstvo pri informiranju domače in tuje javnosti, saj se je radio v resnici prelevil v t.i. radio ta hipe številnih neposrednih javljanj s prizorišč vojne. Tudi dolenjski dopisnik slovenskega radia Rihard Šopar je imel pri tem svoj delež, ali je bil zadosti nagle in informativne, pa imajo kot vsi ljudje tudi Trebanjci pač pravico, da si vsak misli svoje.

IZ NAŠIH OBČIN

KAM SE LJUDJE LAHKO ZATEČEJO

ČRNOMELJ — Glede na to, da v naši domovini še vedno obstaja nevarnost vojne, je prav, da so ljudje obveščeni o tem, kam se lahko zatečejo pred agresorjevim napadom. V Črnomlju so zaklonska v Ulici 21. oktobra 19 na Čardaku, v domu starejših občanov prav tako v Ulici 21. oktobra (vendar je to zaklonska name-njeno predvsem oskrbovancem doma), v Kovinarju na Belokranjski cesti, ob srednji šoli v Kidričevi ulici ter v stanovanjskem bloku v Kanizirski 14a. Tudi kleti v blokih na Čardaku so grajene kot zaklonska dopolnilna zaščite. V Semiču so zaklonska v Iskrni ter v stanovanjskih blokih, kjer sta pošta in Ljubljanska banka, medtem ko je v Vinici pri osnovni šoli.

MANJ DENARJA

OSILNICA — Svet KS Osilnica se že po tradiciji sestaja vsako leto po zaključku prve polovice leta in ugotavlja, kaj mu je z ozirom na letni plan uspelo uresničiti in česa ne, ter sprejema naloge za naprej. Na sestanku 7. julija so poleg tega ocenili zaradi vojne še aktivnosti na področju civilne zaščite, oskrbe, prometa itd. V načelu pa so ugotovili, da zaradi pomanjkanja denarja dela na področju komunalne in cestne dejavnosti potekajo počasneje in da se bo uresničevanje letnega načrta zavleklo. Letos so dokončali vodovod za Ribjek, Ložec in kajakaški center. Nadaljevali so dela pri kajakaškem športno-rekreativnem centru in prenovili polovico kajakaške steze. Tudi polaganje cevi do čistilne naprave je zaključena do polovice. V okviru vzdrževalnih del so urejeni na Belici štirje jezovi. V tej polovici leta bodo dokončana dela nadaljevali v okviru finančnih možnosti.

VOLITVE V VOJNI

DRAGA — Kljub vojnim razmeram so bile v nedeljo, 30. junija, ponovljene volitve v Dragi v občini Kočevje. Za predsednika sveta KS je bil izmed treh kandidatov izvoljen Tone Žagar iz Podplanine. Udeležba je bila nad 50 odst. Vaški odbor Lažec, ki je bil izvoljen marca, pa so krajinai potrdili s podpisni in niso imeli ponovno volitev.

Po napadu JA večja podjetja na eno izmeno

V Dani prodaja zastaja

TREBNJE — Do 27. junija so vse firme v trebanjski občini delale normalno. Po napadu jugoslovanske armade na Slovenijo pa so prešli v enozmenskno delo v Trimu, Tesnilih, Akropolu in Dani. Druga podjetja pa so od 1. julija do ponedeljka poslala delavce na kolektivni dopust. Normalno proizvodnjo so torej povsod pričeli šele s ponedeljkom, ob tem pa je potrebno povedati, da nimamo podatkov iz mokronške Iskre, ker so bili v ponedeljek odgovorni v tem kolektivu nedosegljivi po telefonu tudi za ustrezne službe na trebanjski občini, ki so opravile o tem anketo. Povedati pa je treba, da v Dani opozarjajo na precejšnjo gospodarsko škodo, ki jo bo utrpel ta kolektiv, ker je sredi sezone ostal brez svojih številnih tovarnjakov in zato močno trpi prodaja.

Dana se ne odpoveduje »jugu«

Obojestranska korist sodelovanja s preostalo Jugoslavijo

MIRNA — »Želimo predvsem povečati storilnost in prodajo. Moram reči, da nam to v zadnjem času kar uspeva. Lani zastavljene cilje, da za desetino zmanjšamo število zaposlenih, smo dosegli, enak cilj pa uresničujemo tudi letos. Prodajo smo povečali za okrog petino tudi s stimulacijo naših 25 potnikov po vsej Jugoslaviji, ki so nagrajevani po plačani realizaciji, se pravi, da denar mora priti v hišo,« pravi Božidar Pernarčič, direktor 325-članskega kolektiva Dana.

Storilnost so povečali še s posodobitvijo pri liniji sadnih sokov, kjer so uvedli novo, okolju bolj prijazno francosko embalažo varipak. V Dani so zadovoljni, ker so se jim druge republike precej odprle in so se zelo popravile s plačevanjem izdelkov, kar velja posebej za Srbijo.

Temu tržišču se Dana nikakor ne misli odpovedati. To je dokazala tudi s tem, ko je kot edini slovenski proizvajalec pojavila na nedavnih sejmih v

Protest mater

Za mirno sožitje

ČRNOMELJ — Na Trgu sodbode v Črnomlju je bil 4. julija zvečer miren protest mater pa tudi drugih svojcev fantov, ki služijo v JA. Zbrali so se, da bi izrazili iskrene želje za mir in mirno sožitje med narod. Okrog 250 zbranim so spregovorile Vida Šutej, Justina Pavlič in Ksenija Khalil.

Ksenija Khalil je v svojem govoru med drugim vprašala generale in predsednike, kolikokrat pomislijo, da so mlada življenja, s katerimi tako neusmiljeno razpolagajo, samo ljudje s svojimi vsakdanjimi skrbmi in željami, ne pa topovska hrana za uresničitev njihovih kalnih ambicij. »Generali in predsedniki, če bi poslušali, kako bije srce naših narodov, bi s tega prizorišča odšli. Vse matere, žene in dekleta po vsej Jugoslaviji družu danes skupna zahteva: ne damo vam naših sinov in mož, da bi z njimi uresničevali mrtev ideje. Vrnite orožje v orožarne! Ljudje pa se bodo sami in mirno pogovorili, kako bodo živeli. Če kdo želi biti sam, ga pustimo živeti samega. Mar za narode ne more veljati nekaj podobnega?« je vprašala Khalilova. Nato pa je apelirala na vse odgovorne, naj skupne zadeve rešujejo za mizo s svinčnikom, in ne z orožjem v roki ter z limi nameni.

Življenje pa mora teči naprej

Po enem tednu se na ribniške ulice vrača mir — Topovsko obstreljevanje Male Gore, Jasnice in Kočevske Reke brez hujskih posledic

RIBNICA, sreda 3. julija — V Ribnico se je pričelo vračati življenje, čeprav še vedno previdno in tipajoče po dnevu, ko je okoli vojašnice kar pošteno pras-ketalo in je bilo v širši okolici slišati tudi eksplozije topovskih granat, s katerimi je vojska obstreljevala Malo Goro, Jasnico in Kočevsko Reko.

»Kake panike med prebivalstvom ni bilo opaziti niti kake večje nakupovalne mrzlice, zato smo z dosedanjim zadržanjem prebivalstva lahko kar zadovoljni,« pravi predsednik občinske skupščine France Mihelič. »Pravzaprav bi lahko rekli, da so se ljudje odlično obnesli, videli pa smo, da smo za vojno kar dobro pripravljeni, čeprav je ta kot orkan in je težko predvidljiva. Oskrba je delovala dokaj normalno. Tudi zdrav-

stveno osebje je dobro izvežbano in ima možnost za nujnejše posege. Rezervne poti do Ljubljane smo imeli odprte in po njih smo odpeljali tudi poškodovane v spopadu prejšnji teden. En vojak je za posledicami umrl, nekaj jih je bilo ranjenih. Vse smo prepeljali v Klinični center v Ljubljano.«

Župan France Mihelič je povedal tudi, da direktne škode zaradi agresije v ribniški občini sicer ni bilo, bo pa seve-

Delajo in se prilagajajo razmeram

V podjetjih se trudijo, da bi bile posledice vojne čim manjše — Dobra preskrba — Občasno primanjkovalo le plina — V vrtcu pripravljeni prisluhniti potrebam

ČRNOMELJ — Čeprav v črnomaljski občini neposredno niso občutili vojne vihrine minulih dni, pa bo posredna škoda, ki je že nastala ali pa jo bodo občutili zlasti v podjetjih v prihodnje, precejšnja. Podjetja so se v teh težkih časih, ko jim je že začelo primankovati surovini ali pa jim grozi, da se bo to zgodilo v kratkem, znašla po svoje. V nekaterih podjetjih je nekoliko lažje vsaj zaradi tega, ker so odšli na že veliko prej načrtovane kolektivne dopuste. Sicer pa lahko rečemo, da v črnomaljskih podjetjih za zdaj v glavnem še delajo, obseg proizvodnje pa prilagajajo razmeram.

Tako bodo v Beltu odšli na že prej načrtovan kolektivni dopust 12. julija. Že v začetku julija pa so imeli težave z materialom, ki bi ga morali dobiti bodisi iz drugih držav ali Srbije. Primanjkovalo jim je predvsem grolja, peska in butana. V Iskrni bodo odšli na kolektivni dopust teden pozneje kot v Beltu, težave zaradi vojne pa se pri njih kažejo predvsem v špediterski službi, bodisi da gre za prevoze v tujino ali po domovini. V kanižarskem rudniku so še dodatno zmanjšali izkop premoga, ker imajo precej rudarjev s Hrvaške, ki imajo težave s prihodom na delo. Sicer pa sedaj tudi ni velikega povpraševanje po premogu. V Bregardu so že od 27. junija

omejili dela na gradbiščih, tako da sedaj v glavnem stojijo. Njihovo glavno delo je razširjanje občinske deponije komunalnih odpadkov pri Vranovičih. V IMV zaradi pomanjkanja materiala iz uvoza do 8. julija niso delali. Kovinar dela predvsem za tujino, in ker naročil v tem času ni, se je obseg proizvodnje za pol zmanjšal. Po podatkih iz konca preteklega tedna so v Uniorju v Starem trgu delali normalno, prav tako v Planini in Komunalni, v Obrti pa v zmanjšanem obsegu. V Tekstilu iz Adlešičev od 2. julija zaradi motenj pri dobavi materiala iz uvoza ne delajo. Pri njih gre namreč v glavnem za lohn posel. Prav tako ne delajo v Kometu v Starem trgu, ker šivajo v glavnem za izvoz.

Zelo hitro se je prilagodil vojnim razmeram črnomaljski Integral, zlasti pri prevozu delavcev iz Hrvaške, saj jih je vozil do blokad, mimo katerih so šli peš, nato pa so z avtobusi znova nadaljevali pot. V Belsadu, pekarni ter v kmetijski zadrugi so delali normalno, zato je bila tudi preskrba prebivalstva zadovoljiva. Tudi bencina je bilo dovolj, tako da niso bile potrebne omejitve pri nakupih, občasno pa je primanjkovalo plina, in sicer zaradi otežkočene dobave. Vendar v prodajalni plina apelirajo na kupce, naj si ne delajo doma

prevelikih zalog, saj bo plina zopet dovolj, ko bo omogočena normalna dostava. Tudi na banki ni bilo nikakršnega omejevanja pri dvigu denarja, pa tudi panike ne, saj bi bila ta popolnoma odveč. Motena pa je bila v vojnih časih dostava dnevnega časopisa.

Kljub vojnim razmeram je delo normalno potekalo v domu starejših občanov, Center za socialno delo in Rdeči križ sta organizirala informativno službo, v neprestani pripravljenosti pa je še vedno tudi zdravstveni dom, ki mu do minulega ponedeljka še ni bilo potrebno posredovati. V lekarni so dobro založeni z zdravili in sanitetnim materialom, čeprav se je prodaja teh artiklov povečala, očitno zato, ker so si ljudje naredili zaloge. V črnomaljski srednji šoli jim je uspelo opraviti popravne izpite in razdeliti spričevala. V Vzgojno-varstveni organizaciji Otona Župančiča z enotami v Loki, na Čardaku in v Semiču pa so bili pripravljeni organizirati tudi drugačne oblike varstva, a za to ni bilo potrebe. Konec preteklega tedna je bilo v Semiču organizirano le dežurstvo, a otrok ni bilo, od ponedeljka pa delajo normalno. V Črnomlju je od ponedeljka odprt le vrtec v Loki in sicer zaradi bližine zaklonske.

M. BEZEK-JAKŠE

VOLITVE V EUROTRANSU

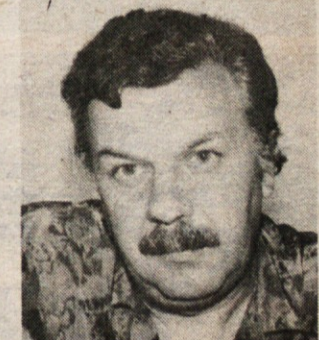
RIBNICA — Poročali smo o zapletih v ribniškem Eurotransu. Na zboru kolektiva 24. junija so sklenili, da bodo izvolili delegate v novi delavski svet. Imenovali so tudi že volilno komisijo in odbore. Volišča so določili v Goriči vasi pri Ribnici, kjer je sedež podjetja, in še v Ljubljani in Medvodah. Trajale bodo teden dni, ker so šoferji na voznjah. Delavski svet je potreben zato, da se bodo lahko predstavniki občine s kom pogovarjali. Medtem Služba družbenega knjigovodstva raziskuje nekatere zadeve v Eurotransu, in sicer predvsem tako imenovane »rabokupe«. Kot smo izvedeli, je SDK tudi že ugotovila, da Eurotrans lanskega poslovnega leta ni zaključil z dobičkom, kot je bilo prikazano, ampak z izgubo.

T. JAKŠE

Liko se prilagaja vojni

Večja odsotnost z dela — Strah zmanjšuje storilnost — Surovine in repromateriali v blokadah

KOČEVJE, sreda, 3. julija — Zvezna vlada je zlasti v zadnjih letih načrtno uničevala slovensko gospodarstvo. Da se bo to zgodilo tako naravnost in z grobo silo, kot smo bili temu priča ob agresiji jugoslo-

Janez Zalar

• Delavci Lika nimajo ravno višjega osebnih dohodkov. To bi utegnilo biti nerodno zlasti te dni, ko jih je večina zaradi negotovosti preostanek dohodka porabila za nakup nujnih zalog. Tako jih je precej ostalo brez gotovine. Vodstvo delovne organizacije se je zato odločilo za takojšnje gotovinsko izplačilo akontacije dela osebnega dohodka, ki bi ga sicer dobili šele sredi tega meseca. Hkrati z akontacijo so delavci v kuverti dobili tudi obvestilo o tem, zakaj akontacija, ter opozorilo, da se lahko v nadaljnjem gotovinskem poslovanju še kaj zaplete, na kar naj bi bili pripravljeni.

vanske vojske, pa vendarle niso pričakovali niti največji pesimisti. Slovenska podjetja so se tem pritiskom po svoje prilagajala ter si bolj ali manj uspešno poskušala zagotoviti preživetje. Kočevski Liko je zaradi nerentabilnosti že prej zmanjšal izvoz na 40 do 45 odstotkov ter iskal tudi druge možnosti, predvsem v razvijanju lastne računalniške informativne mreže.

Vojne razmere so stvari seveda pripeljale do roba. »Na delovnih mestih manjka precejšnje število ljudi. Nekaj jih je v teritorialni obrambi, nekaj razporejenih na druge nujne naloge, predvidene za take razmere. Zaradi strahu, skrbi za otroke in težav s prevozom na delo je nekaj ženske delovne sile ostalo tudi doma, tako da je s stopnjevanjem agresije prihajalo na delo vse manj delavcev,« pravi generalni direktor kočevskega Lika Janez Zalar. Po njegovi oceni v proizvodnji manjka 10 do 15 odstotkov delavcev, kar sicer še ni kritično, zavedati pa se je treba, da tudi delovna moti-

vacija tistih, ki so na delovnih mestih, ni taka kot v normalnih razmerah.

Poslovanje pa ni otežkočeno le zaradi tega. Oskrba s surovino je otežkočena, saj je precej pošiljk običajno v skladiščih, ker se ga vozniiki niso upali prepeljati do kupcev. V zadnjem tednu delamo, kolikor pač moremo, vendar skoraj izključno za zalogo. Upamo, da bomo s pospešeno odpremo to nadoknadili, ko se bodo razmere normalizirale,« pravi Janez Zalar, pri čemer še poudarja, da je denarni promet tako rekoč prekinjen, da poslovni partnerji ne plačujejo, tako da je na finančnem področju nastopila dokaj čudna situacija. V četrtek in petek so imeli zato v Liko prost dan, kako se bo proizvodnja odvijala ta teden, pa je odvisno od razvoja dogodkov. Zaradi nevarnosti požara v primeru letalskega napada so v tovarni potvrdili posebne varnostne ukrepe, saj je v proizvodnih procesih veliko lahko gorljivih snovi.

T. JAKŠE

Božidar Pernarčič

»Na splošno pa velja, da prodamo približno tretjino likerjev, tretjino žganih, močnih pijač in tretjino brezalkoholnega programa. Smo edini proizvajalec emulzijskih likerjev v Jugoslaviji. Še največ je povpraševanja po že večkrat nagrajenem coco brasilu in kiviju, pri žganih pijačah pa po sadjevcu, hruskovcu in viljamovki. Sokovi gredo vsi: jabolk, marelica, multivitaminski sok in oranžni juice. Naj povem, da smo leto prodali že 1,6 milijona litrov sokov! Skrbimo za kakovost izdelkov in menim, da smo v vrhu po kakovosti in tudi po dizajnu. Moram reči, da v zadnjem času precej damo za našo promocijo. Reklamna agencija Futura nam je izdelala celostno podobo, naše steklenice so zaščitene, smo pokrovitelji izbora Miss Slovenije v Rogški Slatinii itd. Izvažamo sok v rinfuzi in slivovki v Avstrijo, odpira se nam Čehoslovaška, razmišljamo o prodoru na prostrano tržišče Sovjetske zveze,« razgrinja del dosežkov in načrtov Dane njen direktor Pernarčič.

P. PERC

Samozaposlitev — izhod v stiski?

V Posavju že 2233 brezposelnih — Samozaposlitev, pogodbeni in javni dela

SEVNICA — Vse bolj zaostrene možnosti zaposlovanja v družbenem in zasebnem sektorju vplivajo na to, da brezposelni v Posavju v večji meri kot doslej razmišljajo o možnostih samozaposlitve, veliko jih izraža pripravljenost, da bi sprejeli tudi pogodbeno zaposlitev, precej pa jih razmišlja tudi o pridobitvi novih oz. dodatnih znanj, da bi na ta način lažje prišli do dela in kruha.

Vse to je moč sklepati po sestankih z brezposelnimi osebami, ki jih je v vseh treh posavskih občinah pripravila sevnica enota republiškega zavoda za zaposlovanje. Vabila za sestanke z nezaposlenimi so posredovali 1020 (od skupno 2233) evidentiranim iskalcem zaposlitve v regiji, in sicer 500 Brežičanom, 280 Krčanom in 240 Sevnčanom. Vabila je tako prejelo 46 odst. brezposelnih v Posavju, in sicer 59 odst. nezaposlenih Brežičanov, 31 odst. Krčanov in 51 odst. Sevnčanov. Preko polovica brezposelnih Krčanov se je odzvala vabilu za omenjene sestanke, medtem ko jih je bilo v Brežici in Sevnici občin približno tretjina vabilnih. Izobrazbeni stroj v sestankih prisotnih pravzaprav ne odstopa od strukture vabilnih, saj je udeležba brezposelnih z najmanj 3-letno srednjo šolo le nekoliko višja v krški in brežiški občini. To hkrati pomeni, da so brezposelni približno v enaki meri, ne glede na izobrazbo, zainteresirani za razgovor, ki naj bi pomagal reševati vse bolj perečo položaj nezaposlenosti, v katerem so se znašli.

Že bežen pregled vprašalnikov, ki so

jih izpolnili brezposelni na omenjenih sestankih, kaže, da je precej brezposelnih pripravljenih, da se vključijo v razne oblike izobraževanja. Tako se tisti z nižjimi stopnjami izobrazbe zvečine odločajo za gostinske tečaje, za šivilske in krojaške tečaje, za nego ostarelih in onemoglih, a tudi za vstopnike viličarja. Kvalificirani iskalci zaposlitve oz. tisti s srednjo in višjimi stopnjami izobrazbe (delež slednjih je v primerjavi z drugimi kategorijami vabilnih zanemarljiv) pa se bolj odločajo za tečaje tujih jezikov, za računalniško izobraževanje, za izpolnjevanje komercialistov itd.

O samozaposlitvi razmišlja kar dobre tri desetine brezposelnih, in sicer razmišljajo predvsem o svoji obrtni obratovalnici, o odprtju gostinskega lokala, trgovine, šivilske delavnice, a tudi o raznih proizvodnih dejavnostih in kmetijstvu. Ker je v zadnjem času pogosto povpraševanje po delavcih za občasna, administrativna, sezonska dela v kmetijstvu, za čiščenje prostorov, za prodajo po domovih, so povprašali brezposelne Posavce, če bi bili pripravljeni sprejeti tudi pogodbeno zaposlitev. Velik del brezposelnih je odvrnil pritr-

dilno. Nekaj nezaposlenih se zanima tudi za sodelovanje pri javnih delih.

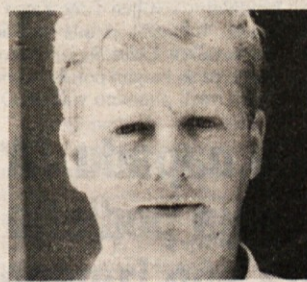
P. P.

Priznanje za dobre brežiške vinarje

BREŽICE — Podjetje, ki se zdaj imenuje Vino Bizeljsko-Brežice, je od 1985. leta do letos organiziralo obnovo 150 hektarov vinogradov. Ta podatek so zabeležili tudi v krogih slovenskih vrhunskih vinarjev in brežiškimi kolegom izrazili pohvalo. Tako je poslovna skupnost za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije podelila srebrno plaketo Sandiju Dušiču, direktorju Koooperacije v brežiškem proizvodnem in trgovskem podjetju Vino Bizeljsko-Brežice. Iz obrazložitve se da razbrati, da so mu plaketo izročili za delo pri razvoju vinogradništva v brežiški občini, predvsem zasebnega.

Upoštevaajoč zahteve tržišča, so v omenjenih letih v Vinu spremenili sestavo vinogradov in se od proizvodnje vrhunskih rdečih vin presušili v proizvodnjo belih. Spreminja se tudi krog tistih, ki bi lahko prodajali kakovostno vino. Kot pravi Dušič, si v Vinu v zadnjem obdobju prizadevajo, da bi prodali na trg tudi z vrhunskimi vini zasebnih vinogradnikov. Zaledje je v tem pogledu dosti močno, saj podjetje sodeluje z 800 kooperanti iz občine Brežice in s 300 z območja sosednje Hrvaške. Slovenska poslovna skupnost za vinogradništvo in vinarstvo s sedanjim ustrojem jemlje zasebnike kot enakopravne pridelovalce, zato je Vinov načrt o ponudbi kakovostnih vin zasebnikov toliko stvarnejši.

Prestrukturiranje proizvodnje, v katerem poznavalci vidijo tudi sled

Sandi Dušič

strokovnih in poslovnih prizadevanj Sandija Dušiča, je bilo bržda možno, ker je podjetje uspelo pridobiti različne razpoložljive finančne vire in jih preusmeriti v razvoj vinogradništva. Sedanja razvojna stopnja brežiškega vinogradništva pod okriljem Vina Brežice pa sicer odraža uspešno kombinacijo več dejavnikov, kot pojasnjuje Dušič s tem, ko pravi: »Priznanje poslovne skupnosti jemljem kot priznanje celotnemu podjetju, ki je znalo poiskati finančna sredstva za vinarstvo. Razumem ga tudi kot priznanje mlajši generaciji s področja vinogradništva. Je spodbuda vsem mladim, da se vključujejo v razvoj te panoge.«

L. M.

Od celote k podrobnostim

Ocenjevalci tudi v Posavju ugotovili precejšnjo vojno škodo — Brez tovarnjakov in vodovoda

BREŽIŠKO, KRŠKO — Skupno škodo, ki je nastala neposredno zaradi nedavnega vojaškega spopada v Posavju ali pa zato, ker podjetja niso mogla delati zaradi ovir na slovenskih cestah in motenj v preskrbi z materialom, komisije še ugotavljajo, bo pa precejšnja. V Brežicah ocenjujejo, da neposredna škoda v občini zaradi vojne znaša nekaj čez 33 milijonov dinarjev. Poleg tega bo gospodarstvo v globalu z vojno posredno oškodovano za dobrih 737 milijonov. Ocenjevalci bodo šli zdaj tudi na teren od primera do primera, tako, kot jih bodo prebivalci obveščali o škodi na svojem imetju; čas za prijavo škode imajo ljudje še jutri, tj. v petek. V občini je veliko škode na kmetijskih površinah, posledice čutijo tudi v oskrbi, iz voda. Tako dobivajo na Čatež vodo iz brežiškega vodovoda, ker je čateški poškodovan.

V Krškem so v torek jutraj ocenjevalci še intenzivno zbirali podatke za celovitejšo oceno škode. V Transportu pa smo že izvedeli, da ima podjetje poškodovanih 13 vozil, ki so bila v blokadah. Ta materialna škoda znaša 10,5 milijona dinarjev. Ker vozila mirujejo, prinašajo izgubo, in tako skupna škoda zaradi poškodovanih tovornjakov po tokovih ocenah v Transportu znaša dobrih 15 milijonov dinarjev.

MOBILIZIRANEC V NEMŠKO VOJSKO

SEVNICA — Sevniki občinski odbor Društva mobiliziranih Slovencev v nemško vojsko 1941 — 1945, ki skuša uveljavljati pokojninske, invalidske in zdravstvene pravice svojih članov, poziva vse tiste, ki se še niso včlanili v društvo, da lahko dobijo ustrezne obrazce pri občinskem odboru Rdečega križa na Glavnem trgu v Sevnici. Vse prosijo, naj pohitijo, podrobnejše informacije pa lahko dobijo prisilni mobiliziranci pri predsedniku Martinu Klemenčiču, pri tajniku Alojzu Motoretu ali pa pri članu odbora Milanu Gabriču.

4. julij, 1991

V srcu zmeda: preplah, bolečina, brezup- jeza, upanje in ponos. Slovenija, ljubljena dežela, zelena pokrajina s kozolci in zvoniki, dežela pridnih, svobodoljubnih, klenih ljudi. Tvoje davne sanje so se spremenile v nočno moro. Še pred tednom so po poljih žareli makovi cvetovi. Danes se kri rdeči. Žito so pomendrali tanki. Kjer se je včeraj sklonil otrok, da bi pobral papirček, ki je padel na tla in ga vrget v smeti, so padale bombe. Na ljudi. Na nedolžne ljudi! Tudi mora se enkrat končati! Dobro jutro, Slovenija, ljubljena dežela. Odpri utrujene oči. Zora je. Sloboda in sonce že sijata, vstani, čaka te delaven dan!

MILENA MAJČEN

Vojna vihra uničila tudi referendum?

Bodo ponovili glasovanje na 6 voliščih?

SEVNICA — »Razmišljamo, da bi referendum za krajevni samoprispevek na šestih voliščih mesta Sevnica ponovili, saj je bila tedaj udeležba zaradi vojnih razmer oz. nevarnosti zračnega napada slaba (45,34 odst.), se pravi, da jih je od 3619 volivcev prišlo le 1641, v Naselju heroja Maroka, ki ima kar 1036 volivcev, pa je prišlo glasovat le 31 odst. krajanov,« pravi predsednik sveta KS Oton Sket.

V celotni krajevni skupnosti, ki šteje 4973 volivcev, je v nedeljo, 30. junija, prišlo na volišče 60,26 odst. volivcev. Zanimivo pa je, da je tudi v mestu — seveda upošteva je glasove tistih, ki so jih oddali — rezultat pozitiven — 55 odst. »za«. Volišča v okoliških krajih (razen Lončarjevega doja, Gornjega Brezovega in Orehovega, kjer pa je majhno število volivcev) so zabeležila pozitiven izid, in sicer so se najbolj odrezali volivci na Prešni Loki

(97,1 odst. za), Ledini (79), Žigarskem Vrhu (77,4), v Žurkovem Dolu (71,6), na Metnem Vrhu (69,9 odst. za) itd.

»Skupščina KS mora skleniti o tem, ali naj ponovimo referendum v mestu še pred jesenjo. Mislim, da imamo za to pravno podlago, povedati pa kaže še to, da je veliko krajanov telefoniralo, če bi zaradi vojne lahko podaljšali glasovanje. Nekateri so menili, da bi ga prestavili, a tedaj je bilo že prepozno, ker smo sklep o tem že objavili v Uradnem listu in pripravili vse potrebno. Ker pa rezultati referenduma kažejo, da je odstotek tistih, ki so glasovali za uvedbo samoprispevka nekoliko večji od odstotka tistih, ki so bili proti, lahko sklepamo, da je bil

• Na Prešni Loki, Žigarskem Vrhu in v Žurkovem Dolu so na referendumu glasovali prav vsi volivci, na Pečju je bila udeležba 97-odstotna, na Metnem Vrhu 96-odst., v Orešju 93-odst., na Ledini 91 odst. itd.

program vendarle pisan na kožo ljudi oz. bi omogočil uresničitev dejanskih potreb krajanov,« pravi predsednik Sket.

P. P.

Krške novice

OSTANKI — V Posavju posledic vojne sicer ne čutijo na slehernem koraku, zato pa je na nekaterih mestih toliko bolj mučno zaradi nedavnih vojaških spopadov. V Krakovskem gozdu se taki občutki lotevajo ljudi zaradi orožja, ki je ostalo ob magistralni cesti. Opreme in streliva so tam pirotehnik nabrali za pravico malo orožarno. Kaže, da ljudje pravega strahu pred to kramo niti ne čutijo, saj bi se najpogumnejši menda šli celo sprehajati na minsko polja. Da bi se to tudi res dogajalo pri krakovskem bojišču, je vendarle manj verjetno. Res pa je, da so ponekod v Posavju domačini po bojih nemudoma prečesali teren in od tam odnesli v domače zasebne shrambe kar nekaj orožja in streliva.

GRAFIT — Obeni od krških ulic so že pred časom opazili na zidu napis, ki v množini sporoča naklonjenost Janši. Grafit je nastal, še preden so v Krškem na Gubčevem trgu zasadili in blagoslovili lipo. Grafit bo verjetno ostal. Dež ga najbrž ne bo mogel sprati na hitro, človek pa ga v teh časih verjetno tudi ne bo šel trgati. Škoda pa je, da je nastopil čas, ki je postal vsebinsko grafitna na preizkušnjo.

ALARM — Ko je pokalo v Krakovskem gozdu, so mnogi prebivalci okoliških vasi odšli v bolj varne kraje. Nekateri se ne dajo. Tudi ko so teritorialci varovali oklepneke na avtocesti pri Drnovem in njihove komaj utihle, je bilo videti na njih nekaj kmetovalcev. Če bi bila jugoslovanska vojska bolj ljudska, bi-le tem šla na roko. Namesto da je iz letal streljala, naj bi kmetom škropila krompir proti korlarskemu hrošču. Kolikor se zde besede otročje, so resne. V normalnih deželah so letala že desetletja nad polji zaradi podobnih opravil, kot je omenjeno.

Sevniški paberki

NAPAD — Ob napadu armade na mlado slovensko državo so nekateri prišli iz juga očitno presodili, da je prišel njihov trenutek, da glasno povedo, kaj v resnici mislijo o slovenski demokraciji in okolju, kjer so našli za svoje družine deležji kos kruha, kot bi jim ga lahko razdelila. Tako si je neka gospa iz blokovskega naselja heroja Maroka v Sevnici pravoščila, da je vsa korajžna in vesela svojim dovčerašnjim skorajda družinskim slovenskim prijateljem zabrusila: »Vidite, zdaj ste jih pa dobili Slovenci po pl...« Osupli gostitelji si niso mogli kaj, da ne bi pomislili, iz katere jazbine, kot bi rekli general Adžić, je prilezla pritajena zverinica. Vsekakor je gotovo, da ni poslušala in v delu ogorčenih in zaskrbljenih srbskih mater v srbskem parlamentu, ki so terjale, naj jim politiki vrnejo njihove sinove iz enot, za nas okupatorje JA v Sloveniji.

UMIK — Dopisnik beograjske TV Krste Bičević, po potrebi tudi vojni, posebno če gre za t.i. Kninsko krajino, jo je pretekli petek jadrno ucvrl iz Sevnice z npraskomjem kranskih registracij in spraskom greba. Ni znano, če bo Krle nazaj prijel na kakšnem tanku, ki jih je Sloveniji poročko napovedoval že pred leti.

LIPA — Lipa slovenske državnosti v parku pred sevnico občino se ne bo posušila. Zemljo okoli nje je namreč župan do- bro potlačil in zalil se sevniki planinec in ljubitelj narave Ljudez Anželj, z nasveti pa je pomagala tudi kmetijka Lucija.

Generalom Jerneji niso mar

Vojna ob Krki in usoda ljudi v njej

BUKOŠEK — Še preden so se v zvezi s spopadom v Sloveniji diplomati zakopali med svoje akte in so ljudstvu pomahali s premirjem, je pri Brežicah umrl kot žrtev vojne Jernej Molan. Zato zdaj 17-mesečna Jerneja ne bo nikoli vedela, kakšen je bil njen ata, Jasmina, ki šteje 11 let in hodi v šolo v Brežice, ne bo nikdar pozabila letošnjih počitnic, Jožefa Jernejeva mati, nikoli rekla kaj lepega o 1991. letu in Olga, njegova žena, nikdar dožela, da generalske zdrave lahko kot kuga morijo življenja dragih ljudi.

V Bukošku, kjer je bil Jernej doma, zdaj v teh dneh včasih posedejo pred hišo. Tisti večer je bilo

tako. Aro, hišni pes, je zatulil, žalostno in tako, kot bi obžaloval človekovo smrt. Ta presunljivi pasji glas pa črna, v katero je odeta hiša, in stol, ki ostane prazen pred hišo za mizo, okrog katere posedo družina brez Jerneja, povedo več o smislu in ceni vojne kot vse statistike in generalske ekspertize. Povedo, da vojska, ta ali ona, ni brezoblična masa, ampak je množica ljudi, ki trepetajo, ki vstajajo in ki streljajo in ki so lahko ubiti. Generalom pa Jerneji seveda niso mar, generali se gre- do vojno po zemljevidih in se redi- jo v zatohlih kabinetih. Bog jim odpusti, ljudje jim ne bodo nikoli.

M. LUZAR

TANK IN TANKI — To je ostalo od tanka, ki ga je zadelo na cesti pri Prilipah. Koliko jih je jugoslovanska armada še namenila za tovrsten odpis s seznama osnovnih sredstev? (Foto: L. M.)

RAZGLEDNICA — Menda nekateri stalni tuji gostje obljubljajo, da se bodo kmalu vrnili v čateške Terme. Vseeno bodo najbrž trikrat premislili, ali naj res gredo v deželo na sončno stran Alp. Samo največji pustolovci bi se podajali na termalne riviere, blizu katerih v vojni z letali razstreljujejo tovornjake, kot so tegč, ki je na posnetku. Upamo pa, da je takih razstreljevanj za zmeraj konec.

Vojna povzročila manjše zastoje

V sevnških podjetjih poteka proizvodnja brez večjih težav

SEVNICA — Sevnška podjetja so razmeroma dobro prenesla udarce, ki jih je povzročil napad JA na Slovenijo. Le v Tehnoloških sistemih Sevnica, na Žagi brežiškega Gozdnega gospodarstva in v Stillešu pretekli petek niso delali.

Kot nam je v ponedeljek povedal sekretar občinskega sekretariata za gospodarstvo in družbene dejavnosti Jože Kovač, jim je v Jutranjki z javnim pozivom delavkam brežiškega obrata Orli- ca tudi po radiu navkljub vojni uspelo zagotoviti prisotnost delavk, kar je bilo nujno zaradi pogodbenih obveznosti do tujih poslovnih partnerjev. V Jutranjki so se zaenkrat znašli tudi glede uvoza, saj so Jutranjki šoferji spediterje usmerili in spremljali po najbolj varnih mejnih prehodih, od tam pa so tudi sa-

mi s svojimi tovornjaki pripeljali blago iz uvoza, kar sicer tudi dokaj pogosto počno v mirnodobnih časih.

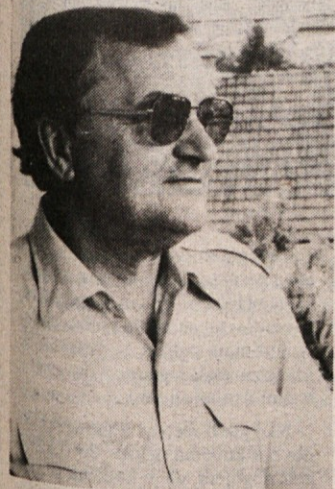
Proizvodnja teče normalno tudi v Lisci, prav tako izvoz. Bojijo pa se, da se utegne zapletiti pri uvozu blaga iz tujine, saj tuje zavarovalnice menda nečjejo prevzeti prevelikega rizika. Iz sevnške M-Kopitarne je še 29. junija odpeljal tovornjak iz elkov v Nemčijo. Kljub polni sezoni za Kopitarino bio obutev za prosti čas pa načrtujejo tako kot v Jutranjki kolektivni oddih delavcev od

22. julija. V Inpletu je zaradi vojne motena proizvodnja, saj je po besedah tehničnega direktorja Božidarja Ignjatoviča ladja s prejo iz Egipta sicer pravčasno prišla v luko Koper, tam pa je tudi običala. Tako so imeli delavci Inpleta na začetku julija nekaj več prostih prazničnih dni, kot so načrtovali, kajti prejo v Inpletu nujno potrebujejo tudi zavoljo skupnega izvoza z Jutranjko in klasičnega izvoza.

V krmeljski Metalni so pokazali precejšnjo mero prožnosti, saj so začeli namesto t.i. namenske proizvodnje za JA izdelovati ta čas v Sloveniji zelo iskane in potrebne izdelke, zato imajo krmeljski kovinarji polne roke dela.

P. PERC

SLOVENSKI SKLADATELJ POD JUŽNIM KRIŽEM

venske države. V vojni muze molče, pravi star rek. Ne molče pa njihovi ljubljenci: pesniki, pisatelji, slikarji, skladatelji. Oglasili so se in obsodili nasilje, seznanili so svoje sodruga po vsem svetu, kaj se dogaja v Sloveniji, in tako pripomogli, da je resnica pridrila tudi tja, kamor bi sicer le stežka.

Med ljubljenci glasbene muze, ki bo ponesel v svet živo pričevanja grobe nasilja nad demokratično izraženo in uveljavljeno voljo slovenskega naroda, je tudi skladatelj Božidar Kos, avtor koncerta, katerega slovesno izvedbo je onemogočila vojna. Ker je po rodu Novomeščan, je v kratkih dneh bivanja pri nas, obiskal tudi sorodnike v Novem mestu ter rad posvetil nekaj časa pogovoru za Dolenjski list.

— Po več letih ste ponovno obiskali Slovenijo. Ali ste pri odhodu iz Avstralije sploh pomislili, da se lahko dogodi kaj takega, kar zdaj doživljate?

»V Slovenijo sem bil povabljen kot častni gost Svetovnega slovenskega kongresa in kot avtor koncerta, ki naj bi ga izvedli Simfoniki RTV Slovenija na slovesnosti 28. junija. Dan pred začetkom kongresa sem pripotoval iz Avstralije in še sanjalo se mi ni, kaj me čaka. Veselil sem se z drugimi osamosvojitve, hip zame pa so bili tanki na ulicah in letala nad nami. Zame je vse to absurdno. Spremljal sem dogajanje v Jugoslaviji, a si vendar nisem mislil, da bi vojna lahko šla tako daleč. Znanci so me svarili, naj bom pripravljen na neprijetnosti, jaz pa sem se jim smejal, češ: varno je edinole na kriznih mestih v Hrvaški, Slovenija pa je mirna in varna.«

— Kako avstralski Slovenci gledajo na prizadevanja Slovenije po osamosvojitvi?

»Kot mi je znano, so zelo zainteresirani za dogajanje v Sloveniji in podpirajo njena prizadevanja za osamosvojitve. Z njimi pa žal nimam veliko stikov, ker delam in živim precej daleč od tistega dela Sydneya, kjer so zbrani Slovenci.

Živim kakih 200 kilometrov zunaj večmilijunskega Sydneya, v hribih, visokih kot Gorjanci, na delo na univerzo pa se vozim z vlakom, kar mi vzame skupaj štiri ure časa in tako se ne utegnem udeleževati društvenega življenja Slovencev v Avstraliji. Tudi glasbeno ne sodelujem, ker v klubih gojijo folklorno glasbo, kar je seveda daleč od glasbe, ki jo jaz gojim in poučujem. Vsekakor pa bom vsem svojim znanecem in prijateljem ter univerzitetnim sodelavcem povedal, kaj sem tukaj sku-

Skladatelj Božidar Kos se je rodil 3. maja 1934 v Novem mestu, kjer je obiskoval glasbeno šolo in maturiral na gimnaziji. Študij je nadaljeval na ljubljanski strojni fakulteti, vendar se je še naprej aktivno ukvarjal z glasbo, poučeval na novomeški glasbeni šoli in ustanovil svoj jazzovski ansambel. Leta 1965 se je z ženo Milano preselil v Avstralijo, kjer je posvetil komponiranju resne glasbe in študiju kompozicije in elektronske glasbe. Leta 1975 je diplomiral, pet let kasneje pa promoviral za magistra glasbe. Zdaj je profesor za kompozicijo na konservatoriju Univerze Sydney.

Njegovo glasbo redno predvajajo na radiu v Avstraliji, Ameriki in Evropi, na festivalih ter koncertih. Za svoja dela je prejel številne nagrade. Njegov koncert za violino in orkester (predviden za izvedbo na slovesnostnem koncertu v Ljubljani) je 1987. leta prejel Premio musicale città di Trieste, letos pa tudi dve nagradi avstralskih glasbenih kritikov kot najboljša avstralska orkestralna kompozicija in kot najboljša kompozicija vseh kategorij skladatelja iz New South Walesa.

sil. Resnico o položaju Slovenije v Jugoslaviji hočem in moram povedati vsem. Vsa univerza bo vedela za resnico. Sydneya univerza pa je največja v Avstraliji in ima velik ugled tudi v svetu.

— Mesto profesorja na tako ugledni ustanovi je za našega človeka na tujem izjemni uspeh. Ga je bilo težko doseči?

»V anglosaksonskem delu sveta, kamor spada Avstralija, velja huda konkurenca za taka mesta. Na razpis se javijo kandidati z vseh delov sveta, od Britanije do Kanade, zato seveda ni lahko prodreti. Mislim, da je meni uspelo s strokovnostjo in ustvarjenim delom. Rojeni anglosaksonci imajo sicer prednost, zato mora biti tujerodni kandidat zares boljši od njih.«

— Kako vas poznajo na univerzi: kot Evropejca, Jugoslovana ali Slovenca?

»Dokler se ni začelo v Sloveniji gibanje za osamosvojitve, se za Slovence sploh ni vedelo. Poznali so me kot Jugoslovana. Sploh se Slovenci v Avstraliji nacionalno v javnosti niso poudarjali tako kot denimo Hrvati. Zdaj pa je že drugače. Slovence je čutili, prebujajo se v zavest javnosti kot Slovenci in ne več kot Jugoslavo. Tudi mene zdaj poznajo kot Slovenca in vedo natančneje, od kod sem.«

— Vaši delovni načrti, kaj boste vse postorili med obiskom v Sloveniji, so se najbrž zaradi vojnih razmer precej spremenili. Ali ste kljub vsemu navezali kakšne koristne stike?

»Imel sem lepe načrte, da bom v domovini koristno in delovno preživel čas. Nameraval sem navezati stike s skladatelji v Ljubljani in Zagrebu, dobil sem naročilo, da napišem koncert za kitaro in orkester za kitarista Marinka Paviča, učenca slovitega španskega virtuoza Segovie, obiskal naj bi ga na Reki. Zdaj pa zaradi te vojne ne morem nikamor, ne morem se lotiti nobene stvari. Kljub temu sem le navezal nekaj stikov. Vpisal sem se v Društvo slovenskih sklada-

teljev in tako bom v Avstraliji poskušal navezati stike med slovenskimi in avstralskimi skladatelji. Res je škoda, da tega obiska nisem mogel bolj izkoristiti. Na tako dolgo in drago pot se človek ne odloča pogosto. Nazadnje sem bil v Sloveniji leta 1976, ko sem bil gost slovenske mednarodne počitniške šole nove glasbe v Darmstadtu in sem bivanje v Nemčiji izkoristil še za skok v Slovenijo.

— V Avstraliji imate precej uspeha. Vašo glasbo redno predvajajo na radiu, izvajajo jo razni ansambli in skupine, za katere ste napisali kompozicije. Ali mislite, da bi imeli enake možnosti, če bi živeli v domovini?

»Avstralski res dobro sprejemajo moje skladbe, čeprav gre za moderno atonalno glasbo. Imamo več ansamblov, ki se ukvarjajo samo z moderno glasbo in tako ni težav ne z naročanjem skladb in ne z izvajanjem. Vendar je tudi v Sloveniji dovolj lepih možnosti. Slovenija je glasbeno visoko razvita. Ljubljana ima dva odlična poklicna orkestra za resno glasbo in znana sta po vsem svetu. Ni ga mesta enake velikosti v svetu, ki bi imelo kaj takega. Avstralski ne morejo razumeti, da tako majhno mesto — majhno seveda za njihove pojme — lahko da toliko od sebe. Delovno sem vezan na Avstralijo, a to ne pomeni, da je moja glasba doma samo tam. Poslušajo jo tudi v Ameriki in Evropi. Upam, da bo prisotna vse več tudi v Sloveniji.«

— Od kod pravzaprav vaš glasbeni talent?

»Ne vem. V družini ni bilo izrazitega glasbenega človeka, samo mama je znala malo na citre. Jaz sem se začel ukvarjati z glasbo že kot šestleten otrok in vse od takrat me glasba silno zanima, tako rekoč vse življenje je moja ljubezen. Na novomeški glasbeni šoli sem študiral čelo in klavir. Po maturi pa nisem nadaljeval študij glasbe, kot sem želel, ker oče ni bil preveč navdušen nad mojim zanimanjem. 'Kaj boš z glasbo, od tega se ne da živeti,' mi je govoril. In tako sem se vpisal na strojno fakulteto. Glasbi pa se nisem odpovedal. Nekaj časa sem poučeval čelo in glasbeno teorijo v novomeški glasbeni šoli, igral čelo v novomeškem orkestru, v Ljubljani sem

kultura in izobraževanje

ustanovil svoj jazzovski orkester in z njim prepotoval Jugoslavijo, Avstrijo, Nemčijo in Švico. Z moderno glasbo in kompozicijo pa sem se začel ukvarjati šele potem, ko sem se za stalno preselil v Avstralijo in tam študiral kompozicijo in elektronsko glasbo.

— Kako da ste se odločili za avantgardno, sodobno glasbo? So slovenski skladatelji morda posebej nagnjeni k nji, če pomislimo, da se z avantgardno glasbo v svetu močneje uveljavlja tudi Vinko Globokar?

»Vedno sem bil za bolj moderne stvari. Tako me je zelo pritegnil jazz, nato pa sodobna glasba. Moram pa reči, da Globokarjeve glasbe ne poznam dovolj dobro, menim pa, da je moja drugačna od njegove. On je ostal pri avantgardi izpred 30 let, kar pa danes seveda ni več avantgarda.

— Kaj menite, se bo ta glasba odbržala, kot se je klasična?

»Bo. Tudi ta glasba bo osvojila širšo publiko. Že zdaj vse več ljudi posluša sodobno glasbo.

— V sodobni glasbi igra precejšnjo vlogo elektronika. Koliko si pomagata z njo? Uporabljate pri skladanju tudi računalnik?

»Elektronska glasba močno prodira v sodobno resno glasbo. Kadar pišem elektronsko muziko, potem pri komponiranju uporabim računalnik, kadar pišem skladbe za klasične instrumente, pa ne. Imam svoje metode skladanja, ki jo označujem pojem instrumentalna sinteza. S tem se ukvarjam že dolgo časa.«

M. MARKELJ

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 12. VII.

SLOVENIJA 1
8.35 — 10.35 in 14.55 — 1.10 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
OPERACIJA BARBAROSSA, nadalj. HTV, 1/7
CHRISTABELE, ponovitev 3. dela
angl. nadalj.
10.25 VIDEO STRANI
15.10 VIDEO STRANI
15.20 MOZAIK: TEDNIK, ponovitev
16.25 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 MOZAIK, ponovitev
18.30 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE:
SLOVENIJA - UMETNOSTNI
VODNIK
NEVARNI ZALIV, kanadska nana-
z., 3/20
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 FESTIVALI SVETA, avstral. dok.
serija, 1/12
20.45 PARALAKSA, nizozemska dok.
serija, 1/12
21.15 V CITYJU, angl. naniz., 9/13
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.30 SOVA:
DRAGI JOHN, amer. naniz.,
21/23
LEGENDA O ČRNUHU CHAR-
LEYU, amer. film
SKRIVNI KABARET, angl. show
program, 6/6
1.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.00 Satelitski programi — 18.00 Do-
mači ansambli: Ansambel Lojzeta Slaka
(ponovitev) — 18.30 Studio Maribor —
19.30 Dnevnik — 20.00 Zarišče — 20.30
Oči kritike — 21.00 Otvoritev Ohridske-
ga poletja in Carmina burana (balet) —
22.00 Yutel

HTV 1

9.30 Poročila — 9.35 TV koledar — 9.45
Vojna krajina na Hrvaškem — 10.15 Ma-
ti zemlja (otroška serija) — 10.45 Jazz —
11.15 Video strani — 11.25 Hči morskih
valov (4/6) — 12.10 Cigan (franc. film)
5/15) — 14.50 Poročila — 14.55 TV ko-
ledar — 15.05 Kako nor je ta svet —
15.30 Splošna praksa (amer. naniz.) —
16.20 Od maja do decembra (angl. naniz.) —
16.50 Dr. Jekyll in mr. Hyde (zadnji
del nabl. nadalj.) — 17.40 Mati zemlja
(danes) — 18.45 Prvi vtisi (amer. naniz.,
8/8) — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik
1 — 20.00 Dolga pot domov (amer. film)
(nemška, nadalj., 6/8) — 22.45 Ekran
brez okvira — 0.15 Poročila

SOBOTA, 13. VII.

SLOVENIJA 1
8.35 — 14.20 in 15.20 — 3.20 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
9.00 RADOVEDNI TAČEK
9.15 KLOBUK KLOBUK
10.15 OPERACIJA BARBAROSSA
10.40 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
11.45 EX LIBRIS: SKAVTI IN
TABORNIKI NA SLOVENSKEM
13.40 OČI KRITIKE
14.10 VIDEO STRANI
15.35 VIDEO STRANI
15.45 FANTASTIČNI SVET D. C. COL-
Linsa, amer. film
17.20 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
18.35 PROSTOZIDARJI OD BLIZU,
ponovitev angl. dok. serije, 2/6
19.00 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 X 3
20.35 PESMI IZ ŽIVLJENJA LEO-
NARDA COHENA
21.45 SOVA:
NA ZDRAVJE!, amer. naniz.,
20/30
22.10 DNEVNIK 3
22.35 SOVA:
VOJNA IN SPOMIN, amer. na-
dalj., 1/20
SARINA POSVETITEV, amer.
film
3.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

18.00 Satelitski programi — 19.00 Mup-
pet show — 19.30 Dnevnik — 20.15
Filmske uspešnice: Fantom v operi (amer.
film) — 22.05 Marjanca (posnetek 2. dela
zabavnoglasbene prireditve) — 23.30
Yutel

HTV 1

9.00 Poročila — 9.05 TV koledar — 9.15
Danes skupaj — 9.45 Vesela sobota —
10.45 Alf (amer. naniz.) — 11.10 Vrto-
glavica (oddaja o filmu) — 12.10 Igrani
film — 13.40 Hobotnica (italij. nadalj.,
6/13) — 14.40 Ciklus filmov Nikole Ba-
bića — 15.05 Sedmi čut — 17.05 Poročila
— 17.10 Narodna glasba — 17.40 TV
teden — 18.10 TV razstava — 18.20 Lora-
na Doone (TV nadalj., 3/4) — 18.55
Denver, poslednji dinosaver (amer. risana
serija) — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Igra-
ni film — 21.45 Razseljena Hrvaška —
22.30 Dnevnik 2 — 22.50 Športna sobota
— 23.10 Fluid (zabavnoglasbena oddaja)
— 23.55 Poročila

NEDELJA, 14. VII.

SLOVENIJA 1
8.40 — 0.05 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 OTROŠKA MATINEJA:
ŽIV ZAV
NEVARNI ZALIV, kanadska na-
dalj., 3/20
10.30 BOLJŠE ŽIVLJENJE, humor. na-
dalj. TV BG, 6/14
11.10 ALPSKI VEČER BLEDE '91
11.40 OBZORJA DUHA
12.00 SLOVENIJA - UMETNOSTNI
VODNIK
12.10 VIDEO STRANI
12.35 SAGA O FORSYTHIH, nadalj.,
26/26
13.25 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 ONSTRAN GOZDA, amer. film
18.40 RISANKA
19.00 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 NEUNIČLJIVI, nadalj. HTV, 2/8
20.45 EPP
20.50 ZDRAVO
22.10 DNEVNIK 3, VREME
22.55 SOVA:
POLNA HIŠA, amer. naniz., 4/22
POLNOČNI KLICI, amer. naniz.
1/21
23.55 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: Grobnik: DP v avtomobilizmu;
Beograd: atletski miting
14.30 F-1 za VN Anglije — 19.30 Dnev-
nik — 20.00 Poznavalec piva (angl. dok.
serija, 6/6) — 20.30 Ciklus filmov Jirija

Menzla: Strogo nadzorovani vlaki (češ-
koslovaški film) — 22.00 Športni pregled
— 22.30 SP v motokrosu — 23.10 F-1 za
VN Anglije (posnetek) — 23.50 Yutel

HTV 1

9.30 Poročila — 9.35 TV koledar — 9.45
Nedeljsko dopoldne — 10.45 David
Copperfield — 11.00 Glasbena oddaja —
12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poroči-
la — 13.05 Serijski film — 14.00 Govo-
rimo o zdravju — 14.30 Nedeljsko
popoldne — 17.00 Igrani film — 18.45
Risana serija — 19.10 TV sreča — 19.30
Dnevnik 1 — 20.00 Drame program —
21.35 Boj za demokracijo (dok. serija) —
22.35 Dnevnik 2 — 22.55 Športni pre-
gled — 23.25 Glasbena oddaja — 0.25
Yutel; Poročila

PONEDELJEK, 15. VII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.45 in 14.40 — 0.50 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
10.35 VIDEO STRANI
14.55 VIDEO STRANI
15.05 ZDRAVO, ponovitev
16.30 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 MOZAIK, ponovitev
UTRIP, ZRCALO TEDNA
18.35 SPORED ZA OTROKE
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 BLIŠ IN VRIŠČ GLEDALIŠČ,
češka drama HTV
21.25 OSMI DAN
22.10 DNEVNIK 3
22.35 400 LET SLOVENSKE GLASBE,
23. oddaja
23.20 SOVA:
SIMPSONOVI, amer. animirana
naniz., 7/13

POLNOČNI KLICI, amer. naniz.,
2/21
0.40 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: Nica: GP v atletiki
18.30 Satelitski programi — 19.30 Dnev-
nik — 20.00 Zarišče — 20.30 Studio
Ljubljana — 21.30 Tunguzijska katastro-
fa — 21.55 Rezervirano za šanson —
22.35 Yutel

HTV 1

9.30 Poročila — 9.35 TV koledar — 9.45
Izobraževalna oddaja — 10.15 Otroški
program — 10.45 Poletno dopoldne —
14.45 Poročila — 14.50 TV koledar —
15.00 Prezrli ste, pogledajte — 17.40 Zlata
nit — 18.15 Hrvaška danes — 18.45 Iz-
obraževalna oddaja — 19.15 Risanka —
19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Primer »plat-
fus« (češka drama) — 21.50 Zunanja
politika — 22.20 Dnevnik 2 — 22.40 Ki-
noteka — 0.10 Yutel ...Poročila

TOREK, 16. VII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.55 in 16.00 — 23.45 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
9.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.00 OSMI DAN
16.15 VIDEO STRANI
16.30 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 UKRADENA, angl. nadalj., 2/6
21.05 SLOVENIJA - UMETNOSTNI
VODNIK
21.00 EPP
21.15 GLASBENI PORTRETI: VLADO
KALEMBER
21.50 DNEVNIK 3, VREME
22.10 SOVA:
PUJSOVI DOSJEJI, angl. naniz.,
7/14
POLNOČNI KLICI, amer. naniz.,
3/21
23.55 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

18.00 Satelitski programi — 19.00 Naši
gevski zbori — 19.30 Dnevnik — 20.00
Zarišče — 20.30 Studio 2 Koper — 21.30
Žrebanje lota — 21.35 Umetniški večer:
Dovolj slave za vse (1. del angl. filma) —
23.15 Yutel

HTV 1

9.30 Poročila — 9.35 TV koledar — 9.45
Izobraževalna oddaja — 10.15 Otroški
program — 10.45 Poletni program —
14.45 Poročila — 14.50 TV koledar —
15.00 Prezrli ste, pogledajte — 17.40 Otroš-
ki program — 18.15 Hrvaška danes —
18.45 Poljudnoznanstvena oddaja —
19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 —
20.00 Zgodbe iz Hollywooda (angl.
naniz.) — 21.00 Žrebanje lota — 21.05
Kontaktna oddaja — 22.05 Dnevnik 2 —
22.25 Kino-klub — 23.55 Yutel; Poročila

SREDA, 17. VII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 12.15 in 16.00 — 24.00 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
9.00 ŽIV ZAV
9.55 BLIŠ IN VRIŠČ GLEDA-
LIŠČ, češka drama HTV
11.00 UKRADENA, angl. nadalj.,
2/6
16.15 VIDEO STRANI
16.30 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 KLUB KLOBUK, kontaktna od-
daja
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 FILM TEDNA
ISKALCA, amer. film
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.30 SOVA:
ALF, amer. naniz.
POLNOČNI KLICI, amer. naniz.,
4/21
23.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

18.00 Satelitski programi — 19.00 Studio
Maribor — 19.30 Dnevnik — 20.00 Za-
rišče — 20.30 Slavnostni koncert ob 100-
letnici Carnegie halla (posnetek 3. dela)
— 21.35 Svet poroča — 22.20 Yutel

ČETRTEK, 18. VII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.25 in 16.30 — 0.10 TELE-
TEKST
8.35 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
10.15 VIDEO STRANI
16.45 VIDEO STRANI
17.00 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 MOZAIK
TUNGUZJSKA KATASTROFA
18.35 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.00 GALLUSOVA MAŠA IZ STOL-
NICE
21.05 TEDNIK
22.10 DNEVNIK 3, VREME
22.35 SOVA:
VI ŠTE PA NAJBRŽ NJEN
POLŽ, angl. naniz., 7/7
POLNOČNI KLICI, amer. naniz.,
5/21
0.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

18.30 Satelitski programi — 19.30 Dnev-
nik — 20.00 Zarišče — 20.30 Studio
Ljubljana — 21.30 Prostožidarij od blizu
(angl. dok. serija, 4/6) — 22.00 Mali
koncert — 22.15 Yutel

GG BREŽICE OBVEŠČA

Obveščamo Vas, da strokovni delavci Gozdnega gospodarstva Brežice izvajajo strokovno svetovanje za izvajanje gojitvenih in varstvenih del ter sečnje v vaših gozdovih. Strokovno svetovanje je brezplačno. Ravno tako ni več potrebno plačevati prispevka za biološko amortizacijo, katerega ste do sedaj plačali za odkazan les. Na gozdni upravi se oglasite osebno ali pokličite revirnega gozdarja po telefonu. Apeliramo na vse lastnike gozdov, naj kot dobri gospodarji ponujeno pomoč izkoristijo.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Zadnji tržni ponedeljek je bil spet tak kot »pred vojno«, vendar prave gneče še vedno ni bilo. Ponudba na stojnicah je bila bogata. Edo Klobasa, zelenjadar iz Brežic, je pripeljal na tržnico lep domači strožji fižol po 50 din kilogram, paradižniki iz njegovega rastlinjaka so imeli enako ceno. Kot nam je povedal Edo, je letos posadil 400 sadik paradižnika in dobil 4 tone tega sadeža. Na preostalih stojnicah so branjeve kupovali: solato po 30 din, peso po 40 din, grah po 40 din, jajca po 3 din, hruške po 60 din, enako ceno so imele v ponedeljek tudi češnje, lisičke je ponujal prodajalec po 40 din kilograma. V pokritih stojnicah Sadje zelenjave in Deladinija, ki jih že nekaj časa objavljamo, so bile ta ponedeljek naslednje cene: cene pri Deladiniju so v oklepaju: breskve 40 (60) din, češnje 80 (30—80) din, banane 50 (40) din, paradižnik 50 (40) din, korenje 50 (30) din, čebula 30 (40) din, cvetača 60 (50) din, krompir 18 (18) din, pomaranče 46 (40) din, cvetača 60 (50) din, krompir 18 818) din, pomaranče 46 (40) din.

Sejmišča

• **SEJMIŠČE V BREŽICAH** — V soboto je bil spet sejem. Rejci so pripeljali 130 prašičev, starih do 3 mesece, in jih cenili na 45 din za kilogram žive teže. Kupcev ni bilo.

Kmetijski nasveti

Denarna pomoč konjereji

Ker je visoka inflacija povsem razvrednotila že 1978. leta uvedene zrejne premije v konjereji, je slovenska vlada zdaj spremenila sistem premiranja, saj meni (sekretariat za kmetijstvo), da je to kmetijsko panogo vredno in potrebno spodbujati ter ji pomagati. Odlok o tem je objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije št. 21 (21. maj 1991), podrobneje pa obrazložen v posebnih prilogah Kmečkega glasa in Slovenskih brazd.

Bistvo spremembe je v tem, da regresov ne bodo več deležne šestmesečne žrebičke, pač pa triletna kobila ob sprejemu v rodovnik. Do regresa bodo upravičeni le lastniki živali, ki so vključene v A- ali B-rodovnik. V prvo skupino odreja živali republiška selekcijska služba, v drugo pa selekcijske službe v območnih kmetijskih zavodih. Breje žrebičice v A-rodovniku imajo po odloku zagotovljenih 6.500 din regresa, nebreje pa 3.000 din. Za breje žrebičice v B-rodovniku je zagotovljenih 2.500 din regresa, nebreje pa regresa ne dobijo. Skupno je predvideno, da bo regresa deležnih 350 živali.

Z načrtom finančnih intervencij v kmetijstvo za leto 1991 so zagotovljene denarne podpore tudi pri novogradnjah in obnovi hlevov, njihovih spremljevalnih objektov in nakup ter montažo opreme. Do te pomoči bo upravičen investitor, ki bo zgradil ali obnovil hlev vsaj za 5 stojišč za kobile slovenske hladnokrvne in hafliške pasme. Podpora znaša pri novogradnji 5.000 din za stojišče, pri obnovi hleva pa 1.500 din. Podpora pri reji žreb-

• **KUMARICE OGROŽA KUMARNA PLESEN** — Kot je pokazala merila naprava v Krškem, so že nekaj časa tudi v tem delu Slovenije ugodne razmere za nevarno bolezen — kumarno plesen, ki utegne zelo zmanjšati pridelek. Da bi to preprečili, priporočata stroka škropljenje s preventivnimi fungicidi (dithane M-45 in cuprablau Z v priporočenih koncentracijah). Najbolje je škropiti proti večeru, drobne kapljice škropiva pa morajo biti temeljito nanešene na spodnje in zgornje strani listov.

ev je nekoliko večja, višina podpore za spremljevalne objekte, opremo in upravo pa znaša do petine povprečne predračunske vrednosti.

Ne bo odveč poudariti, da so z letošnjim letom nekoliko zaostri zahteve ob sprejemu v rodovnik. Vanj sprejemajo le kobile slovenske hladnokrvne in noriške pasme, ki so visoke najmanj 150 cm, za hafliške kobile pa je predpisana višina vihr 136 cm, poleg tega morajo imeti povsem svetlo grivo in rep.

Inž. M. L.

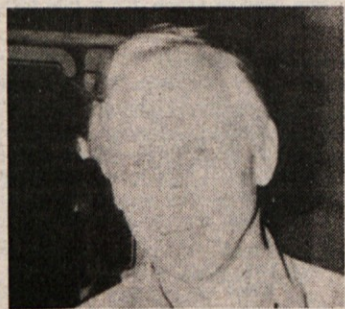
Sedanjo družbeno posest zasebnikom

Oživitvi podeželje, mu vrniti vrednote, sproščati sposobnosti in zmogljivosti, izkoristiti naravne prednosti — 156 trdoživih mešanih kmetij na lastni zemlji

KOČEVJE — Razvojni program kmetijstva na Kočevskem od 1986 do 1996 bodo občutno spremenili za zadnje obdobje od 1991 dalje. Osnutek spremembe programa je pripravil direktor Kmetijskega gospodarstva Kočevje inž. Janez Žlindra.

Glavna značilnost tega programa je, da v bodoče ne bi bilo na Kočevskem več družbenih kmetijskih obratov, ampak le zasebne kmetije, ki bodo bolj izkoristile človeške zmogljivosti in naravne možnosti. Prednostni vrstni red razdelitve družbenega naj bi bil po tem predlogu tak: najprej naj dobe zemljo in objekte zaposleni v družbenem sektorju kmetijstva (teh je 358), nato brezposelni, kmetije in drugi z območja Kočevske, šele v zadnji fazi pa interesi od drugih. Vsaka nova kmetija bo imela dober del gozda. Poleg sedanjih družinskih kmetij so predvidene na Kočevskem še nove družinske kmetije, na katerih bodo delali tudi družinski člani

lastnikov. Za ta dela na kmetijah bo na razpolago še okoli 50 delovnih mest, ki

Inž. Janez Žlindra

Da se škropivo bolje prime

Priporočena sredstva za izboljšanje močljivosti

Sedaj, v poletnih mesecih, ko z različnimi škropivi ščitimo rastline pred nešteti boleznimi in škodljivci, se nemalokrat srečamo s problemom oprijemljivosti škropiva na gladki listni površini. Največje težave pri škropljenju nam povzročajo rastline z močnim voščenim poprhom, kot so na primer čebula, česen, zelje. Poleg rastlin z močnim voščenim poprhom se srečamo s slabo oprijemljivostjo škropiva tudi pri rastlinah, napadenih od površinske pepelaste plesni, ter na rastlinah, na katerih so voščen lističi škodljivcev.

Da bi se izognili nepotrebnim izgubam škropiva in da bi škropilna tekočina bolje omohčila rastline in morebitne škodljivce na njih, uporabimo dodatke škropivu, ki povzročijo zmanjšanje površinske napetosti na rastlinah in s tem boljše oprijemljivost.

Določena fitofarmacevtska sredstva že sama vsebujejo dodatke za boljše oprijemljivost, kar razberemo iz določenemu sredstvu priloženega navodila. Med ta sredstva spadata na primer benomil WP-50 in benlate. Tem sredstvom ne smemo posebej dodajati močil.

In katera sredstva za izboljšanje močljivosti lahko dobimo v prodajalnah z zaščitnimi sredstvi? Najbolj sta razširjena radovit in sandovit (uporabljata se v koncentraciji 0,075—2,3%) in citovet (v 0,24-odstotni koncentraciji).

ŽETEV JEČMENA SE JE PRIČELA

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini se je kljub nemirnemu časom sredi preteklega tedna pričela žetev ječmena. Kdaj se bo pričela žetev pšenice, bo določila svetovalna služba. Razporeditev kombajnov bo opravila črnomaljska kmetijska zadruga. Če bodo lastniki kombajnov razporeditev upoštevali, bodo — kot je sklenil občinski izvršni svet — oproščeni davka od storitev. Seveda pa mora kmetijska zadruga zagotoviti potrebno gorivo in vezivo, prav tako pa tudi potrebno število kombajnov in voznikov.

Če nimamo pri roki nobenega od teh pripravkov, si lahko pomagamo z učinkovitim domačim receptom: škropivu enostavno primešamo ali 2 dl mleka/10 l ali malo pralnega praška.

Zaradi pogostega deževja in vsled tega nevarnosti okužbe čebulnic s čebulno plesnijo priporočamo škropljenje z enim od kontaktnih fungicidov, kot so antracol, dithan M-45, propineb.

Če opazimo na čebuli ali česnu rumenenje vršičkov, uporabimo enega od sistemskih fungicidov, kot sta ridomil MZ ali baycor WP-25.

Pripravkom dodamo enega od naštetih močljivih sredstev.

Inž. JOŽE BARBO

S semenom le težko do krompirja

Stroka na razpotju

Pridelava semenskega krompirja je v naših razmerah, zlasti po pojavu prstanaste nekroze na gomoljih, dokaj zahtevna in za vrtničarje neprimerno delo. Pri tem ne pomaga, če si zelen, prebiraš nasvete Bleiweisovih Novic in upoštevaš biokolektor, piše inž. Tadej Sluga iz Kmetijskega inštituta Slovenije v zadnji številki revije Moj mali svet, ko razlaga težave vzgoje krompirja iz pravega semena.

Kot je vobče znano, krompir razmnožujemo vegetativno, torej s pomočjo gomoljev, in ne botaničnega semena. S tem dobimo izenačeno (klorirano) potomstvo, torej pridelek, ki ima enake dedne lastnosti. To je ponavadi koristno, lahko pa tudi ne, če je kakšna z gen določena lastnost slaba. Tak primer je obkultivnost za prstanasto nekrozo, ki je zaenkrat neozdravljiva virusna bolezen in ki preti, da bo povsem uničila nekatere najbolj uveljavljene sorte krompirja, kot je nekdanji tako sloveča domača sorta igor.

Če bi krompir razmnoževali z botaničnim semenom, to je semenom, ki zraste na krompirjevi, bi se lahko izognili prenosu bolezni na potomstvo, dobili pa bi zelo izenačen pridelek, da o tehnoloških težavah niti ne govorimo. Pravega semena ni mogoče enostavno sejati po njivi, pač pa ga je potrebno najprej sejati v rastlinjake ali vsaj tople grede in nato sadike presajati na polje. To bi zahtevalo ogromno dela, pridelek pa bi bil mnogo manjši in bolj neizenačen kot ob običajni saditvi gomoljev.

Očitno bo treba ubrati na tej strani že podrobneje opisane poti, da bi prišli do zdravega in obilnega pridelka na običajen način, sicer se bo treba krompirju odpovedati. Brez njega pa si našega jedilnika ne moremo zamišljati.

-n

naj bi jih zasedli predvsem delavci, ki že zdaj delajo pri KG. Na sprivatiziranih večjih družbenih farmah bo zaposlenih še 141 ljudi.

Po tem načrtu bo še 250 tako imenovanih samooskrbnih kmetij, ki se bodo ukvarjale predvsem z gozdarstvom, vsaka pa bo imela 3 ha ohišnice, kjer si bodo lastniki pridelovali hrano. Taka kmetija bo imela najmanj 50 ha gozda, pridobili pa naj bi jih predvsem delavci Gozdnega gospodarstva.

Pri vseh teh kmetijah se bodo ukvarjali še z drugim kot proizvodnjo tega in onega, s turizmom, gostinstvom, trgovino manjšimi zasebnimi področji. In-

• **V predlogu za spremembo programa bo dan tudi poudarek obdelavi doslej zaprtega območja, pomeni v novim nalogam trgovine »Kmetovalac«** zaščitni znak kmetijskih izdelkov, pridelavi in prodaji bio hrane, poseben poudarek pa bo dan preobrazbi lastništva v tako imenovanem prvem krogu, ko sedanja družbena zemlja naj ne bi postala državna (kot je prvotni republiški predlog), ampak občinska.

teresentov za taka majhna podjetja je že 35, ki naj bi zaposlila 234 delavcev. Tudi predelovalne enote (Mesarija, Mlekarna, Mešalnica krmil) in servisno dejavnost (Agroservis, Veterina) in lovstvo nameravajo organizirati po novem.

V zadnjih letih se krajani vedno bolj zanimajo za vrtničarstvo, sadjarstvo in zelenjadarstvo. Za te dejavnosti je KG sklenilo doslej že 816 pogodb za dobo 10 do 30 let in za to poželo veliko pohval, pa tudi kritike. Oddanih je preko 100 ha družbene zemlje na območju od Ložin do Mozlja, Mačkoveca in Vrbovca. V vasi Cesta bo prostora za 40 novih interesentov, nato pa bodo na voljo še nova območja.

Omenjeni predlog sprememb plana razvoja kmetijstva na Kočevskem je šele osnutek. O njem bo stekla široka javna razprava, kar pomeni, da se bo končni predlog lahko bolj ali manj razlikoval od sedanjega osnutka.

J. PRIMC

• **Vsak kmet in vsak trgovčič noč in dan generira in regenerira kapitalizem.** (Lenin)

Odškodnin za pozebo ne bo

Pozeba povzročila za 10,87 milijona škode

ČRNOMELJ — Šele pred kratkim je uspelo v črnomaljski občini izračunati škodo zaradi spomladanske pozebe, ki je najbolj prizadela vinograde in sadovnjake. Poškodovanih je bilo dobrih 180 hektarov vinogradov in 60 hektarov sadovnjakov, kjer predvidevajo, da bo zaradi pozebe za četrtino manjši pridelek. Najbolj so prizadeti orehi, slive in češnje.

Škoda v vinogradih znaša 8,62 milijona dinarjev, v sadovnjakih pa 2,25 milijona. Skupne škode je torej za polovico odstotek ocenjenega družbenega proizvoda za lansko leto in prvo polovico letošnjega. Sicer pa je za ublažitev posledic pozebe svetovalna služba Kmetijskega zavoda Ljubljana predlagala vinogradnikom dognojevanje močno prizadetih vinogradov in pravilno škropljenje. Štirje lastniki kmetijskih zemljišč pa so pri tukajšnji Upravi za družbene prihodke že vložili prošnjo za zmanjšanje dohodnine.

Sklad za elementarne nesreče v občinskem proračunu je namenil za

• **Ameriški kmet ima povprečno 169 ha, nemški 17, slovenski pa 3 hektarje obdelovalne zemlje. Ali se, tako majhni kot smo, lahko spoprimemo s svetovno konkurenco? Naša najpomembnejša naloga je zato povečanje kmetij.** (A. Dolenc)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemančič

Kakovost jekla za vinske cisterne

Jeklene vinske cisterne spadajo med najpomembnejše pridobitve vinarstva v zadnjih 50 letih. Drobno kletarstvo se pospešeno opremlja s takimi posodami, kar je pohvalno, toda tudi nevarno. Veliko podjetnih obrtnikov ponuja svoje izdelke iz »rostfrei« kovine za kletarstvo in cene so zelo različne. Država se trudi, da bi postala prava in tako tudi funkcionalna, toda mnogokje sepa kontrola. Spominjam se podobnega obdobja v naši panogi, ko je cvetela trgovina s trsnimi cepljenkami. Vinogradniki so iskali najcenejše. Danes ni slišati, da bi se vinogradniki zanimali za kakovost jekla pri nabavi vinskih cistern, v glavnem teče pomenek o cenah. Namen tega članka je informirati vinogradnike in tudi izdelovalce cistern o kakovostih jekla za vinske cisterne in kletarske stroje.

Na evropskem trgu uporabljajo naslednje materiale:

• kakovostno nerjaveče krom-nikelj jeklo (večkrat z majhnimi dodatki drugih metalov).

• plemenito nerjaveče krom-nikelj-molibden jeklo.

Ako se doda železu 12 — 13% kroma, se pojavi odpornost proti zračnemu rjavenju. Večji dodatek kroma in boljša obdelava površine (politura) povečujeta odpornost nerjavečega jekla. Za vino je potrebno 18 do 20% kroma v jeklu. Z dodatkom najmanj 8% niklja dosežemo tako-imenovano rustenitno strukturo nerjavečega jekla, ki povečuje odpornost proti rjavenju tudi proti kislinam.

Tem glavnim elementom so dodane neznatne količine titana, mangana, ogljika, silicija in drugih. Ako ni v zlitini titana, mora vsebovati le-ta čim manj ogljika, tj. pod 0,07% (da se zmanjša nevarnost rjavenja v bližini varilnih šivov).

Ako jeklo vsebuje titan, se lahko poveča količina ogljika do 0,12%, pod pogojem, da je količina titana 5-krat večja od ogljika, tj. od 0,5 do 0,6%. Nerjaveča jekla, ki vsebujejo dodatno še 2 — 3% molibdena, so zelo odporna proti agresivnim materialom, posebno proti anorganskim kislinam in njihovim solem. Zveplanje vina je uporaba ali nastanek žveplaste kisline (H₂SO₃), ki lahko kmalu razkrinka našo vinsko cisterno, če ni iz pravega materiala. V vseh industrijsko razvitih državah obstajajo standardizacija jekla in norme, na osnovi katerih se razvršča kakovost tega materiala, npr. AISI v ZDA, DIN v Nemčiji, AFNOR v Franciji, SIS na Švedskem. Evropske države so se dogovorile za skupni standard EURO-NORM 88.

Glavna načela označevanja: visokoodstotne zlitine se označujejo z X v DIN ali Z po AFNOR. Sledi število, ki označuje stotine ogljika, nato dodatni metal, ki se označujejo v DIN normi s kemijskimi simboli, v AGNOR normi pomeni C krom, Ni nikelj, D molibden, ostali dodatki s kemijskimi simboli. Na primer: skoraj plemenito (vinsko) nerjaveče jeklo je tudi po DIN šifra 14301 (x 5 Cr-Ni 1809). Ta kakovost jekla se označuje po AFNOR normi Z 6 CN 18-09, po AISI normi nosi šifro 304.

Svetujem vinogradnikom, naj, če izdelovalec na sami posodi ni odvisnih šifer kakovosti materiala, zahtevajo od njega pismen atest.

mag. JULIJ NEMANČIČ

gospodinjski kotiček

Priprava marmelad in džemov

Za pripravo marmelad in džemov obstajajo pravila, ki se jih moramo strogo držati, če želimo, da nam bo delo uspelo. Za predelavo je primerno samo sadje najboljšje kakovosti, ki mora biti kar se da sveže. Če ga imamo v domačem vrtu, ga obremo zgodaj jutraj in ga pripravimo samo toliko, kolikor ga lahko vkuhamo še istega dne. Za kuhanje marmelad in džemov so primerne posode iz nerjavečega jekla. Okrušena posoda ne sodi k vkuhanju! Ves pribor, ki ga uporabljamo za vkuhanje: naj služi izključno le temu namenu. Posebej pazimo, da ne pride v stik z maslačbo. Pred vsako uporabo vse temeljito operemo z vročo vodo in detergentom. Pri vkuhanju pazimo, da vlada povsod popolna snažnost. Že najmanjša krušna drobtinica, ki pade v kozarec, lahko povzroči vreče in marmelado pokvari. Količine sadja in sladkorja ne ocenjujmo na oko, temveč vse tehtajmo! Posode, v katerih kuhamo marmelado ali džeme, naj bodo tako velike, da predpisana količina sadja v njih zavzema največ četrtino prostornine.

Novišeji in tudi najenostavnejši način priprave marmelad in džemov je z uporabo naravnega sredstva za zgoščevanje, ki vsebuje naravni jabolčni pektin. Na ta način porabimo manj sladkorja in energije, ker je kuhanje krajše. Dodatek jabolčnega pektina omogoča, da vkuhamo tudi manjše količine sadja, česar do sedaj nismo bili navajeni. Točno pa se moramo držati navodil proizvajalca.

PRIJAVA JAGODNEGA DŽEMA: Potrebujemo 1 kg očiščenih jagod, 1 vrečko želatina in 11/4 kg sladkorja. Odtehtano količino sadja stresemo v posodo. Odločimo količino sladkorja, odvisno od želene konsistence. Vsebinsko vrečko želatina vmešamo med sadje. Maso neprestano mešamo in segrejemo do vretja. Ko močno zavre, vmešamo ves sladkor. Nato ponovno zavremo in kuhamo le tri minute med stalnim mešanjem. Nato posodo odstavimo in takoj polnimo v segrete kozarce. Zelo okusen je džem iz več vrst sadja. Za to vrsto so najbolj primerne marelice, jagode, ribez, češnje in razbarbara. Džem pripravimo po že omenjenem postopku.

HELENA MRZLIKAR

Kmetijski zavod Ljubljana

Od Pogancev do Krakovskega gozda

Prvi strelji v agresiji jugoslovanske armade na Slovenijo so padli na Pogancih pri Novem mestu. Tam je v četrtek, 27. junija, zgodaj zjutraj slovenska vojska ustavila kolono 11 protiletalskih oklepnikov s spremstvom, ki je iz Karlovca skozi Metliko in čez Gorjance prodirala proti Ljubljani oziroma Brniku, očitno z zelo pomembno posebno nalogo. Na Pogancih, kjer so ponoči postavili barikado in tako blokirali prehod, je major Boško Prodanović, poveljnik karlovskega divizion protiletalskih oklepnikov, sprožil tri rafale. Naša TO je na streljanje takoj odgovorila in pri tem je bil v roko ranjen podporočnik Kadič. Tega so nemudoma odpeljali v novomeško bolnišnico, štirje vojaški jugoslovanske armade, ki so ga spremljali na poti v bolnico, pa se potem niso več vrnili v svojo enoto. To je bil tudi začetek množičnega bega vojakov jugoslovanske armade iz vojašnic in enot ter njihova predaja teritorialcem. Kolono karlovske protiletalskih oklepnikov je vsekoli, od Pogancev preko Medvedjeka do Krakovskega gozda, kjer jo je slovenska vojska dokončno razbila, »usmerjal« pokrajinski štab TO Dolenjske na čelu s komandantom podpolkovnikom Albinom Gutmanom. Gutman je v soboto tudi strnil pripoved o gibanju te kolone in operacijah teritorialcev proti njej. Poglejmo, kako je vsa stvar potekala.

Novomeškim teritorialcem je bilo jasno, da te kolone 11 popolnoma novih protiletalskih oklepnikov ter drugih spremljevalnih vozil, močno oborožene, založene in opremljene, ne bodo mogli ustaviti ali celo doseči, da se bo obrnila nazaj proti Karlovcu, šlo pa jim je za to, da jo z raznimi pogovori o predaji in drugim čim dlje zadržijo na Pogancih in si tako pridobijo čas za postavitve močnejše in učinkovitejše barikade na primernejšem kraju. Za to so določili klanec pri Medvedjeku na cesti Novo mesto — Ljubljana. »Na Pogancih smo seveda zahtevali, da se ta enota vrne v Karlovac, kar je major Prodanović odločno zavrnil, češ da ima on tak in tak ukaz in da je na njem, da ga izpolni, ne pa spreminja,« je pripovedoval podpolkovnik Gutman. »Zahtevali so, da takoj umaknemo blokado in čeprav to tudi tehnično ni bilo možno, je major sprožil dva ali tri rafale, naš vojak pa je odgovoril z enim rafalom in pri tem je bil ranjen področnik Kadič. Sprva celo niso dovolili, da bi ranjenca prepeljali v novomeško bolnico, ampak so ga hoteli poslati nazaj v Karlovac.« Tako poveljnik kolone major Prodanović ves čas bojeval s to kolono sploh ni vedel, da je njegov podporočnik v novomeški bolnici. »Naš štab je imel ukaz, da kolono čim dlje blokiramo, prvi ukaz pa je bil, da ne smemo dovoliti, da bi prišlo do žrtve, zlasti ne med civilnim prebivalstvom.«

Pri postavljanju blokade na Medvedjeku je imela policija veliko dela in sitnosti z vozniki, ki se niso hoteli ustaviti in vrniti nazaj, od kjer so prišli, ampak so vztrajali tam, nekateri pa so se prebili znotraj zapore, med njimi celo trije avtobusi z otroki. Po ukazu bi morala karlovska oklepna kolona najkasneje do 9. ure istega dne priti na Brnik. A od tega ni bilo nič.

Ko je hitro premikajoča se kolona (ti oklepniki lahko vozijo tudi s hitrostjo 100 km na uro) končno le prišla do Medvedjeka — na Pogancih so jo

spustili in ji zagotovili prosto pot do avtoceste, tam pa jo je ovrta gost in neurejen premet — se je ujele v past. »Ko so spoznali, da so ujeti v blokadi, so se skušali vrniti, zato so bili nekateri oklepniki obrnjeni proti Novemu mestu in je potem major Prodanović hotel ta manever podajati, kot da so se nameravali vrniti v Karlovac,« pravi Gutman. Teritorialci so se na Medvedjeku začeli pogovarjati z majorjem Prodanovićem, predlagali so mu, naj se z osebnim orožjem njegova posadka častno umakne v novomeško kasarno, a major je to odločno zavrnil. Iz republiškega štaba so zahtevali, da dolenski teritorialci proti tej oklepni koloni energično ukrepajo. To je seveda pomenilo, da jo ustavijo in onemogočijo ali pa uničijo. Celo noč so bile enote TO na položajih pri Medvedjeku, ponoči pa se je težiče bojev preneslo v Posavje na slovensko hrvaško mejo, kjer so napadale oklepne enote jugoslovanske vojske. V petek, 28. junija, zjutraj je Gutman skušal še zadnjič prepričati majorja, naj se preda in v ta dogovarjanja vključijo tudi komandanta novomeške kasarne Bogičevića. Major Prodanović je odklonil vsakršno sodelovanje. Napad teritorialcev na karlovske oklepne kolone se je začel ob 9. uri zjutraj. Uničili so večino spremljevalnih vozil, njihovi izstrelki iz protiolepnega orožja armbrust, ki je strah in trepet tankov, pa so se odbijali od oklepnikov vozil, narejenih v Sloveniji. Domnevajo, da zaradi kotov oklepa teh vozil, ki jim rečejo bovi (BOV = bojno oklepno vozilo), ki imajo 6 članov posadke in so oborožena s tricevnim 20-milimetrskim protivzračnim topom.

»Oklepna enota je zahtevala letalsko podporo in ta je v 45 minutah res prišla,« je povedal podpolkovnik Gutman. Teritorialci so bili pravočasno obveščeni o letalskem napadu in so se umaknili na že prej določene položaje. Jugoslovanska okupatorska vojska je napadla Medvedjek z orli, jastrebi in migi. Samo za primer in lažje razumevanje: letalo mig ustreza bojnemu polku s 4.000 vojniki. Letala so mitraljirala in odmetavala kasne bombe. Čeprav so napadi teh pošasti med pripadniki teritorialne obrambe, mladimi fanti brez izkušenj, zasejali precej panike (nekateri so govorili celo, da so žrtvovani in odpisani), je bilo med teritorialci pri tem napadu le nekaj ranjenih, od katerih je en kasneje, žal, umrl. So pa »ponositi čuvarji slobodnog neba« s svojim napadom povzročili velike žrtve med civilnim prebivalstvom, zlasti med tujimi vozniki tovornjakov, ki so se znašli v uleščeni koloni vozil na cesti. Jugoslovanska armada, ta »največji garant naše slobode i nezavisnosti«, je v bitki pri Medvedjeku napadala in zadevala izključno civilne cilje. Čeprav oklepna kolona ni utrpela večje škode, je bila le zaustavljena in ni mogla napredovati proti Ljubljani oziroma Brniku, kar je bil njen končni in skrivnostni cilj. O reševanju ranjenih iz vrst jugoslovanske armade med ponovnim napadom letalstva smo pisali že v prejšnji številki našega časopisa. Skratka, civilni reševalci so jih nosili v reševalna vozila med napadom letal in mitraljiranjem, medtem ko se je major Prodanović varno zaprl v oklepnik. Vsi so v bolnici in zunaj življenjske nevarnosti.

Teritorialci so se umaknili. Poveljstvu naše vojske je bilo jasno, da v Medvedjeku ne morejo še naprej učinkovito blokirati soračnikove oklepne kolone, kar so pravzaprav vedeli že takrat, ko je

bila kolona še na Pogancih. Zato so pripravljali blokado v Krakovskem gozdu, in to v tajnosti, kajti sovražniki so pregledovali teren. Varljivi mir je poveljnika kolone v Medvedjeku preslepil in misleč, da se bo lahko prebil nazaj do Karlovca, se je ponoči obrnil in z vso hitrostjo drvel proti Novemu mestu. V Mačkovcu so ga z barikado »usmerili« naprej proti Zagrebu, a je v Krakovskem gozdu zapeljal v zadnjo past, v minirano blokado. Do tu so pripeljali le oklepniki, medtem ko so onesposobljena spremljevalna vozila ostala na Medvedjeku. »Hoteli smo ga dobiti v Krakovski gozd, če bi se major Prodanović kljub temu odločil za pot čez Gorjance, pa ga je čakala barikada pri Jugorju,« pravi Gutman.

V krakovski barikadi Prodanović niti ni vedel, kje v resnici je. To se je pokazalo tudi potem, ko so ga pripeljali na pogajanja v štab v Novo mesto, od kjer so mu dovolili, da je poklical svojo komando v Karlovcu. »To dovoljenje je izkoristil za to, da bi sporočil, kje je s kolono,« je povedal Gutman. »Očitno je mislil, da je nekje med Krškimi in Zagrebom.« Gutman je majorju ponovno ponudil častno predajo, tega pa mu v Karlovcu niso dovolili, za ljubljanski korpus pa je za opolnomočenca določil polkovnika Milinkovića iz novomeške kasarne, ki je v novomeški štab prišel očitno samo zato, da je majorja Prodanovića nahrulil, zakaj je zapustil svojo enoto. Pokrajinski štab TO je ves čas vojakom v ujeti oklepni enoti pustil odprto »peš pot« proti Cerkljam, vendar se niso hoteli umakniti, ali pa dejansko niso vedeli, kje so. »Še zadnjič smo skušali doseči časten umik vojakov okoli dveh ponoči, ko sem se jaz prebil do kolone in zahteval pogovor z majorjem,« pripoveduje podpolkovnik Gutman. »Nek oficir je odvrnil, da

majord ne more na pogovor, češ da je v stalni radijski zvezi s svojo komando. Mi pa smo vedeli, da je ta zveza že več ur prekinjena. Zjutraj v torek, 2. julija, smo skušali še enkrat doseči vdajo, vendar zaman. Zato sem ukazal napad.«

Vedeli so, da bo v kratkem letalski napad. Na vsako oklepno vozilo sta merila najmanj dva teritorialca s protiolepni orožjem, in to iz razdalje petih metrov. Povsem iz humanih razlogov je Gutman ukazal napad samo na prednji del kolone, a je bil kljub temu rezultat uničujoč. Teritorialci so izstrelili in se organizirano po načrtu umaknili. »Ko so napadla letala, v Krakovskem gozdu ni bilo več teritorialcev,« trdi Gutman. O tem govori tudi dejstvo, da so bili v štirih letalskih napadih v Krakovskem gozdu ranjeni samo štirje pripadniki TO, največ mrtvih in ranjenih v oklepnih vozilih pa je bilo prav zaradi letalskega napada. Ravno njihovo letalo je povsem uničilo eno bojno oklepno vozilo, medtem ko cestne zapore kljub silovitemu bombardiranju in raketiranju niso prebili. V Krakovskem gozdu je bilo mrtvih in ranjenih 25 pripadnikov agresorske jugoslovanske vojske. Po napadu je major Prodanović povsem izgubil živce, neprekinjeno je po mrtvem radiu zahteval letalsko podporo, ki je ni več dobil. Ponoči so preživeli iz oklepne kolone skušali pobegniti proti Gorjancem ali proti Cerkljam, vendar so jih polovili in zajeli slovenski policaji. Gre za kakih 80 vojakov, vključno z majorjem Prodanovićem, človekom, ki je prvi v tej vojni v Sloveniji streljal na slovenske teritorialce. Strokovnjaki mu ne odrekajo vojaškega znanja, spretnosti in tudi zvižčnosti. A očitno je podcenjeval slovensko Teritorialno obrambo in tako se je s svojimi vojniki in oficirji znašel v zbirnem centru na Dobu. Žal ne z vsemi, kajti, kot rečeno, je bilo v bitki pri Medvedjeku in v Krakovskem gozdu kakih 25 mrtvih in ranjenih. Že pri Medvedjeku pa so trije vojniki iz te kolone pobegnili in se predali teritorialcem.

Nedvomno gre v Krakovskem gozdu in v celot-

ni operaciji »oklepna kolona« za veliko in pomembno zmago slovenske vojske. Še vedno pa ni povsem jasno, kakšno vlogo naj bi ta oklepna kolona imela pri okupaciji Slovenije oziroma Brnika. Vojaško, politično ali obojno? Kaj so vozili s temi oklepniki, da se nikakor in pod nobenim pogojem niso smeli predati: politične oziroma obveščevalne dokumente, ki bi morda ob zajetju dopolnili zloglasni generalštabni načrt Okop, kakšno pomembno osebo ali strateškovažno opremo? Kaj vse so naredili, da bi »rešili« kolono? Naprej so zagrozili, da bo »odnik Gruičević, ki ga je potem general in zvezni minister Kadijević očitno za velike zasluge povišal v poročnika, vrغل v zrak skladišče bencina v Mokronogu, če ne bo TO takoj spustila kolone. Ko to ni pomagalo, je iz karlovske kasarne (tel. št. 047 29-079) podpolkovnik Bjelić telefoniral na pokrajinski štab TO v Novem mestu in zahteval, naj takoj osvobodijo Prodanovićevo kolono, sicer bo s topovi napadel in razdejal Metliko, vojniki vrh v Ribnici je zagrozil, da bodo s havbičami napadli Ribnico in okoliške kraje, agresorska vojska pa je grozila tudi z letalskim napadom na pokrajinski štab TO v Novem mestu, ki ima sedež v najožjem historičnem delu več kot 600 let starega Novega mesta. Seveda pa so podpolkovniku Gutmanu vojaški junaki omenjali njegovo družino. Major Prodanović je dobil ukaz, da za vsako ceno prebije blokado v Krakovskem gozdu in naj strelja na vse, kar leze in gre, ne glede na žrtve. Zločinski postopki in povelja, v nasprotju z vojaško častjo. Domnevajo, da so ponoči iz oklepnikov zbežali v dveh kolonah. Prva, večja, se je »nastavila« slovenskim teritorialcem, v drugi, ki se ji je uspelo umakniti, pa bi lahko bila tista oseba, pomembni dokumenti ali oprema. To so sicer samo domneve, dejstvo pa je, da jugoslovanska armada po begu iz Krakovskega gozda in možnem preboju druge skupine za prejšnjo branjenjo oklepno karlovske kolone ni pokazala nobenega zanimanja več.

A. B.

Med vajo in vojno je strahotna razlika

O letališču v Cerkljah ob Krki je krožilo v zadnjem tednu precej govoric in domnev, mogoče tudi zato, ker je edino vojaško letališče v Sloveniji. Spopadi na ozemlju Slovenije so ga skoraj obšli, tako da je minimalno poškodovano. Morda ravno to toliko bolj odpira prostor za različne predpostavke o razmerah in ljudeh na letališču. O tem in tudi o junjski vojni smo se 5. julija na letališču v Cerkljah pogovarjali s podpolkovnikom Jožefom Jeričem, poveljnikom letalske enote v Cerkljah.

Tostran ograje so zdajle neuniformirani ljudje, kot kaže, so prišli starši obiskat sinove. Kakšno je danes pravzaprav življenje tu na letališču v Cerkljah?

JERIČ: Ne samo ta hip, ampak že od včeraj je stanje ne relativno, ampak zelo mirno. Vrata na letališče so odprta za sorodnike in prijatelje vojakov in tudi starešin — pripadnikov tega aerodroma. Glede tega bi že lahko rekli, da so razmere normalne.

Oni prihajajo sem, vi ne greste ven, kot ste omenili. Koliko časa ste že tu?

JERIČ: Praktično od 26. junija smo tukaj na

aerodromu. Vse osebe, ki tu dela.

Ves ta čas poveljujete tej enoti na letališču?

JERIČ: Ne samo ta čas. Tu poveljujem že tretje leto. Poveljujem letalski enoti. To poudarjam, ker včasih prihaja do nesporazumov. I tako sem občasno poveljnik letališča pa poveljnik baze. Sem samo poveljnik letalske enote, se pravi pilotov letal in tehničnega osebja, ki vzdržuje letala.

To velja za ta tri leta?

JERIČ: Da. Prej sem bil komandir eskadrilje v tej isti enoti. Tu, na teritoriju Slovenije, pa živim dejansko od 1981. leta.

Rekli ste vojna. Je to zdaj bila vojna? Kakšna?

JERIČ: V teh dneh sem govoril z veliko novinarji. Najbolj me moti pri tujih novinarjih, da ne razumejo biti vsega tega. Zahtevajo od mene, naj decidirano ocenim, kdo je zmagovalac in kdo je poraženec. Ne morejo dojeti, da v taki vojni, kot je ta, ki se je dogajala zdaj, ni ne zmagovalca ne poraženca, ampak da smo tu vsi veliki, veliki poraženec in vsi tragične osebe teh dogodkov, ki so se zgodili in za katere upamo, da se ne bodo nikoli več ponovili.

»Vsi smo poraženci«, kdo je kriv, da se je vojna sploh začela?

JERIČ: Dokler človek vojne ne doživi, ne more niti v snu vedeti, kaj to je. Ta, mlajša generacija, ki je doživela nedavne dogodke, ni vojne doživela prej in verjetno je napaka tem, da smo dovolili politiki oziroma oblasti, da je pozabila na to, kaj je vojna in kakšno ceno mora človek plačati v vojni. In če se odgovarja z ultimatom na ultimati, je zadnji izhod samo vojna.

V tej vojni so sodelovala tudi letala. Čigava? Tudi vaša?

JERIČ: Nekajkrat sem že poudaril: ko pravim naši avioni, mislim na naše letalstvo. Ko pa govorim o naši enoti, pa mislim na svojo enoto. Od vsega začetka se pojavljajo vprašanja, dvomi in nesporazumi o tem, čigava letala so bila vpletena v te napade po Sloveniji. Ne postavljam dileme kot take: ali je bila uporaba letalstva pravilna ali nepravilna poteza. Niti ni

moja naloga, da to ocenim. Gre preprosto za to, da občani Posavja in širše regije, se pravi Dolenjske, izvedo, da moja enota ni bila v uporabi, in to ravno zaradi tega, ker je edina letalska enota na ozemlju Slovenije. Poveljstvo, ki je odločalo o uporabi aviacije, je vsekoli imelo na umu to dejstvo in je nas izvelo iz te težke dileme. Nimamo tako malo letalskih enot, da bi morala biti uporabljena ravno moja. Uporabljene so bile druge enote. Poudarjam: ne zaradi tega, da mi ne bi bili bojno sposobni izpeljati nalog, ampak ravno zaradi tega, ker se je spoštovala ta specifičnost naše enote. Za to sem lahko svojim predpostavljenim samo hvaležen.

Bilo je nekaj letalskih preplahov. Pred enim od alarmov je menda prispela v Slovenijo informacija, da so se z več jugoslovanskih letališč dvignila letala. So bili preplahi neupravičeni? Bi povedali, kaj menite o tem?

JERIČ: Lahko povem svoje mnenje, drugo pa je, če mi bo kdo verjel. Tisti alarm je bil prav v trenutku, ko so z našega letališča poleteli zadnji avioni, ki so bili še ostali tu. Informacija pa je bila, da so z vseh aerodromov po Jugoslaviji poletela letala proti Sloveniji. Bil je celo podatek, da so vsa pristala tukaj v Cerkljah. Od kod takšna zmesa v teh informacijah po radiu? Ali je bilo to zlonamerno, ali res zaradi tega, ker se ni obvyadovale situacija v zraku, kar je tudi možno? Verjetno so tudi iz Hrvaške prihajali podatki, da so tam neke aktivnosti. Bilo je premeščenja z aerodroma na aerodrom. K zmedo so najbrž pripomogli naši avioni, ki so od

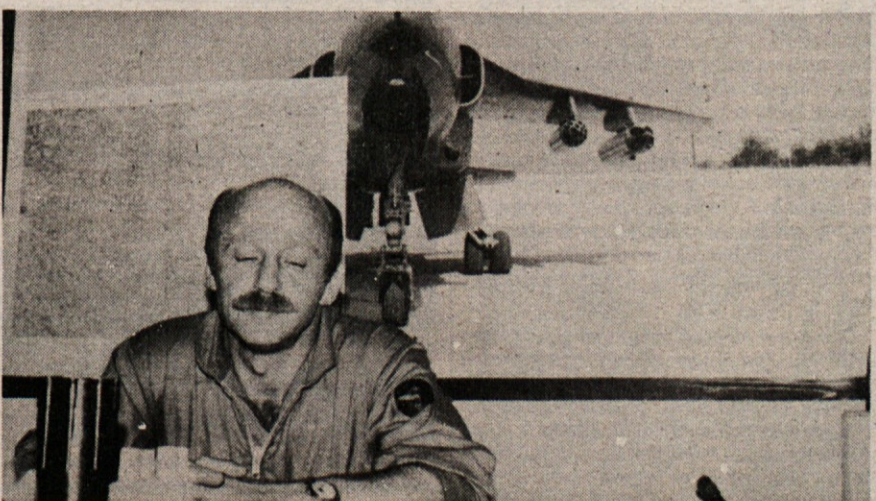
tod poleteli na jug. Toda ni bilo razloga za preplah...

Ni šlo za premik vaših letal proti določenim ciljem in za slučajno vrnitev na letališče? Že od samega začetka niso imela namena česa razstreliti?

JERIČ: Ne.

Pa nevojaški cilji?

JERIČ: Masmediji poročajo, da so piloti uničevali domačije in druge civilne objekte. Poglejte prvič, mislim, da je ta vojna bila zelo neresna. Civilisti so bili vsepovsod okrog teh objektov, okrog ovir. Zakaj jih nihče ni opozoril, zakaj jih nobeden ni umaknil na določeno varno oddaljenost. Če vzamemo, da morajo biti na vojaških vajah vojaški opazovalci, ki ocenjujejo rezultate pilotov, oddaljeni najmanj tisoč metrov od cilja, katerega piloti napadajo, potem to že nekaj pove. Ta oddaljenost naj bi bila približno 4 do 6-krat dlje od tam, do koder se deluje sredstvo, s katerim se na vajah napada cilj. Drugi moment je, da imajo naprave in instrumenti določeno odstopanje in da lahko pilot naredi kako napako. Zdaj pa upoštevajte še to, da so piloti morali opraviti neko tako strahotno nalogo, v kateri niso bili z dušo. Hotel bi povedati in globoko verjamem, da so to vzroki, zaradi katerih je bilo žrtve pri Trebnjem in zavoljo katerih so tam zadeli poslopje. Ne bi hotel verjeti, da je to kdo namenoma naredil. Sploh ne vidim razloga, zakaj bi se izživljal na kozolcu pri vseh tistih tovornjakih in vseh tistih blokadah, ki jih je bilo veliko lažje zadeti. In še to: z veliko piloti sem bil med njihovim šolanjem.

JOŽE JERIČ

Mir na opustelih Gorjancih

GORJANCI — Seveda vojna, zlasti pa grob napad na domovino ni primeren čas za brezskrbne izlete. Zaskrbljeni in prestrašeni ljudje so se v glavnem zadrževali doma. Vendar tudi v dne, ko je napetost malo popustila in so se mestne ulice spet napolnile in so se ljudje ponovno odpravili tudi na vsakdanje sprehode, nekateri pa celo po borovnice, so bili Gorjanci, to prostrano in priljubljeno izletišče Novomeščanov, prazni in opusteli. Razširile so se namreč razne govorice, ki jih je strah hitro raznašal in razpihoval. Tako naj bi se na Gorjancih izkrcali specialci, kar najprej naj bi gor pristajali vojaški helikopterji, nevarna naj bi bila tudi vojaška postojanka na Trdinovem vrhu, onesposobili in uničili naj bi televizijski pretvornik na vrhu in podobno. Od vsega tega pa ni nič.

Ivan Kos, oskrbnik doma pri Miklavžu, je bil vse te dni pri Miklavžu. Tudi če je šel zvečer v dolino, je šel drugi dan spet gor, največkrat pa z družino ostajal kar gor, tako kot sicer. »Res pa je, da smo bili te dni skoraj povsem sami. Videli sem nekaj lovcev, ki so delali obhode, in če ne bi prišli kositi ljudje iz Cerovega Loga, se ne bi imel s kom pogovarjati. Z veseljem sem jim pomagal pri sušenju krme, samo da je bila družba,« pravi prijazen in zgovorni Kos. »Je pa tukaj tak mir, da se ne da povedati, prava idila! Le takrat, ko so bile borbe v Krakovskem gozdu, sem slišal streljanje in avione, vendar so leteli nižje kot je Miklavž, tako da jih nismo videli, le slišali.« V Šentjerneju so Ivana in ženo spraševali, kako si upata biti gor, in če se nič ne bojita, da jih bodo vojaki pobili. »Z vojniki, ki so v postojanki na vrhu Gorjancev, imamo že leta zelo lepe odnose. Odkar je Slovenija napadena, res ne prihajajo k meni, najbrž imajo tak ukaz. Sem bil pa jaz že večkrat pri njih. Fantje so bili več dni le ob suhi hrani, jaz sem jim dal solato, peljal sem jim pivo, iz Brusnic jim prinašam pošto. To so moji sosede.«

Sicer pa bi moralo biti sedaj pri Miklavžu in na Gorjancih sploh največ ljudi. »Prejšnjo ne-

deljo ni bilo niti enega, to nedeljo pa je že prišlo nekaj ljudi iz podgorskih vasi. So pa odpovedale obisk tri večje skupine, ki bi morale priti v prejšnjih dneh, pa tudi več ljudi, ki so namerali preživeti pri Miklavžu cel teden.« Sicer lahko pri Miklavžu prespi 22 ljudi; penzion velja 280 din, samo prenočišče pa 50 din. »Še dobro, da letos češnje zamujajo za najmanj 14 dni in bodo tu gori zrele šele te dni. Morda bo to privabilo izletnike, najboljše v vseh pogledih pa bi bilo, ko bi se ta norija končala,« pravi Kos.

Podobnega mnenja je tudi Vojko Merhar, oskrbnik doma pri Gospičični. Tudi on je bil vse dni na Gorjancih, in to največ sam, saj je ženo in otroka odpeljal v mesto. »Le sem in tja je sem zašel kakšen gobar iz doline. Prejšnjo nedeljo je bilo vsega skupaj morda 5 ljudi, danes je pa že malo bolje, a še daleč od tega, kar je bilo včasih. Jaz sem pa ravno hotel ven s ponudbo in reklamo. Pri Gospičični je 50 ležišč, cel avtobus ljudi lahko tu prespi, postrežem jih pa, kolikor hočeš. Kar sem obljubil, ko sem prevzel Gospičično, še danes držim, ali pa še ed: divjačina, domači kruh, planinske enolončnice, nasploh domača hrana. Penzion zneso 293 dinarjev.« Vojko, čeprav izučen natak, velja za izvrstnega kuharja, in to po pravici.

Tudi on ima z vojniki na Trdinovem vrhu že ves čas lepe odnose. »Tako, kot velja za Kosa pri Miklavžu, velja tudi zame: to so moji dobri sosedi. Ne vem, zakaj jih ni nič dol, a če bi prišli, jim ne bi nihče hotel nič žalega. Danes sem jim peljal gor dve gajbi piva. Zgoraj je povsem mirno, stolp pa redno oskrbujejo vzdrževalci iz Novega mesta.« Vojko je v dne, ko je bilo najbolj napeto, s svojim psom labradorcem prehodil vso okolico Gospičične, bližnjo hosto in kose, a ni nikjer našel niti karkoli sumljivega oziroma nenavadnega. »Helikopterji pa letajo, in to tik nad vrhovi dreves.«

Na Gorjancih je tudi enota Teritorialne obrambe, ki jo vodi poročnik Leon Meglič, sicer absolutni medicini. »Odkar smo na Gorjancih, nismo ne videli ne slišali nič sumljivega,« je povedal poročnik Meglič. »Opravljamo

Poročnik Leon Meglič

nadzor nad terenom, in to do meje s Hrvaško, vendar se s sosedi Hrvati še nismo srečali, niti ne vemo, če tudi z njihove strani nadzorujejo Gorjance. Našo stran mi obvladujemo in tu je mirno. Večkrat pa nas ljudje sprašujejo, če smo slišali ali videli helikopterje. Ti občasno res letajo tod, ni pa nobenih znamenj, da bi kakšen tudi pristal. Sicer pa nas o vseh opažanjih ljudje dobro obveščajo. Na Trdinovem vrhu je tudi povsem mirno, vem celo, da je bil na televizijskem stolpu požarni alarm in so vojaki iz posadke tekli gledat, da bi posredovali, če bi bilo potrebno.«

Na Gorjancih je torej mirno. Izletniki lahko pridejo gor peš, z avtom pa po gozdni cesti iz Gabrja oziroma iz Cerovega Loga po dolini Pendirjevke. Čez Vahto ni moč, ker je na gorjanski cesti tik pod prevalom še vedno barikada.

O govoricah pa še tole: v nedeljo zvečer, ko je pisec teh vrstic odšel z Gorjancev, je poročnik Meglič na strmini spodrsnilo, pri padcu pa se je z nožem, ki ga je imel v roki, lažje poškodoval. Iz tega so pregrete glave v dolini naredile četniški pokol. »Eden leži brez glave zavrt v deki, dva so pa četniki zaklali, ko sta za skalo malicala,« se glasi zadnje poročilo iz podgorske gostilne. Pripovedovalec je krilil z rokami in zahteval pivo, češ da se ves trese.

A. BARTELJ

Ekološka nesreča v senci vojne

Od leta 1984, ko je prišla na dan velika ekološka katastrofa, ki so jo povzročili poliklorirani bifenili (PCB), s katerimi so v semiški Iskri delali okrog 20 let, je bila Bela krajina, predvsem pa Semič z okolico in reka Krupa, v središču pozornosti strokovnjakov in medijev. Potem, ko so v Iskri sanirali deponijo, spremenili tehnološki postopek in opustili izolacijsko sredstvo pyralen, ki vsebuje PCB, ter nekaj ljudi poslali na zdravljenje oz. izplavljanje PCB, je Bela krajina s svojo največjo ekološko katastrofo počasi tonila v pozabo. Ogroženi prebivalci so imeli občutek, da so jih, odrinjene na periferijo Slovenije, povsem pozabili, čeprav je bilo že prej večkrat obljubljeno, da bo potebno še kdaj ponoviti raziskave in pregledati zdravstveno-ekološko situacijo. Zato so bili Belokranjci toliko bolj prijetno presenečeni, ko je Univerzitetni zavod za zdravstvo in socialno varstvo iz Ljubljane v začetku letošnjega junija na pobudo člana predsedstva Republike Slovenije dr. Dušana Pluta in podpredsednika republiškega izvršnega sveta dr. Lea Šešerka, ob podpori predsednika odbora za zdravstvo pri skupščini RS doc. dr. Božidarja Voljčeta in s soglasjem IS RS pričel z drugo fazo zdravstveno-ekoloških raziskav v Beli krajini.

Raziskava, katero je, kot že rečeno, Univerzitetni zavod pričel pred poldrugim mesecem, bo predvidoma trajala do konca februarja 1992, ko bo naročniku, izvršnemu svetu Republike Slovenije, izročena zaključni elaborat. Kot je povedal svetovalec za zdravstveno-ekološka vprašanja na Univerzitetnem zavodu, prim. dr. Anton Fazarinc, ki je odgovoren za izvedbo tega projekta, so predvidevali, da bi proučili razširjenost in vpliv PCB v vsej Sloveniji, a ta raziskava zaradi pomanjkanja denarja še visi v zraku. Zagotovo pa je, da bodo raziskave o tej strupeni snovi opravljene v Beli krajini, strokovnjaki pa bodo delali po takšni metodi, da bodo rezultati lahko vključeni tudi v širši, vseslovenski projekt.

Čeprav je glavni izvajalec naloge Univerzitetni zavod, pa mu bodo obširno in zahtevno delo pomagali opraviti tudi strokovnjaki Zavoda za socialno medicino in higieno iz Novega mesta, Inštituta Jožefa Stefana, republiške sanitarne inšpekcije, Univerzitetnega inštituta za medicino dela, prometa in športa ter enot lokalne osnovne zdravstvene dejavnosti. Okrog 25 strokovnjakov bo proučevalo teren v krogu sedmih kilometrov od Iskre kot primarnega vira emisije PCB, ali z drugimi besedami, več kot

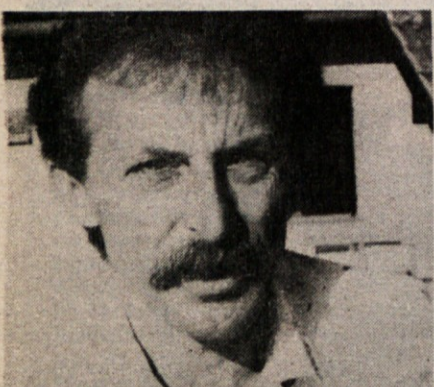

Izvir Krupe, up in nesreča Belokranjcev

150 kv. kilometrov. To pa pomeni, da bodo raziskave segle tudi v metliško občino. Raziskovalce zanima predvsem, kakšna je obremenitev zemljin, avtohtonih živil živalskega in rastlinskega izvora, avtohtone živilske hrane, gozdnih sadežev, avtohtonih alkoholnih in brezalkoholnih pijač, vodotokov, pitne vode, zraka, rib in še česa. Program raziskave obsega tudi preiskavo PCB v biološkem materialu, torej v krvi in morebiti tudi v maščobah pri določenem številu prebivalcev prizadetega območja ter epidemiološko proučitev zdravstvenega stanja in obolevnosti prizadete populacije.

Do 25. junija so raziskovalci zbrali in oddali v laboratorijsko analizo okrog sto vzorcev zemljin, računali pa so, da bo prve rezultate teh analiz moč pričakovati v začetku julija. Toda očitno je vojna vihra tudi tem strokovnjakom prekrizala račune, saj do začetka tega tedna z Univerzitetnega zavoda ni bilo še nikakršnih podatkov. Vsekakor pa bodo ti rezultati, ko bodo na voljo, dali precej natančno sliko o ekološki stabilnosti ali nestabilnosti, kot se je izrazil prim. dr. Anton Fazarinc. Čeprav so strokovnjaki že v preteklih letih ugotovili, da so se koncentracije PCB v okolju nekoliko zmanjševale, pa so morali hkrati tudi priznati, da iz tega okolja niso v celoti odstranili vseh ostankov PCB. Le podatki o primarnem viru in njegova sanacija namreč še nista dovolj, potrebne bi bile tudi informacije o sekundarnih virih, torej legalnih odlagališčih. Prav ti lahko namreč prav tako pomembno vplivajo na zdravje ljudi oz. obremenitev življenjskega okolja nasploh. Gotovo bi bili Belokranjci, ki so raziskovalcem kot že tolikokrat doslej tudi tokrat radi priskočili na pomoč, veseli, če strokovnjaki ne bi zabeležili le dandanašnjih razmer, ampak našli še kakšnega od krivcev, torej črna odlagališča, ki jih je, kot trdijo nekateri, kar nekaj.

M. BEZEK-JAKŠE

Vojko Merhar

Medtem ko prejšnje dni ni bilo pri Miklavžu razen oskrbnikov družine žive duše, je zadnja bolj mirna nedelja le privabila nekaj ljudi iz podgorskih vasi. Skupina je iz Orehovice.

Noč med sovražnimi kroglami

ČEŠČA VAS, PREČNA — Težko je potem, ko preživiš noč, v kateri so ti krogle iz rogov in zaklonov jugoslovanske armade v Češči vasi in Prečni švigale mimo glave in živčale okoli ušes, poslušati besede beograjskega generala Marka Negovanovića, kako na tiskovni konferenci zbranim novinarjem trdi, da enote teritorialne obrambe še naprej kršijo premirje, ponoči pa da so v Češči vasi in »Bršljanu« ranile dva pripadnika jugoslovanske vojske. Veš in prepričan si, da gre za laži, storiti proti njim pa ne moreš domala nič, edino orožje ti ostaja pisana beseda, kar je razlog več, da še bolj slikovito in argumentirano opišeš nočne ure, preživete na vrhovih hiš v Prečni, ki so postale tarče brezglavega streljanja iz vojaških objektov.

Petek, 5. julija zvečer. Ura je bila 21.50, ko smo se s šesti pripadniki enote novomeške milice usedli v kombi; cilj kratke poti je bila Prečna. Na lastni koži sem želel skusiti nočna dogajanja v in okolici vojaških objektov v Češči vasi in Prečni, še zlasti, ker so tisti čas po mestu že krožile tudi tako neverjetne zgodbe, kot je tista, da imajo vojaki streljanje posneto na magnetofonskem tranku, ponoči pa ga v strah krajanom in sovražniku predvajajo preko zvočnikov. Za hipec smo se na poti proti Straži ustavili nasproti opekarne v Zalogu, z druge strani Krke je že bilo slišati močno streljanje in poke. Takrat me je prvič stisnilo pri srcu, tiste noči me je zatem še nekajkrat.

Ob 22.15 se je naš kombi ustavil pred cerkvi v Prečni, moške v uniformah so si poiskali zaklone, sam sem brezskrbno ostal v avtu, prižgal notranjo luč in si v beležko zapisal prve vtise. Vojne in streljanja dotlej še nisem doživel, sicer bi ravnal drugače. Kajti hip zatem je zapropalo, nad glavami in mimo avta so zažvižgale prve krogle. Sam ne vem, kdaj in kako sem se znašel na tleh, stoje potem do ranih jutranjih ur nisem naredil enega samega koraka več. Streljanje lep čas ni ponehalo, koliko časa smo bili priklopi k tlom, ne vem natančno.

Ura je 22.35. Krogle še naprej letijo mimo glav, fantje v uniformah skušajo za vsako ceno ugotoviti, od kod natančno prihajajo strel. Pri bližnji v istem času je po radijski zvezi slišati obvestilo, kako so na cesti skozi Češčo vas krogle zadele mimo vozečo katarco, voznik da je razven v ramo in vrat. Naslednjega jutra sem izvedel, da je šlo za 36-letnega Cirila Ilca, ki je tistega dne delal na svoji hiši pri Tovarni obute, zvečer pa se je uradno cestne zapore skozi Prečno vračal domov v ulico Slavka Gruma v Novem mestu. Mošakar je imel srečo, poškod-

be so bile le lažje, v bolnišnico se je pripeljal kar sam.

Ob 22.55 je bilo naši ekipi po radijski zvezi sporočeno, kako je iz Prečne na postajo milice klical razburjen glas, da okoli njegove hiše nekdo strelja. Za vsako ceno da naj preverimo, kaj se dogaja. Upal sem, da bodo fantje name pozabili in tja odšli sami, vendar iz te moke ni bilo kruha. S kombijem smo zapeljali še nekaj sto metrov nižje proti gozdu, od koder so prihajale krogle. Tokrat sem iz vozila skočil prvi in si hip zatem poiskal zaklon pod vejami manjšega drevesa pred hišo ob cesti. Tisti hip se je znova zablistalo. Kdorkoli je že streljal, je to počel z vsem razpoložljivim orožjem, vmes je proti nebu postal tudi kakšno raketo. Ležal sem nemirno, noge si nisem upal premakniti niti, ko je čezno splezal jež.

Kazalci kažejo 23.30. Streljanju sem se že tolikrat privadil, da sem si drznil splezati nekaj metrov proti cesti, od koder je bilo moč natančno ugotoviti smer streljanja. Bliskalo se je iz gozda nasproti nam. Praviloma se je vselej zgodilo tako, da je najprej počila pištola — ker teh vojakov ne nosijo, sem sklepal, da prvi strelja oficir — nekar se je razleglo vsesplošno ropotanje pušk in avtomatov. Leže sem preplezal dobršen del naselja, na lastne oči in ušesa sem se prepričal, da je vse streljanje prihajalo zgolj in izključno iz gozda, ki sem si ga naslednje jutro podrobneje ogledal. Od daleč, seveda. V njem je tisto skladišče JA, ki naj bi ga nekdo napadal. Tisto noč ga ni nihče, to lahko zanesljivo zatrdim, tudi kasneje trditev polkovnika Bogičevića, češ da naj bi prav to noč nekdo z razdalje vsega nekaj metrov izžival vojske v rovih in zaklonih, lahko zanikam. Od položajev pripadnikov JA sem bil dobrih 100 ali 150 metrov, vsak napad bi torej nujno moral videti ali slišati. Do 3. ure zjutraj, ko se je streljanje in pikanje poglelo, ga ni bilo ne iz prečenske ne iz druge smeri. Skladišču smo se namreč kasneje približali tudi po cesti iz Zaloga proti Češči vasi.

Doma sem bil proti jutru, spal sem le kako uro ali dve. Zjutraj sem se sam, tokrat oborožen s fotoaparatom, napotil nazaj proti Češči vasi in Prečni. Dnevna vožnja skozi te kraje na srečo ni prav nič podobna nočni. Strahu je manj, pogum pa večji. Drznil sem se celo nagovoriti vojaka, ki je z orožjem, pripravljenim na strel, stal za ograjo vojaškega skladišča ob cesti v Češči vasi. Mladenič je povedal, kako so jih tu-

di to noč napadali neznanci, oblečeni so bili v črno, po njegovem so to pripadniki tajne romunske organizacije Securitate. Govorili so več jezikov, največ romunskega, po njegovem so izredno gibčni, izurjeni in spretni. Zatrdil je tudi, kako napadalec nikakor ne more biti naše gore list, kajti tako izurjeni ljudi, sposobnih domala osem ur neprekinjeno skakati in tekati, mi nimamo. Za nameček je dodal še, da so oblečeni z neprebojnimi jopiči; ko je straža minulo noč v napadalca izstrelila rafal, se je ta le otrešel in naboji so popadali z njega. Fanta sem pustil v njegovi veri in prepričanju, ne časa ne namena ni bilo, da bi ga prepričeval o nasprotnem. Noč ima pač svojo moč.

Drugič v roku vsega nekaj ur sem bil v soboto zjutraj med hišami v Prečni. Tam, kjer smo ponoči spremljali streljanje. Podnevi je vse drugače, kar nekaj časa je trajalo, da sem odkril vse nočne »položaje«. Kako prekleto resno so mislili vojaki v rovih in zaklonih, so kazali sledovi na hišah, sveži poškodbe so bile narejene to noč. Dodobra me je zmrzilo, ko sem videl okleščene veje grmovja in drevesa, pod

Med naseljem v Prečni in gozdom, v katerem je skladišče jugoslovanske armade, je le nekaj njiv. Stanovanci so prepričani, da na milost in nemilost točnosti strelcev v rovih in zaklonih. Ponoči smo se prepričali, da je bližanje in streljanje prišlo prav iz tega gozda. Krogle so letale med in nad naseljem. (Foto: B. B.)

katerim sem ležal. Kako šele vse to prenašajo krajanji? Brezglavim nočnim streljanjem so priče že vse od prvega vojnega dne naprej! Nekaj jih je, ki so že zapustili svoje domove in si streho nad glavo poiskali pri znanjih, sorodnikih. Toda velika večina jih ostaja, kakšno uro spanca polovijo preko dneva.

Zgroženi in ogorčeni so, v en glas sprašujejo, doklej jim bodo krogle ponoči ogrožale življenje. Ni je hiše v tisti vrsti naselja, obrnjeni proti vojaškemu skladišču, ki ne bi bila deležna nočnih grozečih pošiljk. Zrtv na srečo še ni bilo, predvsem po zaslugi krajanov samih, ki so si okna zabili s hrastovimi plohi. Spijo po tleh, spalnice so si uredili v tistih delih hiš, ki jih krogle ne morejo zadeti.

»Bilo je v noči na petek. Ležali smo v sobi, na spanje zavoljo neznanega pokanja ni bilo moč misliti. Okoli ene ure ponoči je počilo povsem blizu, hip zatem je zmanjkalo elektrike. Nisem si upal pogledati, kaj se je zgodilo. Šele zjutraj, ko se je zdanilo, sem videl posledice. Ena od krogel je prebila šipo na vratih dnevnice sobe in se zaustavila v nasprotni steni, kak poldrugi meter od tal. Pri tem je prebila električni kabel v steni; to je bilo tudi krivo izpada električnega toka,« je vidno razburjen pripovedoval Izток Uršič. Pa ni bila to edina krogla, ki je zadela njegovo hišo, ena se je ustavila v dimniku, druge v fasadi. Še več sreče je imel Jože Dobovšek: med nočnim streljanjem je krogla priletela na-

Jože Grubar kaže poškodbo, ki jo je na Hočevarjevi hiši v noči na soboto naredila krogla, izstreljena iz bližnjega vojaškega skladišča. Krogla je šla nad našimi glavami, tega se tisti, ki smo ponoči ležali v zavetju hiše in dreveja, takrat še zavedali nismo.

ravnost v spalnico. Tudi Dežanovi, Vidmarjevi, Hočevarjevi, Strmčevi, da ostalih ne naštevam, si bodo te noči zapomnili vse življenje, na dogodke jih bodo spominjale luknje po zidovih, strehah, podstrešju, vratih, tudi na drevju in v drvarnicah.

Hočevarjevih v soboto dopoldne ni bilo doma, le priletna žena je nemo in z grozo v očeh stala na dvorišču in gledala v nebo. Njihova hiša je to noč prestregla največ nabojev. To je potrdil tudi prvi in najbližji sosed Jože Grubar. »Pokalo je in se kadilo, slišati je bilo, kako drobci opeke in fasade letijo po zraku. Strah nas je bil kot še nikoli. Sneli smo vrata in z njimi zagradili okna. Svit smo dočakali z velikim olajšanjem, šele takrat smo mirno zatisnili očesa.«

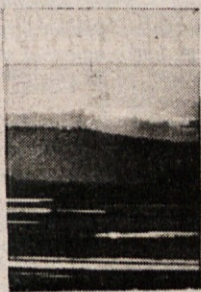
Prvič po dobrem tednu je noč na nedeljo minila mirno, brez streljanja. Krajanji Prečne in Češče vasi so si oddahnili, prepričani, da je vendarle zmagal razum. Upanje in olajšanje je bilo kratko, že ponedeljkova noč je znova prinesla stare in dobro znane dogodke. Le da je pokalo še veliko bolj in močnejše. Koliko bomb je bilo zmetanih iz rogov in zaklonišč, ni štel nihče. Noč je spet risala sence, ki jih imajo v rovih psihično strti vojaki za pripadnike posebej izurjenih enot. Nanje streljajo z vsem orožjem, ki ga imajo na voljo, krogle pa so se znova ustavljale v hišah, drvarnicah, na drevju. Polkovnik Bogičević, komandant novomeške garnizije, pa še zmeraj trdi, kako njegovi vojaki niso izstrelili enega samega naboja proti narodu. Ne more, ne sme ali noče sprevideti zmore, v kateri živi!

BOJAN BUDJA

oluzoria

POZDRAVLJENA, SLOVENIJA

Mladinska knjiga je tik pred vojnim neurjem, s katerim so generali hoteli na hitro zatreti mlado slovensko državo, izdala svoj knjižni pozdrav samostojni Sloveniji — knjigo »Pozdravljena, Slovenija«. Nastala je tako rekoč čez noč, ko so založniki ugotovili, da v knjigarnah ni knjige, ki bi na primeren način predstavljala Slo-

venijo, bližali pa so se dnevi slovesne proglasitve samostojnosti in Svetovnega slovenskega kongresa, trenutki torej, ko se je zanimanje za našo domovino povečalo, če ne celo kje sploh prvič prebudilo. Pri Mladinski knjigi so se odločili, da uporabijo del uspešno prodanega Atlasa Slovenije, in sicer dodatke k zemljevidom, v katerem je z besedo in sliko predstavljena slovenska krajina, njene zanimivosti in posebnosti. Na novo je dodan Razgled po pokrajini z osnovnimi številčnimi in drugimi podatki o Sloveniji.

DVA STARA, DVA NOVA

Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev: 170 knjig je že izšlo v zbirki, s katero Državna založba Slovenije do-

mala pol stoletja udejanja književno in založniško izkazni- coslovenske narodne samobitnosti, kakršne ne premorejo niti mnogo starejši in večji narodi. V časih, ko bo na hudi preizkušnji slovenska državnost, je takšne knjižno bogastvo še tolikan pomenljivejši, zato se ni bati, da ne bi bila zbirka še naprej deležna zgledne uredniške in založniške pozornosti. To dokazujejo tudi štiri knjige, ki so izšle pred kratkim.

Antona Aškercu Zbrano delo je prišlo že do šeste knjige. Vanjo je urednik V. Novak vvrstil najprej doslej nezbrane in neobjavljene pesmi, osrednji del knjige pa je odmerjen Aškercem prepešnitvam oz. prevodom tujih del, med katerimi ima posebno veljavo antologijski prikaz na začetku tega stoletja sodobnih ruskih pesnikov. Za antologijo, ki je doživela ugoden sprejem pri slovenski in slovanski kulturni javnosti, je Aškerc prispeval 126 pesmi 55 pesnikov, uredil pa jo je skupaj z Ivanom Veselom. Pričujoča knjiga prinaša še Aškercovo dramatik, pri kateri je v ospredju štiridejanka Izmašlov, v dodatku pa je prvič dostopna epsko)diološka pesnitev Veselo kopališče. Urednik Novak je za vsa objavljena dela prispeval iz črpnice literarnozgodovinske opombe.

Brez opomb kajpak ni niti četrti knjiga Juša Kozaka. V njih urednik J. Munda ob mnogočem drugem pojasni, da bo sta pričujoča in peta knjiga, v kateri bodo Maske, predstavili Kozakovo prozo iz tridesetih let, ko se je pisatelj preusmeril v življenjepisnost, pripovedi pa poleg osebne note bogatil še z esejističnimi prvinami. Četrta knjiga tako prinaša Celico, Špiridona, doslej nezbrano črtico Majska noč, dva odlomka Iz odloženega romana, novelo Plenice, v dodatku pa

še njeno neobjavljeno nadaljevanje Aurea prima. Anton Leskovec (1891—1930) je novo ime v zbirki slovenskih klasikov, njegovo Zbrano delo v dveh knjigah pa bo uredil D. Moravec. Prva knjiga uvodoma prinaša Leskovčovo kratko prozo, med dramatskimi spisi drame Jurij Plevnar, Drugi, Sovodenj in Dva bregova, edino delo, ki ga je pisec videl uprizorjenega in dočkal knjižno izdajo. Dodana so še štiri manj pomembna dramska besedila, v opombah pa je urednik med drugim skiciral Leskovčovo življenjsko in literarno podobo, ki sta si blizu po svoji raznolikosti, pri čemer za literarno velja poseganje v na moč raznovrstne svetovne, in to s pravcato iskatelj-sko žilico, zaradi katere Leskovec, ki dandanes velja za ekspresionista, ni bil deležen pravičnega razumevanja sodobnikov.

Za razliko od Leskovca se bo v Zbranih delih slovenskih pesnikov in pisateljev dolga leta pojavljal Edvard Kocbek, saj urednik A. Inkret napoveduje, da bo prvi sledilo še najmanj devet knjig, koliko več pa jih bo dejansko, bo znano po zbrani korespondenci. Prva knjiga prinaša Kocbekovo pesniško zbirko Zemlja, tej sledijo nezbrane, v letih od 1929 do 1940 nastale pesmi, posebno poglavje zapolnjujejo mladostne pesmi, v dodatku pa je objavljenih več priložnostnih pesmi iz listov, časopisov in revij. Skoraj polovico knjige obsegajo urednikove opombe, ki so nepogrešljiv del zbirke slovenskih klasikov.

D.R.

SLOVENSKA DEDIŠČINA

Cankarjeva založba je začela izdajati novo knjižno zbirko Slovenska dediščina, ki je bodo vsi tisti, ki na svojih popotovanjih po domovini radi zavijejo do muzejev, cerkva, gradov in drugih mest, ki predstavljajo katerega od spomenikov naše bogate in pestre kulturne in naravne dediščine. Zbirka namreč prinaša v ličnih knjižicah žepnega formata predstavitev pomembnejših spomenikov na Sloven-

skem. Pisci posameznih knjižic so strokovnjaki za posamezne vrste naravnih in kulturnih spomenikov, ki na kratko, a dovolj izčrpno seznanijo bralca s posameznim spomenikom. Vsaka knjižica ima na začetku kratek uvod, nato sledi predstavitev izbranih posameznih spomenikov z besedo in barvno sliko, na koncu pa je tudi zemljevid Slovenije z označitvijo mesta, kjer se posamezen spomenik nahaja. Zbirko uvajajo štiri knjižice: Ivana Stoparja GRADOVI, Tilmoteja Knifca in Draga Svoli-

ška ARHEOLOŠKA NAJDIŠČA, Petra Krečiča PLEČNIKOVA LJUBLJANA in Tadeja Brateta TEHNIŠKI SPOMENIKI. Vsebinski razpon kaže, da si je zbirka začrtala široke okvire in da se ne bo ustavljala le pri splošno znanih modelih predstavitve. Tako Plečnikova Ljubljana kot Tehniški spomeniki kažejo tovrsten vsebinski premik, ki objavlja, da bo ob vsekakor potrebnih standardnih predstavitev v zbirki tudi kaj novega.

Napisali smo, da bodo knjižice zanimivi priročniki za popotnike, zato dodajmo, da niti ni treba potovati po domovini, da bi zvezke zbirke Slovenska dediščina uporabili, prav zanimivo potovanje si lahko privoščimo že s samim prebiranjem knjižic.

M. MARKELJ

BESEDA JE SVET

Pri Mladinski knjigi (zbirka Pota mladih), izšli pesniški prvenec Vida Snoja »List in sen« prinaša v sodobno slovensko poezijo pesniško govorico, ki

se napaja iz tradicije hermetizma, izraža pa z besedami, prepojenimi s patino duhovnosti. V valovju verzov se prikazuje svet, ki je minil, hkrati pa vedno znova mineva, tu pred nami in z nami. Svet, ki je daljin in zdajšnji in ki opredeljuje to naše edino človeško bivanje.

Seveda nas zanima Snojev pesniški svet, nadstavba zemeljskega sveta, in kaj hitro se razkrije, da je to svet, kateremu kraljuje beseda. Vse, kar je bilo do zdaj ustvarjenega z besedo, se pesniku zdi »izprana knjiga, neberljivo«. Berljivi svet hoče pesnik znova narediti s svojim rokopisom, ga zaznamovati s svojimi besedami, ki jih kar naprej kliče iz nebivanja in boleče praznine. Besede svet ostvarjajo in jamčijo za njegovo bivanje.

V pesniškem svetu ni ničesar brez besede. Beseda je počelo vsega, osmišlja življenje, izgovarja rojstvo, ljubezen in smrt. V besedi pa je tudi upanje. »Beseda prihaja, da obreže to (bujno deviško) srce.« Pesnik je ves prevzet od moči besede, tako zaverovan v njeno nadvsemogočnost, da se ji popolnoma izroči: »Izdihni življenje v svojo besedo«.

V pesmih Vida Snoja besede določajo pesnikov bivanjski položaj — stiske, radosti in bolečine. Pravzaprav tisto, kar je prevedeno v besede. Če je »tisto« svet, potem ta svet nima ostrih robov, prehajanje z ene na drugo stran mejnih situacij, če take situacije sploh so, ni trdo, temveč je skoraj akvalno zmehčano. Še krič ni krič, ker to noče biti, ali pa, ker se prej pretoči v metaforo. Bogata, kultivirana metaforika je sploh odlika Snojeve poezije.

Snojev List in sen je za prvenec presenetljivo zrela zbirka. Za avtorja, ki za sabo še nima šestindvajset pomladi, pa še celo.

I. ZORAN

NARAVNO ZDRAVLJENJE

Knjiga Naravno domače zdravljenje je uspešnica dunajskega zdravnika Ulfa Böhmiga, ki je po zaslugi Založbe Mladika prišla tudi na slovenski knjižni trg, kjer najbrž ne bo ostala brez kupcev in bralcev. Gre

namreč za priročnik, ki podaja strnjeno in v praktično uporabo usmerjen pregled vsega, kar človek lahko sam stori za ohranitev in izboljšanje svojega zdravja. Za doseganje tega cilja niso potrebna draga zdravila, marveč je treba le izkoristiti to, kar je narava položila v nas in okoli nas. V razmerah, ko se naše zdravstvo racionalizira in se finančno breme zdravljenja v večji meri prenaša na uporabnika, je branje BChmigove knjige lahko še dodatno koristno.

Priročnik je razdeljen na tri obširnejše dele, ki vsebujejo nasvete, kako s kar najbolj naravnimi sredstvi preprečevati bolezni, kako jih zdraviti in s čim iz naravne lekarne. Dodana so še napotila odraslemlu bolniku, kako razumeti simptome in laboratorijske izsledke. Za koristno uporabo ni potrebno prebrati knjige od začetka do konca, saj je urejena tako, da si bralec zlahka poišče v nji tisto, kar ga zanima, od prehrane, bioritmov, knjapnja, akupresure in masaže do rekreacije in zdravilnih zelišč. Pri svetovanju avtor tudi natančno opozarja, koliko časa si lahko človek pomaga sam, kdaj pa je čas za zdravniška.

KNJIŽNI TELEGRAMI

— Založba Karantanija je v tako rekoč okupacijskih razmerah izdala tri slovenske knjižne novosti. POVESTI Zlatka Zajca, zbirko kratke proze LJUBEZEN IN DENAR Jana Zorca in pesniško zbirko RADIO Milana Kleča.

— Tehniška založba Slovenije je izdala znanstvenofantastični roman Roberta Silverberga SVET ZNOTRAJ.

— Pri kopski Lipi so izdali knjigo študij PREŠERNOVA DOBA literarnega zgodovinarja Janka Kosa.

Prve črke in prvi list na Dolenjskem

O d 14. do 28. junija je bila v študijski knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu odprta razstava o začetkih tiskarstva in časnikarstva na Dolenjskem. Razstave si ni ogledalo veliko ljudi, zato se s tem sestavkom odzivam vabilo Dolenjskega lista, naj napišem nekaj besed o njeni vsebini.

Poseči moramo za 17 desetletij nazaj, če želimo srečati začetnika novomeškega tiskarstva Heinricha Tandlerja, in za skoraj 15 desetletij za srečanje s Francem Polakom, urednikom prvega časnika, ki je izhajal pri nas. Za večino tega, kar je bilo doslej znanega o obeh, se moramo zahvaliti raziskavam pok. ravnatelja študijske knjižnice Boga Komelja. Ugotovitve o Tandlerju in Polaku ter podatke o njunem delovanju najdemo tudi v spisih prof. Janka Jarca in v knjigi »Tiskarstvo na Dolenjskem« prof. Ludika Tončiča.

Heinrich Tandler je začel v Novem mestu s tiskarno v obdobju od 1810 do 1819. Njegov najstarejši ohranjeni tisk (klasifikacija učenec osnovne šole) nosi letnico 1819 in je ohranjen v NUK v Ljubljani. Bogo Komelju je uspelo zbrati nekaj starih Tandlerjevih tiskov (2 knjigi in več posamičnih tiskov), vendar ni nobeden izmed njih starejši od prej omenjene klasifikacije. Ugotovil je, da je bil Tandler poročen s Celjanko Marijo Wirth in da je imel v zakonu z njo pet otrok. Heinrich Tandler je umrl 8. julija 1836 kot ena prvih žrtev kolere v Novem mestu. Zaradi mladostnosti otrok je tiskarno nato vodila vdova Marija. Po letu 1848 se na tiskih pojavi ime sina Konstantina, ki je medtem postal polnoleten. Tandlerji so poleg tiskarne imeli v Novem mestu tudi knjigarno in papirnico. Konstantin je v knjigarni osnoval izposojevalnico knjig, nemških in slovenskih. Domnevamo, da je idejo za to dobil ob snovanju Slovenskega bralnega društva (bil je med njegovimi ustanovitelji), ki pa ni začelo. To društvo je bilo ustanovljeno decembra 1848 in je objavljalo nudi svojim članom časnike in knjige. Komelj je našel dve knjigi iz te Tandlerjeve izposojevalnice. Tako je v Novem mestu začel delovati zamelek knjižnice precej let pred ustanovitvijo Narodne čitalnice (ust. 1865. leta). Konstantin Tandler je

vodil tiskarno in knjigarno do leta 1865, nato pa se je preselil v Gradec. Posle je za njim prevzel mlajši brat Friderik, ki se je v Zagrebu izučil za trgovca. Bil je bolan na oči in je tiskarstvo kmalu opustil ter se posvetil knjigotrstvu. S to dejavnostjo si je pridobil velik ugled na Kranjskem in v sosednji Hrvaški. 1873 je tiskarno prodal Vincencu Bobnu. Ta je po treh letih bankrotiral in jo prodal poznejšemu znaneu novomeškemu tiskarju Janezu Krajcu.

Bogo Komelj je domneval, da je bil prvi novomeški tiskar Heinrich Tandler rojen 1795. leta in da je prišel v Novo mesto iz Sudetov. Ugotovil je, da je Tandlerjeva tiskarna delovala v sedanji Pfaffovi hiši na Glavnem trgu (stara novomeška h. št. 99, poznejša 105). O družini Tandler je odkril vse doslej našeto. O svojih izsledkih je od 1850 do 1867 poročal v Dolenjskem listu, Obratniku, Dolenjski prosveti in Knjižnici. K celemu naročju tega, kar mu je uspelo izgrati pozabi, lahko zdaj dodamo še dva drobca.

V okviru raziskave časnikarstva na Dolenjskem sem našel v Arhivu RS v Ljubljani v poročni knjiži župnije sv. Danijela iz Celja podatek o Tandlerjevi poroki z Marijo Wirth. Poroka je bila opravljena 24. maja 1819 v Celju. Vpis pove: ženin, gospod Heinrich Tandler, zakonski sin pokojnega Ignaca Tandlerja, tukajšnjega magistratnega svetnika, ta čas okrožni knjižni tiskar v Novem mestu na Kranjskem, katolik, samski, star 24 let, rojen 7. julija 1795 v Celju, mati Ana Marija roj. Kastelic; nevesta: Marija Wirth, zakonska hči gospoda Matiasa Wirtha, čuvajskega nadzornika (klobučarskega mojstra) v Celju, katolik, samska, stara 22 let, rojena 4. 8. 1797 v Celju, mati Ana roj. Klobučar.

Tako lahko odkrijemo Boga Komelja dodamo podatke o njegovem rojstvu ter ugotovitev, da je v Novo mesto prišel iz Celja in da je bil sin Slovenke. Rodbinsko ime Kastelic je namreč izrazilo slovensko. Naslednji drobci se nanašajo na ugotovitve o hiši, v kateri so imeli Tandlerji knjigarno. V nekrologu za Friderikom Tandlerjem, ki ga je v Dolenjskih novicah za leto 1918 na str. 128 odkril Bogo Komelj, je navedeno: »Raniki Friderik Tandler se je rodil leta 1836 v hiši na Glavnem trgu, ki je sedaj lastni na vdove g. Kenda. To hišo je tudi oče Tandlerjev zidal.« Gospa Ložarjeva ima ohranjen stari seznam novomeških hiš, ki ga je z dodatnimi

pojasnili opremil pok. Otmar Skale. Pri sedaj Pfaffovi hiši, v kateri je bila Tandlerjeva tiskarna, je Skale pripisal domačo oznako »pr Tandlerc«, pri Kendovi hiši pa »pr Tandler«. Kustodinja Meta Matijević v Oddelku za Dolenjsko in Belo krajino (Zgodovinski arhiv Ljubljana) v Novem mestu me je opozorila, da je v etnografski zbirki Dolenjskega muzeja ohranjena stara razglednica Novega mesta, na kateri je nad prodajalno napisna tabla s čitljivim napisom Tandler. In res, na nazadnje Ogrizkovi hiši, v kateri je zdaj vzhodni del prodajalne Elektrotehne na Glavnem trgu, je napis C. Tandler. Na robu omenjene razglednice je nekdo pod to stavbo napisal z roko: Kenda.

Družini Tandler gre zasluga za začetek tiskarstva v Novem mestu, ki odleži ni bilo prekinjeno. S tiskarno in s knjigarno, ki ju je imela, je družina Tandler ustvarila pogoje za hitrejši kulturni razvoj na Dolenjskem, saj je tiskana beseda vselej pomemben spremljevalec kulturne ustvarjalnosti. S tiskarstvom pa so bili ustvarjeni tudi pogoji za časniško dejavnost, ki je po letu 1848, ko je bil v Tandlerjevi tiskarni v Novem mestu tiskan Sloveniens Blatt, kot prvi časnik na Dolenjskem, imela še mnoge posnemalec.

FRANC POLAK UREJAL PRVI ČASNIK NA DOLENJSKEM

O delu Franca Polaka, urednika prvega časnika na Dolenjskem, je bilo doslej znanega precej, veliko manj pa o njem kot osebi. Prvi se je z njim ukvarjal Janez Trdina, ki je dokaj podrobno analiziral časnik Sloveniens Blatt. Ugotovil je, da je večino časnika napisal Polak sam in da se ni branil pijače. Polakov lik je osvetlil v noveli »Vedež«.

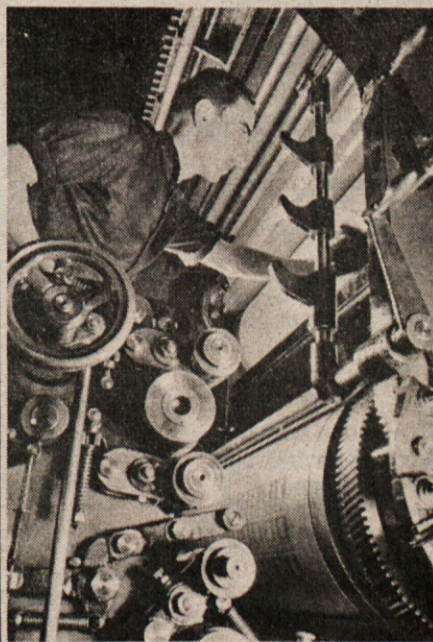
6. in 9. januarja 1848, torej vsaj 2 meseca pred marčno revolucijo in pomladjo narodov, je Polak v nemškem Kazinu v Novem mestu uprizoril Linhartovo veselohko »Matiček«. To je bila druga uprizoritev »Matička« po njegovem nastanku. Danes se lahko samo vprašamo, kako je Polaku to uspelo v času, ko je bilo v c. kr. Avstriji slovensko petje in igranje v javnih prostorih izrecno prepovedano. Nosilci vlog so bili večidel uradniki novomeškega okrožja, med njimi celo nekaj Nemcev. Illyrisches Blatt si ni upal objaviti recenzije, ki jo je poslal uredniku Kordešu sam Polak, Bleiweisove Novice pa so o uprizoritvi poročale s kratko, navdušeno vestjo (Novice 1848 št. 2, Sloveniens Blatt št. 3).

Drugo obsežno sled Polakovega delovanja predstavlja časnik Sloveniens Blatt, ki je izhajal od 10. maja do 29. decembra 1848 in ga je Polak ves čas urejal. Poleg Polaka sta bila pobudnika za izdajanje lista znani novomeški naprednjak odvetnik dr. Jože Rozina in Konstan-

tin Tandler. List je izhajal v nemščini, pobudniki pa so imeli namen izdajati ga pozneje v slovenski. Sloveniens Blatt je bil izrazito slovensko narodnostno usmerjen in je bil poleg tega poln za tiste čase izjemne svobodomiselnosti.

Preden je bil v začetku decembra 1848 Polak premeščen v Ribnico (oblasti so se tako odkrile njegovega nečloveškega jim delovanja in hkrati preprečile nadaljnje izhajanje Sloveniens Blatt), je skupaj z dr. Jožefom Rozino in Konstantinom Tandlerjem sodeloval pri ustanovitvi Slovenischer Leseverein — Slovenskega bralnega društva (ust. 4. 12. 1848). Za predsednika je bil izvoljen dr. Jožef Rozina, za podpredsednika Jelovšek pl. Fichtenau, za blagajnika pa Konstantin Tandler (Sloveniens Blatt št. 23 in 25). Društvo ni začelo.

Opisano je o Polakovem delovanju ugotovil pok. Bogo Komelj. Prvi se je s Polakom ukvarjal Janez Trdina. Janez Logar, urednik Trdinovega Zbranega dela, je ugotovil, da je bil Polak kot 2. aktuar premeščen v Novo mesto s Prema pri Ilirski Bistrici. Kaj več o Polakovi osebi doslej ni bilo znanega. K reševanju te neznanke je pripomogla kustodinja Meta Matijević v Oddelku za Dolenjsko in Belo krajino (enota Zgodovinskega arhiva Ljubljana) v Novem mestu, ko je našla sveženj listin novomeškega okrožja iz leta 1848. Med njimi so tri Polakove prošnje za predujem in več uradnih spisov, v katerih je omenjen Polak. V prvi prošnji Polak piše, da mu je v marcu 1848 umrla mama in da je ostarelim sorodnikom v Kranju

dolžan denar, ki so mu ga posojali, ko je študiral. Uradni spis vsebuje trditve, da je Polak Gorenjec.

S tem sta bili dobljeni dve dragoceni osnovni za nadaljnjo raziskavo. V arhivu nadškofjskega ordinariata v Ljubljani sem v knjigi umrlih župnije Kranj našel v letu 1848 vpis, da je 21. februarja 1848 v Savskem predmestju Savovstadi 32) umrla zaradi izčrpanosti Lucija Polak roj. Rother, vdova usnjara. Pri pregledu juvenilov, ki jih hrani novomeška študijska knjižnica, sem med dijaki ljubljanske gimnazije v 1. razredu leta 1826 in v 2. razredu 1827 našel Franca Polaka iz Kranja. Pregled katalogov ljubljanske gimnazije, ki jih hrani Zgodovinski arhiv Ljubljana, je za prej omenjena dva razreda prinesel na dan ime Franca Polaka iz Kranja, starega 10 ozir. 11 let; kot oče je naveden »Tomas, usnjar«. V Arhivu nadškofjskega ordinariata v Ljubljani sem nato v krstni knjigi župnije Kranj našel vpis Polakovega rojstva (krsta): 26. marca 1815 je bil rojen (krščen?) Franc de Paulo, katolik, deček, zakonski sin Tomaža Polaka, usnjarskega mojstva, in Lucije roj. Rother. Iz avstrijskih uradniških periodik pa sem ugotovil naslednje: v letih 1843 in 1844 je bil konceptni praktikant (neplačano delo začetnikov) na Brdu pri Lukovici na Gorenjskem, v letih 1845., 1846. in deloma 1847 je bil 2. aktuar na Okrajnem komisariatu na Premu pri Ilirski Bistrici; deloma v letu 1847 in 1848 2. aktuar na Okrajnem komisariatu v Novem mestu, 7. decembra 1848 pa je začel delati kot 2. aktuar na Okrajnem komisariatu v Ribnici.

Polakov pomen in vrednost nista v tem, da je delal kot 2. aktuar na okrajnem komisariatu v Novem mestu. Njegova vrednost in pomen za Novo mesto in Dolenjsko sta v tem, da je v Novem mestu izšel po odpravi cenzure v pomladi narodov 1848. leta prvi časnik, proizvod te pomladi na Slovenskem. Poizkusna številka Sloveniens Blatt je izšla 10. maja 1848 ali skoraj 2 meseca pred začetkom izhajanja drugih časnikov na Slovenskem (1. julija 1848: Slovenski cerkveni časopis — Ljubljana, Celjske slovenske novine — Celje; nato v Ljubljani: 4. julija Slovenija in 6. julija Vedež).

Sloveniens Blatt je sicer res izhajal v nemščini, toda njegova vsebina je usmerjena izrazito slovensko. Polak je svojo slovensko zaostalost in predanost izpričal ne le kot urednik tega časnika, ampak tudi kot organizator uprizoritve Matička in kot sodelavec pri ustanavljanju Slovenskega bralnega društva. Svobodomiselne ideje, ki jih izpoveduje na straneh Sloveniens Blatt, skupaj z nenehnim slovenskim narodnostnim zavzetjem dokazujejo, da je v letu 1848 znal prisluntni revoluciji in bil sposoben njeno vrenje tesno povezati s slovenskimi narodnostnimi hotenji in zahtevami.

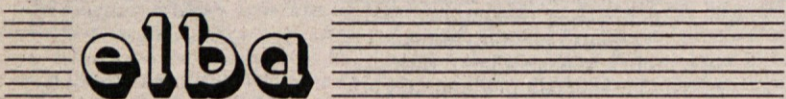
MILOŠ JAKOPEC

POVEJTE SVOJE MNENJE O DOLENJSKEM LISTU!

Ponovno želimo preveriti, ali Dolenjski list ubira tista pota, ki so po volji najširšega kroga njegovih bralcev in naročnikov. Zato smo se odločili, da opravimo anketiranje bralcev, da bi tako zvedeli, kakšno je vaše mnenje o Dolenjskem listu, kaj bi radi, da bi se morda v njem spremenilo, popravilo, izboljšalo. Želimo delati tak časopis, ki bo v vaše in naše zadovoljstvo. Pri tem nam lahko pomagate tako, da odkrito odgovorite na zastavljena vprašanja v anketnem vprašalniku.

Da bi bilo izpolnjevanje vprašalnika bolj vabljivo, smo se odločili, da bomo izmed vseh, ki bodo poslali izpolnjeni vprašalnik, izžrebali 10 nagajencev. Podelili bomo tele nagrade:

1. nagrada: 310-litrna zamrzovalna skrinja Gojenje (podeljuje jo trgovina ELBA iz Novega mesta)

2. nagrada: 5.000 din
3 celoletne naročnine na Dolenjski list
5 knjižnih nagrad

Torej, pisalo v roke in zaokrožite številke pred odgovorom, ki se vam zdi primeren! Kdor želi ostati anonimen, pa bi bil vseeno rad vključen v žrebanje za nagrade, naj namesto svojega imena in naslova vpiše evidenčno naročniško številko (nalepljena je na naslovni strani Dolenjskega lista).

Žrebanje bo 30. julija 1991. V poštev bodo prišli vsi, ki bodo do takrat poslali anketni vprašalnik na naslov: DOLENJSKI LIST, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom ANKETA.

VPRAŠALNIK

Ime in priimek (ali evidenčna št.)

Naslov

Občina: 1) Brežice, 2) Črnomelj, 3) Kočevje, 4) Krško, 5) Metlika, 6) Novo mesto, 7) Ribnica, 8) Sevnica, 9) Trebnje,

10) druga občina 11) inozemstvo

Starost:	0) do 25 let	1) 25 — 50 let	2) nad 50 let
Izobrazba:	0) osnovna	1) poklicna, srednja	2) višja, visoka
Glavni vir obveščanja mi je	0) Dolenjski list	1) Studio D	2) Delo
	3) RTV Slovenija	4) Nedeljski dnevnik	5) drugo
Dolenjski list ocenjujem kot	0) slab	1) dober	2) odlični
Prilogo ocenjujem kot	0) slabo	1) dobro	2) odlično
Priloga naj bi izhajala	0) vsak teden	1) vsak drugi teden (kot zdaj)	2) vsak mesec
Obseg časopisa je	0) premajhen	1) pravišen	2) prevelik
Velikost črk naj bo	0) tako kot doslej	1) črke naj bodo večje	2) vseeno mi je
Fotografije naj bodo v povpr.	0) velike kot doslej	1) večje	2) vseeno mi je

- Pritegujejo in zanimajo me prispevki s sledečih področij:
Gospodarstvo:	0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo
Kmetijstvo:	0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo
Kriminal:	0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo
Kultura:	0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo
Nagradna križanka, nagradne akcije, igre:	0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo
Podlistki, povesti, vaša zgodba, potopisi:	0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo
Politika:	0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo
Prispevki in novice iz ožjega okolja:	0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo
Šport:	0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo
Zanimivosti iz sveta:	0) nič	1) malo	2) srednje	3) zelo

Želite objavljane radijskih programov?

0) ne
1) da
2) vseeno mi je

Dolenjskemu listu bi se odpovedali zaradi:

0) premajhnega obsega

1) slabe vsebine
2) previsoke cene
3) neredne dostave
4) drugega časopisa
5) se sploh ne bi

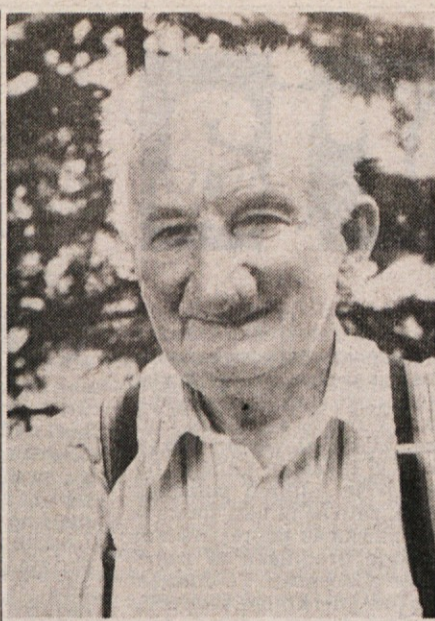
Pripombe in predlogi:

OBRAZI

Vsaka vojska pobere več

France je za svojih osemindeset let še kar krepak možakar. Nekako bi mu pristalo, da bi se motal okoli hiše, postoril še to in ono, kaj svetoval, saj ima izkušnje in znanja dosti. Pa tudi priden je bil vse življenje, in to na lepi kmetiji, veliki kar blizu štirideset hektarov. Tisti, ki vedo, kaj je kmetovanje, si lahko predstavljajo, koliko dela terja taka kmetija, zlasti še, ker je skoraj vsa na stmini. Toda Francetu ni dano na domu uživati starost in sadove dolgoletnega dela. Tako se včasih življenje zasuka. Čeprav že nekaj časa živi v Domu starejših občanov v Šmihelu, pa prišleca takoj povpraša, kaj je novega doma. Slišal je namreč, da so se v bližini Trebnjega bili boji, pa ga skrbi, ali je doma vse v redu. Obiskov v tem negotovem času, ko so ceste polne tankovskih zaprek, skorajda ni.

Bili so časi, ko je France razmišljal, da bi prodal svojo kmetijo v Gornjem Medvedjem Selu pri Trebnjem. Bilo je to takrat, ko je bil še fant in je služil starojugoslovanski armadi. Blizu Osijeka je bil in je videl tista ravna polja s črnicami, ki je dajala in dajala, ne da bi bilo treba kaj gnojiti. Hrvati so jo radi in poceni prodajali. Raje so imeli denar na banki in živeli od rente kot od dela. Nemci pa so zemljo množično kupovali. Tako se je France že skoraj odločil. Za prodano posestvo s hribovitega Medvedjega sela bi dobil toliko, da bi si kupil kar lep kos hr-

vaške ravnice. Toda ko je prišel domov in zopet začutil vonj domače zemlje, obšel domače kosenice in gorice, si je premislil.

»Ni mi žal, da takrat nisem prodal, tudi če sedaj nisem doma. Poglejte, kaj se dogaja s Hrvati! Zemljo so prodali Nemcem, ki so med drugo svetovno vojno bežali ali bili pobiti, zemljo pa so naselili Srbi. Sedaj se pa tam spet streljajo med seboj,« razlaga France korenine nacionalnih nemirov v Slavoniji.

Kaj je zadržalo Franceta, da se ni podal v slavonsko avanturo? Najbrž pogled na domačo hišo. Kako naj bi prodal nekaj, kar je zrastle iz žuljev njegovega rodu! Postavil jo je njegov ded France. Nekaj let je s tremi sinovi pripravljaval material. Klesali so kamen, žgali opeko, tesali in žagali les. Čisto vse, zidarstvo, tesarstvo in mizarstvo so opravili sami in pod njihovimi lastnimi rokami je zrastle za tiste čase kar močna kmečka hiša. Bil pa je ded tudi sicer odprte glave. Dobro je govoril nemško in znal je opazovati svet okoli sebe. Lahko bi rekli, da je bil neke vrste zgodnji ekolog, kajti kmalu mu je postalo jasno, da z gozdarstvom ne bo nič, dokler bo živina po gozdu popasla ves podmladek. Tiste čase je bila gozdna paša splošna in škoda je bila neizmerna. Z Golio iz Trebnjega

se je zato stari oče odpravil na Dunaj in dosegla sta prepoved gozdne paše za Dolenjsko. Gozdovi so se oddahnili in opomogli.

Že v času rajne Avstrije je prišel v deželo napredek. Zlobni jeziki celo pravijo, da se toliko kot ob prelomu stoletja pri nas ni napravilo niti v obdobju po drugi vojni, vsaj kar se javnih komunikacij in zgradb tiče. Vsi se razvijajo niso takoj prilagodili. Gotovo ne tisti par Gašperšičevih konj, ki jih je vodil Francetov oče. Tudi njemu je bilo ime France. Ko je prisopihal po trebanjski progi vlak, so se konji splašili, potrgali vajeti in oče se je znašel pod prevrnjenim vozom z zlomljeno hrbtenico. Kmalu zatem je umrl. Takrat je bilo Francetu pet let. Dokler ni zagospodaril na mogočem posestvu, se je otepal z revščino in pomanjkanjem. Saj je bilo snubačev pri njegovi materi dovolj, toda ko so zvedeli, da je posestvo napisano na Franceta, se je njihova ljubezen hiro ohladila. France pa je kmalu dokazal, da je vreden sin svojega rodu. Bolj je odrasčal, bolj je kmetija cvetela. Že med prvo vojno sta bila vinska klet in hlev zopet polna.

Z vojnami ima France poučne izkušnje. V prvi so mu vzeli par najlepših volov. Plačali so mu toliko, da si je za odkupnino nabavil par manjših volov in še eno živinčce povrh. V drugi vojni so mu vzeli iz hleva pet glav. Za vse ima potrdila še danes, izplačanega pa ni dobil nikoli nič. Iz tega lahko marsikaj sklepamo. Vedno na slabše gre, mi pa govorimo o nekakšnem napredku civilizacije.

Po vojni je bil odbornik. Potem je prišlo ven, da morajo vsi odborniki stopiti v partijo in z odborništvom je bilo konec. Tisti čas, v začetku petdesetih, je prišel na dopust od vojakov tudi starejši sin. Tako težko mu je bilo iti nazaj. »Na vsak način me silijo noter, v partijo, jaz pa nečem. Ne vem, kaj bo,« je tožil. Kmalu zatem ga je pri čiščenju orožja smrtno zadela krogla. Pravijo, da je precej takih, ki niso ubogali nadrejenih, tisti čas končalo v podobnih nesrečah.

Mnogo grenčine je v Francetovih spominih. Bil je napreden kmet, s plemensko rejo telet in žrebet ter tisoči litrov letnega pridelka vina, vsega shranjenega v sodih, ki jih je naredil sam. Tudi vozove je sam izdelal in okoval, da ne govorimo o ostalem orodju. Kot da bi se v njem naselil dedov duh. Ali se bo njegov duh prenesel na potomce, pa France ne ve in to mu greni starost. V Domu starejših občanov nima mreč koga podučevati.

T. JAKŠE

Od Petra Klepca do Rimljanov

Čigav je Peter Klepec, slovenski ali hrvaški? Osilničanje trdijo, da je bil po rodu Osilničan in da je služil za pastirja v Malem Logu na sedanjem Hrvaškem, spet drugi pa prav nasprotno: da je bil zagotovo rojen v Malem Logu, služil pa je v Osilnici in njeni okolici. Prav o slednjem je prepričan tudi ravnatelj srednje šole v Čabru Zlatko Pochobradsky, ki je znan pesnik in piše tudi v narečju dežele Petra Klepca. To narečje pa je enako v vsej deželi, se pravi na današnji slovenski in hrvaški strani. Pesnik pravi, da je to enotna dežela in da so sedanje umetne meje naredili ljudje.

Zanimivo je, da vsi v tej deželi bolj ali manj verjamejo, da je Peter Klepec res živel in da ni legendarna oseba. V razgovorih z ljudmi in s prebiranjem knjig skušam zato zvedeti čimveč o Petru Klepcu. Tako sem na bencinski postaji v Čabru naletel na nekega Klepca, ki je dejal, da o Klepcu zagotovo ve največ upokojenec Bogdan Mlakar iz Prezida, ki ima veliko zgodovinskih knjig in drugega gradiva.

Ko sem Bogdana Mlakarja povprašal o Klepcu, sem bil nad odgovorom razočaran. Dejal je: »V Prezidu se ne napihujemo preveč za Petra Klepca. Po znanih zgodbah sodeč, naj bi Peter Klepec živel, ko so prihajali Turki v naše kraje. Prav v Prezidu pa Turki nikoli niso prišli, in če jih je Peter Klepec res preganjal, ni imel tu kaj iskati. Takrat do Prezida sploh ni bilo prehoda. Tako so Turki prihajali z jugovzhodne smeri najdalj do Osilnice ali Čabra. S severne strani pa so prišli le enkrat, in to do sosednje vasi Babno Polje, ki so jo takrat, leta 1528, tudi požgali. Takrat so sem vdrli preko Blok.«

Na vprašanje, kaj pravi hrvaška zgodovina o deželi Petra Klepca — slovenska namreč ugotavlja, da je bila vsa, tudi hrvaška stran, in to skoraj do Reke, v lasti Celjskih grofov — je odgovoril, da so tudi njemu znani le zgodovinski viri, ki ugotavljajo, da so te kraje po izumrtju Celjskih grofov (leta 1456) zasegli Frankopani in Zrinjski, ker se prava lastnica, grofica Blagajska, ni kaj dosti brigala za južne meje

svojega posestva. Povedal je še, da se je Čabranka včasih imenovala Osilniški potok, kar je zapisano tudi na starih zemljevidih.

K temu je dodal, da sta leta 1671 usmrčena Peter Zrinski in Franjo Krsto Frankopan. Takrat je v te kraje prišla posebna komisija s cesarskega dvora na Dunaju, ki naj bi ugotovila, katere posesti so pripadale temu plemičema. In prav ta komisija je ugotovila, da je grof Peter Zrinski osnoval naselje Prezid med letoma 1638 in 1648, in to na zemlji, ki je pripadala snežniškemu gospostvu. Ob času sumrtive Zrinskega je bilo tu 30 hiš, od katerih je imel grof na leto 300 dukatov dohodka.

Potem je najin razgovor nenadoma zašel kar za 2 do 3 tisočletja nazaj. Prezid naj bi svoje ime dobil kot naselje pred zidom. Tu skozi naj bi bil grajen tako imenovani »rimski zid«, ki je potoke od Reke ob Rečici do Jelenja, Klane v Istri pa do Prezida in nato na Kranjsko do Nanosa. Ostanke tega zidu je videl tudi Baltazar Hacquet (1739 — 1815, naravoslovec, avtor 60 znanstvenih del, pionir planinstva med Slovenci, sicer po rodu Francoz), ki je tudi potoval po teh krajih, obiskal Prezid, o tem zidu pa trdil, da so ga postavili Rimljani za obrambo proti Ilirijem.

Bogdan Mlakar

Med razgovorom o Rimljanih se je Bogdan Mlakar razživel in pokazal najprej fotografijo petih predmetov, ki jih je on sam izkopal pred nekaj leti na Vražjem vrtcu na koti 904, nato pa še pismo mnenje Znanstvenega raziskovalnega centra SAZU — Inštitut za arheologijo 13/180-85 z dne 30. julija 1985. V tem dokumentu piše, da so ljubljanski strokovnjaki ugotovili, da štirje keramični delci, izkopani na Vražjem vrtcu, sodijo v obdobje 900 do 500 let pred našim štetjem, železna podkev pa je iz obdobja okoli leta 400 po našem štetju.

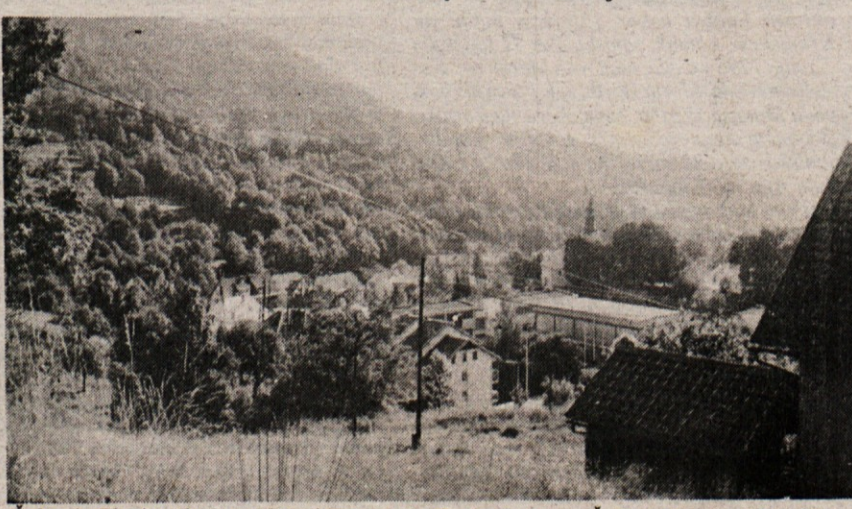

IZKOPANINE IZ VRAŽJEGA VRTCA — Na fotografiji so štirje ločeni fragmenti (črepinje) in železna podkev. Ljubljanski znanstveniki so ugotovili, da je podkev stara okoli 1.500 let, črepinje pa 2.400 do skoraj 3.000 let.

Nadalje je v razgovoru še posebej poudaril, da je znano, kod je šel tako imenovani rimski zid. Treba pa bi bilo tudi ugotoviti, kod je šla rimska cesta, ki se ji sled iz zahoda izgubi prav nekje pri Prezidu, znanstveniki pa domnevajo, da je vodila mimo današnjega Čabra. Meni je, da ni prav, ker se nihče ne zanima, kod je ta rimska cesta šla. Po njegovem je bil deželni premajhne pozornosti prav člančič v Dolenjskem listu z dne 23. aprila 1981, ki govori o rimskem mostu v Črnem potoku nad Čabrom v KS Draga. Sam si je ta most ogledal in je prepričan, da so ga res zgradili Rimljani. Pravi pa, da mostiček očitno ne bo več dolgo zdržal, saj je srednji stebel močno načet.

Od Petra Klepca smo tako zašli k Rimljanom. To je le zapis o teh krajih in ljudeh. Vse med domišljijo, zgodovino in resničnostjo. Vse pa dokazuje, da nam mnogo o deželi Petra Klepca še ni znanega in raziskanega ali pa ljudem ni prikazano.

J. PRIMC

Čabar in Planina (levo), po kateri je potekala rimska cesta, ko Čabra sploh še ni bilo. (Foto: Primc)

OBLEŽAL V KRIŽIŠČU — 25-letni R. P. iz Novega mesta se ga je 1. julija že v zgodnjih popoldanskih urah precej nalezl. V semaforizirani križišču je oviral promet z vijuganjem po njem, kasneje pa je celo obležal na vozišču. Iz zagate so njemu in prometu pomagali miličniki, ki so mladeniča odpeljali na treznjenje v prostore za pridržanje.

PRETEPAL ŽENO — 5. julija zvečer pa so delavci PM Črnomelj pridržali do iztreznitve 30-letnega A. D., delavca brez zaposlitve iz Črnomlja. Vinjen je doma razgrajal in pretepal ženo.

GROZIL BIVŠI ŽENI — Prav tako 5. julija zvečer pa so delavci PM Dolenjske Toplice pridržali do iztreznitve 45-letnega I. M. iz Dolenjih Sušic. Možakar je vinjen grozil bivši ženi z ubojem in jo celo preganjal z nožem okrog hiše. Z grožnjami ni prenehal niti ob prihodu miličniške patrulje, zato so ga vzeli s seboj.

ODNESEL VISKI — V noči od 30. junija na 1. julij je imela pizzerija »San Sebastian« na Prešernovem trgu v Novem mestu, last Matjaža Žmuka iz Grosuplje, nepovabljenega gosta. Neznani storilec pa je iz lokala odnesel le steklenico viskija.

ODREZAL SI JE PRST

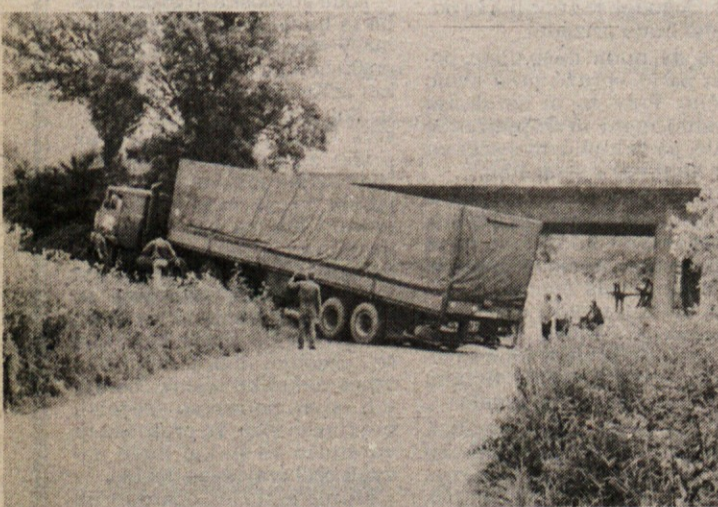
TREBNJE — 19-letni Janez Kotar iz Slovenske vasi je 4. julija dopoldne v trebanjskem Trimu, kjer je redno zaposlen, delal pri montaži bivalnih objektov. Na krožni mizni žagi je žagal plastificirane lesene profile in pri tem odrezal en prst na svoji roki. Zdravi se v novomeški bolnišnici.

UKRADLI 22 KOMPLETOV KOLES

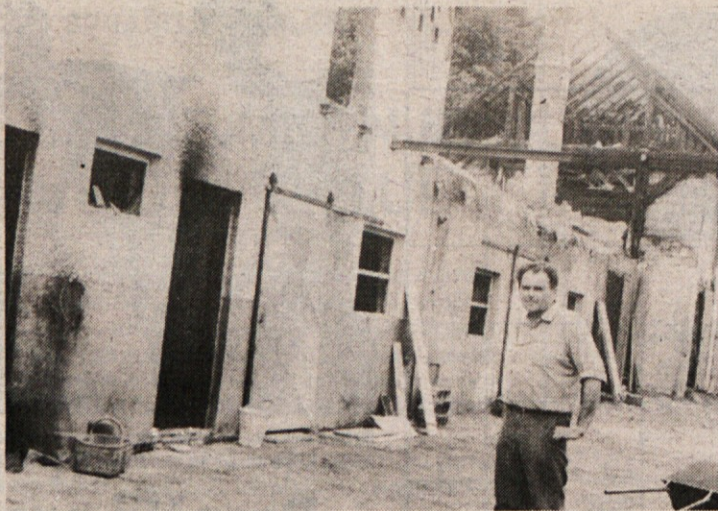
NOVO MESTO — 21-letni Mitja Šuštaršič iz Ljubljane, 22-letni Jože Borsič iz Domžal in 28-letni Boris Maselj, prav tako iz Domžal, so osumljeni, da so v času od 28. do 30. junija prišli preko ograje v skladišče gotovih izdelkov IMV Revoz Novo mesto in iz njega odnesli 22 kompletov koles za različne tipe vozil Renault. Revoz so s tem oškodovali za 45 tisoč dinarjev.

ŠPANSKI JEZDECI — Po nekaj dneh vojnega ustrahovanja mlade države Slovenije s strani vojske, ki se je čez noč spremenila iz ljudske v okupatorsko, so tovornjake v cestnih blokadah začeli zamenjevati tako imenovani španski jezdec, posebne protitankovske ovire (na sliki v ločenskem križišču v Novem mestu). S polno paro so jih delala naša podjetja, med drugim v novomeškem Pionirju. Zdaj so pospravljene. Ko bi jih le ne bi bilo treba spet postavljati in delati še novih! (Foto: Z. L.-D.)

BEG PRED BARIKADAMI — Magistralna cesta iz Ljubljane do Zagreba je bila na več mestih zaprta z barikadami, zato je promet ves minul teden (kolikor ga je pač bilo) potekal po lokalnih cestah. Na sliki: Nekateri vozniki so kljub temu hoteli skrajšati svoje potovanje in so se na »avtocesto« podajali tudi na zato nemogočih priključkih. Voznik na sliki se je odločil kar za njivo ob nadvozu v Lešnici. To mu ni uspelo, naredil pa je nekaj škode. (Foto: J. P.)

POGORIŠČE — Tole je ostalo od gospodarskega poslopja Flajsovih, ki je bilo povsem požgano v zadnji vojni, potem pa so ga povsem obnovili in dogradili. Ljudje se čudijo, kako to, da je usekala strela v dolini, a očitno se tudi to lahko zgodi. (Foto: P. Perc)

Strela je upepelila hlev

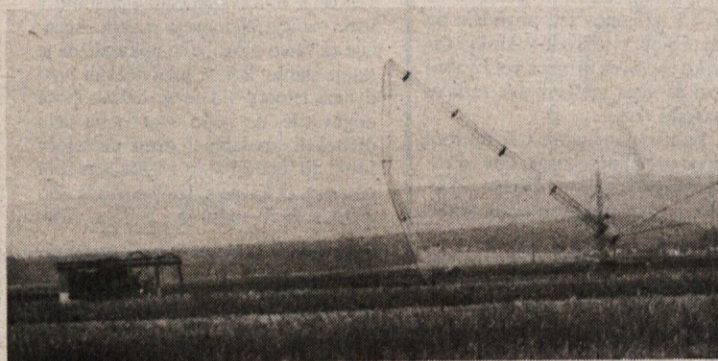
V Spodnjih Vodalah pri Trzišču je strela zažgala hlev — Pohvala in zahvala sosedom — Podzavarovano

SPODNJE VODALE — »Zgodilo se je 24. junija zvečer, tam okrog 20. ure, še med TV dnevnikom. Najmlajši sin, 15-letni Andrej je bil v hlevu pri živini. Jaz sem bil v hiši, drugi starejši sin, Uroš, pa je bil že na vratih, da bo gledal TV, ker je zunaj deževalo. Tedaj je močno počilo. Zmanjkala je televizijska slika in elektrika. Rekel sem: 'Uroš, skoči ven pogledat, če kje gori!' Pogleda skozi vrata in zavpije: 'Ata, naša štala gori!' Potem sem skočil pokonci. Zadaj za štalo imamo hidrant. Priključili smo cev in začeli gasiti požar, ki ga je zanetila strela. Ko bi imeli pet ročnikov z vodo, ne bi rešili ostrejša. To je tako gorelo, da je zgorelo v dolžini 20 metrov v dveh minutah. Čeprav imamo dovolj vode iz vaškega vodovoda Gaberje, je to gašenje zaleglo toliko, kot bi pljuval v ogenj. Skušal sem vsaj nekoliko ohladiti zidove hleva, da bi rešili živino.«

Tako nam je še ves skrušen, počrnelih rok in obraza od dela pri odpravljanju ujme pripovedoval 54-letni Ciril Flajs iz Spodnjih Vodah 18 pri Trzišču. Zaselek Dol, kamor spada tudi domači-

ja Flajsovih, šteje 7 hiš. Ciril ne more prebrati bližnjih in daljnjih sosedov, vaščanov številnih zaselkov in vasi, ki so prihiteli na pomoč v težki uri. Skozi ogenj so rešili vseh 18 glav živine. Pri tem so se reševalci tudi opekli, eden pa se je od napora in izčrpanosti celo onesvestil. Kakšnih 20 fantov je ostalo na pogorišču do treh zjutraj. Seveda so vse, kar so mogli, storili tudi gasilci iz Boštanj in Sevnice, ki so prihiteli gasiti gospodarsko poslopje s cisternama, ter gasilci iz Trzišča, Krmelja in celo z Velikega Cirknika. Škodo so sprva ocenili na okrog 300.000 din. Poslopje so imeli Flajsovi podzavarovano, a jim je šla zavarovalnica vsaj hitro na pomoč, tako da so že prejeli 50.000 din akontacije. Že naslednji dan se je oglašil predstavnik sevnške kmečke zadruge Alojz Rupar in obljubil pomoč zadruge zgledelemu kooperantu. Če bodo Flajsovi pri obnovi povečali hlev še za 15 do 20 stajišč, pa se lahko nadejajo ne le ugodnih posojil, temveč morebiti celo nevratičnih sredstev iz republike.

P. P.

UNIČENO — Polomljen komunikacijski stolp blizu Jelš pri Krškem. Malo je verjetno, da je kdo razdelal objekt pomotoma, saj je vendarle dokaj daleč od buke v Krakovskem gozdu. (Foto: L. M.)

VEČJI Odstrel DIVJIH PRAŠIČEV

TREBNJE — Ker povzročajo divji prašiči veliko škodo v pretežnem delu trebanjske občine, je tukajšnja vlada sklenila, da je treba številnost te vrste divjadi zmanjšati. V skladu z enotnimi gojivnimi smernicami, ki veljajo od začetka tega leta, na takih območjih ni več omejitve v ustroju odstrela divjih prašičev. Dovoljen ni le odstrel vodečih svinj pred 15. septembrom. Ker bodo lovške družine ob vsakem odstrelu divjega prašiča tudi nagradile, imajo vso možnost in tudi dolžnost, da v enem letu zmanjšajo število divjih prašičev na območju LD Mirna od 15 na 5, LD Mokronog od 16 na 4, LD Šentrupert od 12 na 4, LD Trebelno od 10 na 4, LD Veliki Gaber od 16 na 5 in KS Velika Loka od 14 na 3.

Iz KS Kostel

KOZOLČKI NA VPADNICAH — Tudi v KS Kostel bodo, podobno kot na vsem območju zgornje Kolpske doline na slovenski in hrvaški strani, postavili kozolčke z oznakami, da se tu začne Kolpska dolina. Podobno bodo označene tudi naravne (slap Nežica) in kulturnozgodovinske (grad Kostel) zanimivosti.

MEJA JE VIDNA — Čeprav je sodelovanje ljudi z obeh bregov Kolpe res pri srčno, prijateljsko in trajno, pa je tudi res, da je meja med republikama vidna. To posebno velja, ko barvajo mostove, ki povezujejo obe republiki in je že po pravilu pobarvan most le do polovice; podobno je bilo včasih tudi ob pluzenju pozimi.

KDO JE KDO V TD KOSTEL — V novem Turističnem društvu Kostel je Stanko Nikolčič predsednik, Franc Cimprich podpredsednik, Marija Klarič tajnica in blagajničarka hkrati, Martin Marinč (kulturna sekcija), Milan Preložnik (turistični urad), Miran Petovar (namestnik za šport in rekreacijo), Jože Kolenc (namestnik za zdravstveni turizem), Alojz Samsa in Jože Kolenc (oba za kmečki turizem), Lidija Ložar (stik z gosti).

šport

NOGOMET NA DOLŽU

DOLŽ — Športno društvo Dolž organizira 28. julija s pričetkom ob 8. uri turnir v malem nogometu. Prireditelji bodo sprejemali prijave uro pred pričetkom turnirja, igralnina znaša 700 din, najboljše ekipe pa čakajo bogate nagrade. Vse ostale informacije je moč dobiti na telefon 43-824.

OBVESTILO KEGLJAČEM

NOVO MESTO — Komisija za registracijo v občinski kegljaški zvezi opozarja klube in društva v regiji, naj pripravijo vse potrebno za podaljšanje registracije za naslednjo tekmovalno sezono. Zadnji rok za dostavo izkaznic je 15. julij.

USPEHA KAPŠEVE IN KOBETA

STARI TRG OB KOLPI — V Omišlju na Krku je bilo pred dnevi šahovsko tekmovanje, na katerem sta nastopila tudi dva Dolenjca. Med osemnajstimi mlajšimi pionirkami je Darja Kapš zasedla četrto mesto, pri mlajših pionirjih pa je bil Tadej Kobe v konkurenci šestdesetih vrstnikov deseti.

-ob

ZMAGA FILIPA V BUJAH

BUJE — Mlajši mladinci KD Krke so se v nedeljo udeležili 16. tradicionalne kolesarske dirke za Trofejo Buj, na kateri je nastopilo 80 tekmovalcev iz dvajsetih ekip Jugoslavije in Italije. Velik uspeh je dosegel Novomeščan Branko Filip, saj je preprčil vo zmagal, njegov klubski tovariš Uroš Murn je bil tretji, Gašperlin 17. in Derganc 19. V točkovanju letičnih ciljev je prav tako zmagal Filip nad Gašperlinom in Murnom. Razumljivo po vsem tem je, da je tudi ekipna zmaga odšla v Novo mesto.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 21. junija do 2. julija so v naši porodnišnici rodile: Sonja Legan iz Korit — Suzano, Kaja Papič iz Radovice — Lidijsko, Suzana Gorišek iz Otočca — Sašo, Vesna Stariha iz Osojnika — Anjo, Bernardka Medved iz Kočevja — Denisa, Darinka Košček iz Žužemberka — Vanja, Jožica Jagrič iz Mokronoga — Sabino, Rosana Blatnik iz Velikih Brunic — Roka, Marija Zorko s Sel — Marka, Marica Ferko iz Vrškova — Marijo, Melita Vrtačič iz Smolenje vasi — Anjo, Darja Giodani iz Klenovika — Anjo, Klara Baranašič iz Slovenske vasi — Katjo, Nevenka Drenik z Velikega Podljudna — Metko, Martina Stopar iz Črešnjec — Mateja, Mojca Tolič iz Črnomlja — Marka, Ivanka Cencelj iz Gor. Nemške vasi — Aljo, Anica Alegro iz Krškega — Vesno, Antonija Jerman iz Črmošnjic — Mateja, Barbara Ferkolj iz Orešja — Marušo, Lidija Špolar iz Mirne Peči — Francija, Darinka Smolič z Dol. Ponikev — Petro, Jožica Lesar iz Jurne vasi — Natašo, Jožica Lavrič z Gor. Gradišča — Nastjo, Bernarda Tušar iz Globočic — Anžeta, Anica Vrančar iz Metlike — Roka, Karmen Kralj iz Šentjerneja — dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Bojana Grubar s Partizanske 21 — Jerneja, Tanja Lužar, Slavka Gruma 26 — Roberta, Vlasta Močnik, Slavka Gruma 76 — Lavro, Slavica Radenšek iz Koštalove 34 — Katjo, Marija Simonič, Nad mlino 42 — Janeza, Milena Sever, Slavka Gruma 1/a — Neja, Olga Pureber s Partizanske 7 — Marjana, Vera Korene, Slavka Gruma 52 — Matejo, Vida Šabič iz Šmihela 75 — dekllico.

Čestitamo!

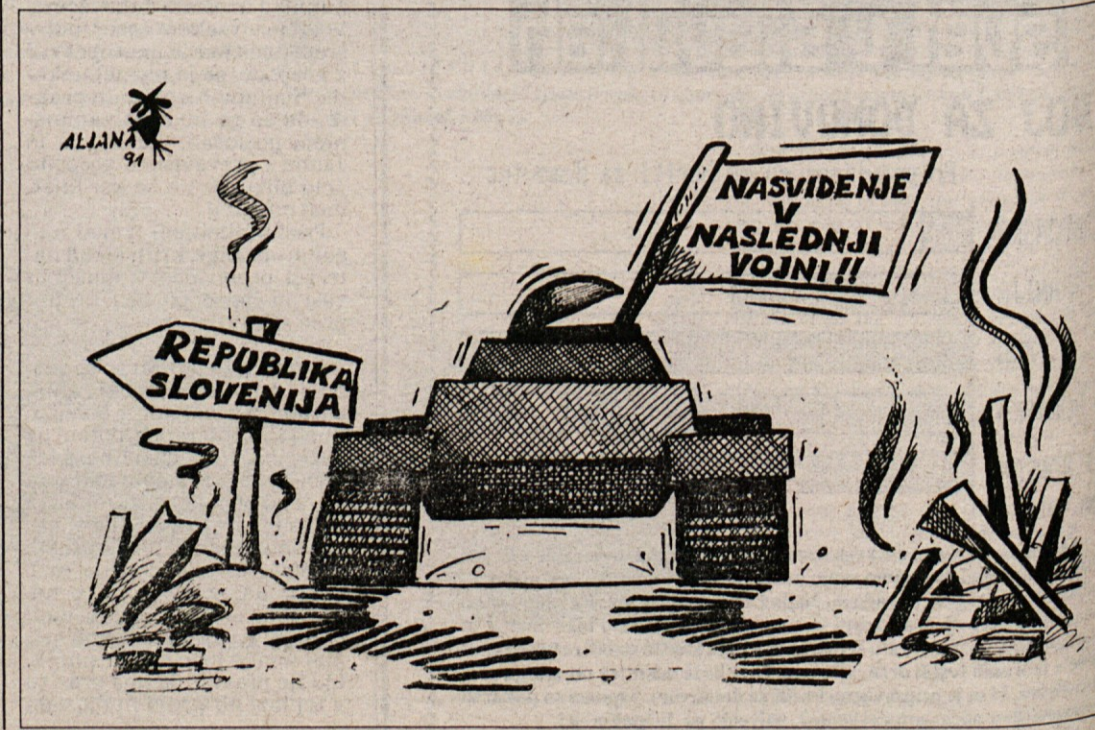

KONČNO NA PRAVI STRANI — Vojaški oklopnik, eden od tistih, ki so od Karlovca do Poganc pa preko Novega mesta do Medvedjeka in nazaj do Krakovskega gozda sejali strah in tudi smrt, je skoraj nepoškodovan prestopil na pravo stran, z njim pa tudi vozniki Miro, Darko in Renato, ki so si tako kot oklopnik namesto zvezde ponosno nadeli slovenski grb. Pri obrambi svobode Republike Slovenije jim želimo več sreče. (Foto: T. Jakš)

Samostojna SLOVENIJA 1991

KONEC POTI — Oklepna vozila, ki so bila sprva ujeta v Medvedjeku in so se potem premaknila v Krakovski gozd, je blizu Drnovega »prevzela« teritorialna obramba. Na fotografiji: oklepna vozila na avtomobilski cesti po tistem, ko jih je zapustila armadna posadka.

Transcendentalna meditacija v Novem mestu

Vse za boljše počutje

Tečaj, ki smo ga objavili v začetku junija, je potekal v Novem mestu od 13. do 20. junija. Obiskovalo ga je enajst odraslih in dva otroka. Vsi, ki so tečaj končali, se počutijo bolje, bolj so srečni, bolj zdravi in bolj mirni. Transcendentalna meditacija potrebuje vsak človek, so ugotovili tečajniki in potrdili osnovno misel našega učenja, ki trdi, da to znanje izboljšuje vse vidike človekovega življenja, poveča njegov notranji mir, razširi miselne moči, izostri čute, poveča koncentracijo, izboljša reakcijski čas, poveča veselje in sposobnost za delo, poveča sposobnost ozdravljenja. Posebno hitre uspehe prinaša na področju zdravljenja psihosomatskih bolezni, bolezni srca in ožilja in bolezni odvisnosti. Nad štiristo znanstvenih raziskav, objavljenih v znanih svetovnih medicinskih časopisih, je potrdilo gornje trditve.

Tehnika TM se priporoča tudi zdravim, kajti človeku nikoli ni tako dobro, da ne bi moglo biti še bolje. Preprečevanje bolezni pa je najboljši pristop k ohranjanju dobrega zdravja.

Če pa vas zdravje ne skrbi, si morda želite večje veselje do življenja, več optimizma, moči, mirnejše vedenje ali izboljšavo celotne svoje življenjske situacije. To znanje, ki ga je na Zahodu prinesel indijski modrec in fizik Maharishi Mahesh Yogi, zaliva korenine življenja. To je prastaro znanje, naravna, lahka, preprosta miselna tehnika, ki jo potrebuje vsak človek. Če vas to znanje zanima, se prijavite na tel. 068 265-93. Tečaj bomo ponovno organizirali v Novem mestu, ko bo dovolj prijav. O pričetku vas bomo pisмено obvestili.

Tečaj transcendentalne meditacije prireja po Sloveniji Društvo za naravni zakon iz Ljubljane, Vrhovci, C. XXII, št. 13, tel. 061 268-522.

ROZINA PAVŠE

DRAŽUMERIČEVA

»CESTA«

TREBNJE — V petek, 28. junija, so v knjižnici Pavla Golie predstavili pesniško zbirko Cesta mladega literata Sama Dražumeriča. Zbirka je izšla v samozaložbi. Razdeljena je na sedem ciklov, ki jih opredeljuje naslovi: Prve pesmi, Mrtve pesmi, Morje pesmi itd. Kljub kratkemu izletu v vizualno poezijo je za zbirko značilna osebna izpoved, vsvojski pogled na svet in temni toni, ki zvane skozi vse cikle. Pesmi so recitiral Polona Bartolj, Janez Pungartnik in avtor. Za glasbeni del so poskrbeli Nina Kolar z lastnimi skladbami ter Petra Zeložnik in Željko Rokvič.

S.P.

V VASI GORA PRI KRŠKEM MAČKI LETAJO PREKO STREH

Dne 4. julija 1991 ob 19.15 uri smo dobili obisk, za dobrodošlico pa so naši gostje doživeli nenavaden dogodek: čez našo streho je priletela na dvorišče muca in pri tem le za malenkost zgrešila našo gostjo. Ko smo presenečeni gledali muco, smo videli, da ima zlomljeno hrbtnico. Na srečo se je takrat pripeljal domov moj mož in je revico rešil muk. Naj povem, da za to dejanje ne moremo kriviti otroke kajti pri sosedih, kjer je bilo to storjeno, imajo samo tri- do štiri letnega otroka. Vse to se je zgodilo na dvorišču Levičarjevih, Gora 8, muca pa je priletela z dvorišča prav tako Levičarjevih, Gora 7.

SONJA LEVIČAR
Gora 8, Krško

Nadrli so jo kot psa

Na vztrajno prigovarjanje metliškega zdravnika splošne prakse in medicinske sestre je moja priletna mama privolila stopiti pred invalidsko komisijo, ki naj bi ji milostno dodelila status, po katerem bi bila deležna nekaj malo denarja, primaknjeneja k pokojnini. Iz novomeške interne bolnišnice, kjer komisija zaseda, se je mati vrnila razočarana in potrta, kajti eden od članov komisije, droben in majhen možki, jo je nadrl kot psa, češ da jo je lahko sram prositi za denar v času, ko je na cesti veliko delavcev brez denarja za golo preživetje. Ne da bi imel pred seboj kakršno koli dokumentacijo o slabem zdravstvenem stanju moje mame, je dodal, da je sposobna za kakršnokoli delo.

Človek ostane dobesedno brez besed, saj je več kot »duhovito«

G. T.

Dejavnost SDZ v dneh agresije s strani JA

Slovenska demokratična zveza je v preteklih dneh podobno kot druge slovenske stranke skušala storiti vse za internacionalizacijo problemov, v katerih se je Slovenija znašla po agresiji JA. V ta namen je političnim strankam in posameznikom v drugih državah, s katerimi je v preteklosti že vzpostavila kakršne koli stike, poslala dvoje pism. V teh pismih jih je seznanila s položajem v Sloveniji in z namerami agresorjev ter jih prosila, naj skušajo pri parlamentih in vladah svojih držav posredovati v prid slovenske neodvisnosti in samostojnosti ter varnosti. Da je takšna aktivnost potrebna, pričajo prvi odzivi.

Slovenska demokratična zveza se je obrnila tudi na nekatere demokratske stranke po Jugoslaviji z namenom da jih obvesti o dejanskem stanju v Sloveniji, jim zagotovi, da Slovenija nima nikakršnega namena ravnati v škodo kogarkoli drugod po Jugoslaviji; ravno tako

• **POZIV ČLANOM SLOVENSKE DEMOKRATIČNE ZVEZE** — Vodstvo Slovenske demokratične zveze poziva vse člane, da vsak po svojih možnostih prispevajo za obnovo domačije družine. Praprotnik na Kogu pri Ormožu in družine Kotar na Medvedjeku na Dolenjskem. Obe domačiji sta bili brezobzirno porušeni s strani JA, čeprav niti v prvem niti v drugem primeru ni šlo za objekt, ki bi bil v kakršnikoli zvezi z delovanjem Teritorialne obrambe R Slovenije. Člane SDZ prosimo, da sredstva v kakršnikoli višini (kajti vsak dinar bo prispeval k temu, da si prizadeži družini čimprej opomoreti) nakazujejo na žiro račun SDZ 5(1)-678-6561 s pripisom: Pomoč družinam Praprotnik in Kotar. Za pomoč se zahvaljujemo.

jih je obvestila tudi o tem, kako Slovenija ravna z vojniki JA, ki so se predali enotam Teritorialne obrambe ali pa so bili ujeti. Te stranke je tudi prosila, naj skušajo vplivati na organe oblasti v svojih republikah, da se bodo zavzeli za prekinitev nesmiselne vojne in da v svoje okolje posredujejo verodostojne informacije o dogajanju v Sloveniji.

Vodstvo Slovenske demokratične zveze je vzpostavilo tudi stik s svojimi občinskimi odbori in jim svetovalo, kako naj se organizirajo za pomoč organom oblasti, slovenskim obrambnim silam in ljudem v svojem okolju.

Za IO SDZ
TONE PERŠAK

Protest zasebnih vinogradnikov

Zasebni vinogradniki odločno nasprotujejo preoblikovanju Poslovne skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo v družbo z omejeno odgovornostjo

Zasebni vinogradniki ostro protestirajo zoper preoblikovanje Poslovne skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije v Poslovno skupnost za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije kot družbo z omejeno odgovornostjo, kakršnega je dosedanje vodstvo PSVVS uprizorilo na XVII. redni skupščini delegatov te skupnosti 24. junija 1991, v Mariboru.

To se je namreč zgodilo v nasprotju s Tezami o organiziranosti Poslovne skupnosti za VVS in »Zaščitni znamki slovenskih vin«, ki jih je pripravila Zveza društev vinogradnikov Slovenije. O tezah smo razpravljali na RK KGP 10. junija 1990, zatem pa na Skupščini PSVVS v Vipavi (Zemona). Torej so predlog o preoblikovanju skupnosti pripravili tudi v nasprotju z dogovorom, da bomo pri tem — ob pomoči RS KGP! — enakopravno sodelovali tudi zasebni vinogradniki.

K sodelovanju nas ni nihče povabil niti nas ni seznanil s predlogom Pogodbe o ustanovitvi PSVVS kot d.o.o., pri čemer tudi RS KGP, kot soodgovoren za ta del kmetijske politike, dobro leto gotovo ni spal! Takšen, enostranski vsiljen predlog smatramo za perfidno privatizacijo premoženja PSVVS po dosedanjih »družbenih« članicah, od katerih smo bili zasebniki zakonsko, toda diskriminatorno izločeni, čeprav je v tem premoženju tudi del našega premoženja.

Zaradi tega se bomo zasebni vinogradniki, združeni v ZDVS, z vsemi pravnimi in političnimi sredstvi zoperstavili legalizaciji predlagane d.o.o. in

sedanjemu nevzdržnemu in diskriminatornemu sistemu podeljevanja zaščitne znamke slovenskih vin. Še posebej pa podrejenosti množice zasebnih vinogradnikov, ki obdelujejo tri četrtine slovenskih vinogradov, vinogradniški politiki, kakršno je 45 let krojil predvsem tisti del »vinarskega« lobija, ki je

IZJAVA LIBERALNE STRANKE

V zvezi s pogajanjem slovenskih predstavnikov s predstavniki Jugoslavije, Hrvaške in ministrske trojke ES na Brionih 7. in 8. 7. 1991, Liberalna stranka ugotavlja naslednje:

1. Zaprepani smo nad popustljivostjo slovenske delegacije, ki je sodelovala pri oblikovanju predlogov rešitve krize.

2. Potrditev takšnih predlogov bi po mnenju Liberalne stranke predstavljala brezpogojno in sramotno kapitulacijo Republike Slovenije.

3. Liberalna stranka meni, da so na Brionih oblikovani predlogi v nasprotju s stališči Skupščine Republike Slovenije in ogrožajo življenjske interese Republike Slovenije.

4. Iz teh razlogov Liberalna stranka v celoti zavrača predlagano besedilo skupne deklaracije.

Za glavni odbor
Liberalne stranke Slovenije
predsednik stranke:
FRANCE GOLJA

ne le pobiral smetano, ampak tudi bistveno prispeval k slabšanju materialnega položaja slovenskih vinogradnikov in k zmanjšanju vinogradniških površin v Sloveniji!

V zvezi s tem protestom bomo z dosedanjimi izigravanji zasebnih vinogradnikov ter našimi stališči podrobneje seznanili širšo javnost.

ZVEZA DRUŠTEV
VINOGRADNIKOV
SLOVENIJE

POPRAVEK

V prispevku »V Birčni vasi uspešni«, ki je bil objavljen v 26. št. Dolenjskega lista, je izpadlo ime Ladija Rauha, ki je opravil veliko del ter prisrbel in daroval material pri urejanju šolskega igrišča.

DOMAČE TRNJE

- Menjujemo komunistično bedo za kapitalistično siromaštvo.
- Lagati smo se naučili od lažnih veličin.
- Lahko smo brez peterokrake, brez kralja, brez komunistov, ne moremo pa biti brez — kruha.
- Naši vlaki so brez voznih redov, ker vlada v republikah nered.

D. STARČEVIČ

Zahvala in sporočilo vinogradnikom

Nalepke za oznako vina se mogoče dobiti

Odbor svetovnega slovenskega kongresa in odbor za slovesno promocijo Slovenije kot pobudnika ter organizatorji izvedbe akcije za svetovno promocijo slovenskih vin se slovenskim vinogradnikom v akciji zahvaljujejo za sodelovanje.

Čeprav akciji nista mogli biti izpeljani po zamisli, jim organizatorji zagotavljajo primerno promocijo. Na poslance steklenice so nalepili promocijsko nalepko »Samostojna Slovenija 1991 — slavnostna polnitev«.

Zasebni vinogradniki so doslej dvignili oz. že naročili 48.000 teh nalepk. Vinogradnike, ki morda mislijo, da so naročili teh nalepk (zaradi predlagane dostave vina!) zamudili, obveščamo, da so nalepke namenjene tudi vinu, ki ga bodo stekleničili še letos, ne glede na sorto ali letnik. Zato je nalepke še možno naročiti, kakor so bili obveščeni.

Š. K.

Pozabljeni in zavrženi od sveta

Pripombe na pismo s tem naslovom, objavljeno 27. junija v Dolenjskem listu

Akcija po navadi vedno rodi reakcijo. Ali da mi bo oporekal in me postavljala na laž človek, ki je bil dolga leta zaposlen pri rudniku Kočevje, tega pa nisem pričakoval. Sicer pa si njegovo prikazovanje dogajanja zelo nasprotuje. Tako piše: »Res je, da je včasih za pogrebom umrlega rudarja malo ljudi, ni rudarjev v uniformah, ni godbe in ne poslovnega govora.« Proti koncu pa nadaljuje: »Pripominjam pa, da je do danes pri vsakem pogrebu umrlega rudarja sodelovala godba na pihala in zaigrala primerno žalostinko.«

Kaj je sedaj resnica? Žal je resnica tisto, kar sem napisal jaz. Če ne bi bilo tako, si jaz ne bi dve leti brustel pet od Poncija do Pilata, pisal člankov v časopise in se boril za ljudi, ki so si v potu

svojega obraza služili globoko pod zemljo kruha, sedaj pa jih zakopavajo tako, kot so v starih časih zakopavali hude delce. Da ti bo, kolega Oberč, še bolj jasno, grem v podrobnosti, čudim pa se, da ti tega ne veš.

Umrli Jožetu Ceniču, tehničnemu vodju rudnika, Milanu Kajtni, nekdanjemu direktorju istega rudnika, Tomažu Kavsu, rudarskemu nadzorniku in še nekaterim dobro situiranim je godba na njihovem pogrebu igrala za plačilo. Henrik Mavrič, Ivan Putre, Viktor Gričar, Ivan Sombolec, Adolf Kišek in še drugi pa so bili pokopani »nekulturno in žaljivo«, kot to ti imenuješ. Samo eden od teh je imel cerkven pogreb. Marija Rajšel, ki je dolga leta zbirala premost na tekočem traku rudniške separecije in umrla v Domu starostnikov, je imela v primerjavi s prej imenovanimi lep pogreb, uprava tega doma je poskrbela za pogrebni poslovilni govor in za venec na njen grob. Vsi imenovani so prispevali denar za nabavo godbenih instrumentov in mesečno odvajali od

svoje plače za godbo več kot 30 let, Ivan Putre celo 46 let.

Spominjam se pokojnega Toneta Kravanja iz Trdnjave. Njegova žena je na dan pogreba naročila godbo v dobri veri, da je usluge godbe njen mož v dolgih letih dela že zdavnaj plačal. Potem pa je bila — še po stari ceni — ena pokojnina za plačilo te godbe in za venec možu na grob premalo. Kako je ta ženska potem do uskladitve njegove pokojnine — svoje ni imela — živela, tega se najbrž nihče ni vprašal. Dejstvo pa je, da je tudi ona umrla kmalu za svojim možem.

Nadalje: pripomba, naj ne stojim ob strani, je zame žaljiva. Do danes ni bilo pogreba umrlega rudarja — razen če sem se nahajal pri sorodnikih v tujini — ki se ga jaz ne bi udeležil, kar pa za gospoda Oberča ne bi mogel trditi. Nagrobni govor pa je vsepovedno stvar delovne organizacije — v našem primeru Itasa — kateri je človek pripadal.

Ob tem naj se lepo zahvalim županu Kočevja dr. Mihaelu Petoričcu, pri katerem sem vedno našel veliko razumevanja za naše težave, obenem pa se obračam na skupščino občine Kočevje z naslednjim:

V imenu 150 rudarskih upokojujencev rudnika Kočevje vas prosim, da popravite krivico, ki jo je občinska skupščina pred 20 leti naredila našemu kolektivu, katerega je iz finančnih razlogov proti volji člega kolektiva priključila Itasu, ki ni imel nikoli razumevanja za ljudi, od katerih je imel korist, ki bi danes znašale več milijard novih dinarjev. Če ne morete ali ni v vaši moči, češar pa ne verjamemo, storiti drugega, potem uredite vsaj to, da se nam vrnejo naši godbeni instrumenti v stanju in količini, kot so bili ob dnevu prodaje godbi Kočevja. Mi pa bomo za tako ceno prav lahko dobili drugo godbo, ki bo na naših pogrebi igrala zadnje žalostinke po rudarski tradiciji — brezplačno.

IVAN HEGLER

Trg zbora odposlancev 1
Kočevje

Slovenija
Moja dežela.

Močan ženski glas za mir

Nočemo vojne in nočemo živeti z orožjem

V vseh republikah nekdanje Jugoslavije se krepi mirovno gibanje. Na njegovem čelu stojijo starši vojakov, ki pravkar služijo JA, in neodvisne ženske skupine.

Te dni so matere blokirale izhod tankov iz Loznice in jih prisilile k vrnitvi v vojašnice. Po vsej Srbiji je bilo 30 in več shodov, na katerih so matere in starši vojakov, ki služijo v JA, zahtevali, naj se njihovi otroci vrnejo domov in naj se takoj ustavijo vse sovražnosti in vzpostavi mir. Ženske na Hrvaškem so se zbrale na mirovnih shodih v Zagrebu, v Koprivnici, Sisku in Osijeku. Največja težava gibanja za mir je zelo majhna pripravljenost medijev, posebej osrednjih in najpomembnejših, prikazati to mirovno razpoloženje.

Neodvisne ženske skupine in organizacije v Sloveniji — Društvo za enake možnosti moških in žensk — INICIATIVA, ženske za politiko, ženska frakcija SDP in skupina Iniziativa delle donne Capodistria — ženska iniciativa Koper so 4. 7. 1991 ob 17. uri po mnogih slovenskih mestih istočasno z ženskimi skupinami drugod po Jugoslaviji — organizirale shode za mir. Večji shodi so bili v Ljubljani, Novem mestu, Novi Gorici, Metliki, Koprju, Velenju, manjši v Škofji Loki, Gradcu, Podzemlju. Ponekod pa so skupno izjavo prebrali po Lokalnih radijskih postajah (v Celju, na Jesenicah in še kje.)

Ta izjava se glasi:
»Tukaj smo zato, ker je tukaj vojna ali pa je pravkar bila. Imamo marsikaj povedati, pa nas ni slišati, kadar se strelja in grmijo topovi. Ženske smo v vojni tako zelo brez glasu. Veliko nas mora biti, da bi se naš glas slišal. Naš glas za mir! No-

čemo vojne in nočemo živeti z orožjem!

Naš poziv velja politiki, naj se nauči pogovarjati. Pred vsako vojno so pogajanja in po vsaki vojni so pogajanja. Kdo tega ne ve? Čemu torej vojna?

Zahtevamo, naj se takoj nehajo vojne akcije in grožnje z orožjem. Zahtevamo torej, naj se neha oboroževanje. Dokler bo orožje, bo mir ogrožen!

Ta hip se mora nehati vojna, a ta hip se mora začeti tudi mir! Na naše prijatelje v Evropi računamo, da nas bodo podprli v želji po miru, da si vzajemno priznamo pravico do miru. Svoboda in samostojnost sta možni samo v miru! Življenje je mogoče samo v miru!

Naši predlogi so:

1. Takoj naj utihne orožje in se začne pogovori (in nato spet pogovori in pogovori).

2. Evropske ustanove naj stalno pošiljajo opazovalce in delegacije na vseh ravneh, saj pomenijo eno od pomembnih jamstev za ohranjanje krhkega mira.

3. Tisti, ki imajo v Evropi moč in oblast, naj se zavamejo za demilitarizirano Jugoslavijo in demilitarizirani Balkan kot sod smodnika žal ni metafora.

Vojna nevarnost v Sloveniji in v tistem, kar je ostalo od Jugoslavije, še zdaleč ni minila. Tisti, ki imajo moč, da krhko in negotovo ustavi- tve ognja spremeni v novo krvavo in rušilno vojno, nam namesto pogajanj ponujajo ultimete. Tako se ni mogoče pogovarjati, me pa terjamo pogovore, ker je to edini način, da se obvaruje premirje in zagotovi mir.

SQJJA LOKAR

pisma in odmevi

Kaj teče v Krko

Pojasnilo Komunale

V rubriki Halo, tukaj je bralec »Dolenja« sprašuje upokojenec Ivan, kaj se ob deževju izliva v Krko iz kanala na kandijski strani pod mostom čez Krko. Videti je kot nekakšna gosta bela snov.

Obrazložitev: Ob povečanju hidravlične obremenitve na knalu IMV-Kandija (ob deževju) se odvečna voda preko razbremenilnika, ki je zgrajen na Ragovi cesti, preliva preko kaskad v Krko. Ker je višinska razlika od razbremenilnika do nivoja Krke velika, pride do padanja in mešanja voda. Pri tem se ustvarjajo vodni mehurčki, ki so videti kot bela pena. Opravljena je bila že tudi večkrat kontrola voda v izpustu s strani UIS Novo mesto ter Komunale. Ni pa bilo ugotovljeno povečanje onesnaženosti nad dovoljeno mejo.

Vsa dodatna pojasnila dobite pri Jordanu Hrvatnu, vodji sektorja Kanalizacija, tel.: 24-486.

V.d. direktorja:

ADOLF ZUPAN, dipl. iur.

ŠE: ŠEF PROTI ŽELEZNIŠKI BLOKADI

V zvezi s člankom z navedenim naslovom, objavljenim v Dolenjskem listu, 5. 7. letos, prosimo, da v vašem listu objavite naslednje besedilo:

Vse dejavnosti na železnici med posebnimi razmerami v Sloveniji so bile dogovorjene med republiko Slovenijo, ŽG Ljubljana in posameznimi sekcijami. Za vsako izredno akcijo, ki sicer ni predvidena v postopku železniške tehnologije, so morali šefi sekcij dobiti vnaprejšnje pooblastilo ŽG Ljubljana.

Tako ni šlo za nikakršno ostro nasprotovanje postavitvi barikad in izvajanju drugih predvidenih zaščitnih dejavnosti na postaji v Novem mestu, kot poroča novinar v vašem listu. Ante Stipanovič, šef sekcije za promet Novo mesto, je ravnal v skladu s pooblastili, ki jih je dobil od republike Slovenije preko ŽG Ljubljana. Zagnanost vseh, ki so opravljali obrambne naloge na novomeški postaji, je vsekakor pozitivna, vendar je bilo nujno treba predložene ukrepe uskladiti v republiko, kar je bilo tudi opravljeno, in so bili tako vsi potrebni obrambni in zaščitni ukrepi pravočasno storjeni.

Služba za stike z javnostjo
ŽG Ljubljana

• Kdor molči, kakor da soglaša. (Bonifacij VIII.)

Samostojni Sloveniji v pozdrav in vezilo

Resnica, da samo prost človek lahko živi in deluje tudi za blagor skupnosti, velja v enaki meri tudi za narode. Samo prost narod lahko kaj stori za blagor bližnje civilizacije in kulture, zadnje za vse človeštvo.

Tako sta verski mir kakor tudi jaltski sporazum šla mimo tega spoznanja, mimo te preproste človeške resnice, ki jo vsako jasno vidi, kadar gre za enake stvari, na klavzule mednarodnega prava, ki niso vselej in v vsakršnem smislu naklonjene svobodi vseh narodov, pa se začne marsikdo sklicevati, kadar bi bilo treba priznati enako pravico drugemu narodu. V zadnjem času so predstavniki držav in narodov, ki so bistveno manjši od slovenskega, prišli svari Slovence pred korakom v politično prostost. Državniki, predvsem pa publicisti kakšnega bližnjega naroda, ki si je pravo politično samostojnost in narodno identiteto skoval šele po drugi svetovni vojni, še vedno ne morejo razumeti, čemu si Slovenci tako prizadevajo dobiti lastno državo, čeprav sami ljubosumno varujejo idejo lastne države, ločeno od zgodovinsko istega velikega naroda, s katerim jih povezuje isti jezik in v bistvu ista kultura. Voditelji ameriške nacije in države, ki se je konstituirala kot utelešena pravica do samoodločbe in do odcepitve, pri čemer se ni zadovoljevala z nenasilnimi metodami, kakor se majhna Slovenija, kategorično odrekajo Slovincem pravico, ki so ji sami zapisali v znamenito Deklaracijo o neodvisnosti, ki jo so vklesali v Kip svobode, ki jo, kadar to zahtevajo strateški interesi, celo silo uveljavljajo tam, kjer za to ni prisotne podlage.

V tem trenutku ima novonastala slovenska država samo tri zaveznice, tri oblasti, ki so sicer vesoljne, a so v tem času zelo daleč od našega planeta: božjo resnico, božjo pravico in božjo ljubezen. Te tri oblasti so slovensko republiko priznale, preden se je ta priznala sama pred seboj.

Uredniki revije, ki se nikoli ni pregrešila zoper zvestobo lastnemu ljudstvu, kadar je pisala o občečloveških zadevah, ki se nikoli ni pregrešila zoper druga ljudstva, kadar je pisala o stvareh slovenskega in Slovenije, z velikim zadoščenjem čestitamo državljanom in političnim voditeljem republike Slovenije kot samostojne države, nastale na podlagi ljudskega plebiscita 23. decembra 1990 in sklepa skupščine 25. junija 1991.

Novonastali državi slovenskega naroda in drugih narodnih skupnosti na ozemlju slovenske republike pa želimo, da bolj kakor priznanja imperialnih in sebičnih moči in oblasti tega sveta še naprej išče priznanja treh božjih in vesoljnih moči: resnice, pravice in ljubezni. Želimo ji, da bi prostost, kolikor je bo mogoče doseči, uporabila v službi dvema ciljema, ki jima je vsaka država izvirno namenjena razcvetu posameznika in razcvetu človeštva. Najprimernejše politično okolje za doseganje obojega pa je suverena narodna država, ki ni cilj sama sebi.

Med narodi Prešernove Zdravljice naj živi tudi slovenski, med prosto izvoljenimi postavami naj velja tudi slovenska!

Za Društvo prijateljev in uredništvo revije CZ-JANKO MERKAC

Umetnik, ki je vroče ljubil življenje

Spominski zapis ob obletnici rojstva akademskega kiparja in medaljerja Vladimira Štovička

26. junija je minilo 95 let, odkar je stekla zibelka akademskemu kiparju in medaljerju Vladimiru Štovičku, spoštovanemu in priznanemu od vseh, ki so jim lepota, dobrota in resnica večni ideal človeka, kakor je zapisal Tone Gošnik, v DL ob mojtstvi 75-letnici rojstva.

Vladimir Štoviček se je rodil 26. junija 1896 v Boštanju pri Sevnici. Študiral je na ljubljanski Umetnostno-obrtni šoli in na Umetnostni akademiji v Pragi, kjer je 1923. leta diplomiral z odličnim uspehom. Po končanem študiju kiparstva pri prof. Janu Štursi in Otokarju Španjelu se je pri slednjem specializiral za medaljerstvo. Še v času študija je dobival številna priznanja za umetniško delo, med katerimi naj omenimo le častno priznanje Akademije, Suchardovo nagrado, nagrado mesta Praga in pa nagrado ameriških Čehov. Od tod je odšel na izpopolnjevanje v Firence in 1923. leta v Pariz, kjer je dobil svoj umetniški izraz. Spočetka je samostojno kiparil v ateljeju Bourg La Reine, nato pa se je v Parizu zaposlil v veliki kamnoseški delavnici, kjer je klesal portrete in sodeloval s kiparjem Antonom Bourdellom — med drugimi je izklesal »Alzaško Madono« — v službi pri kiparju Raymond Delanarreyu pa se je izpopolnil v reliefni in medaljerski pa tudi v portretni plastiki in pomagal celo pri izdelavi Lessepsovega spomenika.

S francosko nagrado za plastiko in s priznanjem za plakete se je 1931. leta vrnil v domovino. Na razstavi v Ljubljani, s katero se je 1925. leta skupaj s prijateljem Jarom Hilbertom prvič predstavil slovenskemu občinstvu, je doživel prva priznanja tudi v svoji domovini. Ves čas svojega umetniškega delovanja v domovini je živel mojster Štoviček v tesni zvezi z ljudmi bližnje in daljne okolice. Pred zadnjo vojno je bilo njegovo umetniško delo bolj navezano na Krško in Zagreb kakor na Ljubljano. Bolj je bil poznan med zagrebškimi numizmatiki in zbiralci in šele po osvoboditvi je delal tudi za Ljubljano pomembna naročila.

Njegove umetniške stvaritve v stari Jugoslaviji kažejo, da je največkrat upodabljal prav preproste in izmučene človeka, njegova siromaštvo in izmučene postave. Zato lahko trdimo, da je s takšnim načinom upodabljanja jasno pokazal svojo pripadnost naprednim krogom in se tako s svojim načinom delovanja vključil v boj za pravice revnih in zaslužnih ljudi.

Leta 1941, ko je okupator prav z območja, kjer je živel Štoviček, izgnal v Srbijo in Nemčijo množico nedolžnih Slovencev, se je umetnik z vso silo lotil upodabljanja teh tragičnih dogodkov. Delal je skice in oblikoval reliefne, na katerih je prikazoval grozote vojne. Njegove nacionalne privrženosti in svojega likovnega izražanja ni skrival, zato je njegovo početje kmalu prišlo na uho Gestapu. Ni dosti manjkalo, pa bi ga le-ti zaradi njegovega delovanja ustrelili. Ob vsem tem je mojster še našel toliko poguma, da je skice in negativne skril, sicer bi jih gestapo uničil, pred njim pa je uničil le odlitke (dvojnike). Prav ti dokumenti imajo danes neprecenljivo zgodovinsko vrednost.

Izmed omenjenih del je gotovo najpomembnejša plastika Narodi Jugoslavije v borbi za svobodo. To delo v velikem formatu, ki prikazuje izgnance, borbo in vrtnice, krasi pročelje osnovne šole Adama Bohoriča v Brestanici, v miniaturni velikosti pa je bilo podeljeno 1947. leta španskim ženam in 1974. leta tovarišu Titu, ko je polagal temeljni kamen za jedrsko elektrarno Krško.

Mojster Štoviček je tudi po vojni verno upodabljal prizadevanja naših narodov za napredek in boljše življenje. Znani so spomeniki, ki so jih snovali arhitekti Plečnik, Kobe in Filipčič ter

mojster Štoviček: relief Primoža Trubarja na Rašici. Junaki osvobodilnega boja v Radečah. Prvi krški borci v Krškem. Rušenje prometnih komunikacij na Slovenskem — Pogonik pri Litiji 1979; Muzeja revolucije v Celju in v Novem mestu hranita vrsto portretnih plaket padlih in še živih narodnih herojev in državnikov: maršala Tita, Kar-

delja Kidriča, Djura Salaja, Miha Marinka, Lidije Šentjurg, Jožeta Bortšarja, Albinca Hočvar-Mali, Franca Kreseta-Cobana, Staneta Potočarja (nad 50 plaket narodnih herojev) ter nekaj več vidnejših partizanskih borcev, aktivistov, politikov in drugih.

S področja kulturnega življenja: Prešerna, Aškerc, Plečnika, Finžgarja, Grafenauerja, Rostoharja, Jakca, Vidmarja, Vladka Korošca, Zupančiča, Puškina, Ramovša, Sovreta, Mencingerja, Cankarja, Pleteršnika, Gasparija, Simona Jenka, Prežihovega Voranca, dr. Edgarija Leopolda Lavova, G. Krkleca, Trubarja, Slovenskega okteta ter številnih slovenskih in drugih kulturnih delavcev, ki so zaživel v njegovih plaketah in medaljah (nad 200 portretov).

Pročelje celjskega gledališča krasi figuralni Tipanon, ob 70-letnici svojega življenja je podaril Krškemu monumentalni spomenik Janeza Vajkarda Valvasorja.

Prošnja svetu

Kočevje zaprosilo za pomoč Oer — Erken-schwick

KOČEVJE, NOVO MESTO — Zaradi naglice pri pripravljanju zadnje številke Dolenjskega lista je pomotoma izpadla pomembna vest iz Kočevja, ki se glasi:

»Predsednik občinske skupščine Kočevje Mihael Petrovič je o napadu na Slovenijo obvestil nekatere najodgovornejše predstavnike javnega življenja nemške občine Oer-Erkenschwick, s katero kočevska občina tesno sodeluje, vodjo organizacije Kočevjarjev na Koroškem in kneza Auersperga. Zaposil jih je, naj vplivajo na prebivalce in odgovorne v teh in drugih državah, se pravi od Avstrije, Nemčije pa do ZDA, da nas podprejo v našem boju za ohranitev pridobitve stopnje demokracije in da obveste svet o brezobzirnem ravnanju JA: Po povratnih prvih informacijah, ki jih je predsednik Petrovič že dobil, so naproseni navezali številke stike, kar bo gotovo pomemben drobec v prizadevanjih za uveljavitev Slovenije.«

Predsednik Petroviča smo zdaj spet obiskali in ga vprašali, če je v stikih s prijatelji po vsem svetu kaj novega. Odgovoril je:

»Z omenjenimi in drugimi prijatelji po svetu smo še naprej v stikih. Povedo, da po svojih močeh obveščajo domačo javnost o dogajanju pri nas. So zelo zaskrbljeni za Slovenijo in sprašujejo, kaj lahko store za nas tudi v obliki materialne podpore.«

DR. KMECL GOVORIL PLANINCEM

GORE — Okoli 1.000 planincev iz Posavja, Zasavja in ostale Slovenije se je zbralo v nedeljo, na dan planincev, v Gorah nad Hrastnikom. Planinci so razvili prapore, zapeli so učenci iz osnovne šole iz Dola, nastopil je ženski kvartet, zaigrala je steklarska godba in zaplesali so folkloristi. Spregovoril je član predsedstva Republike Slovenije dr. Matjaž Kmecl. Kritično je spregovoril o težkih in usodnih časih, ki jih preživlja slovenski narod. Veselimo se, ker smo na pravi poti svobode. S skupnimi močmi varujemo svoje ozemlje.

B. HORVATČ

DOMAČE TRNJE

• Zaradi »zakulisnih dogajanj« se politična drama pretvarja v grozljivko.
• Pojasnjevanje v politiki je kot fotografiranje ob nepravilni osvetlitvi — posledica je nejasna slika.
• Zaradi življenja v oblakih se je mnogim odgovornim pooblašilo v glavi.
• Med nami je mnogo takih, ki so na jeziku patrioti, v glavi pa oportunisti.
• Če je kameleon v nevarnosti, spremeni barvo, če je v nevarnosti človek, menja politično stranko.

M. BRADAC

Osilnica med prvimi

OSILNICA — V nedeljo, 7. julija, je bil v Osilnici razširjen sestanek vodstva KS, ki mu je prisostvoval tudi predsednik IS občinske skupščine Kočevje Alojz Petek. Ugotovili in sklenili so:

POMAGATI SLOVENIJI — Kot vedno v primeru nesreč in katastrof so tudi tokrat v Osilnici med prvimi ustanovili odbor, ki bo zbiral denarno pomoč za ublažitev vojne škode v Sloveniji. Vodi ga predsednica KORK Genica Muhvič, v njem pa sta še Anton Volf in Zlatko Žagar. Kot prvi je prispeval pol voje mesečne plače predsednik KS dr. Stanko Nikolič. Zdar zbirajo pomoč po hišah in na delovnih mestih.

ŠABRANCI OBLJUBLJAJO POMOČ — V imenu občinske skupščine Čabar je njen predsednik Stanko Kovač ponudil KS Osilnica zdravstveno, materialno in kakršnokoli drugo pomoč, ki bi jo to območje potrebovalo. Prva taka pomoč je bila že dana na področju zvez in informiranja.

TUDI ZASEBNIK PONUDIL POMOČ — Marjan Filipovič, ki ima zasebno firmo »Finest« v občini Čabar, je ponudil v primeru potrebe pomoč KS Osilnica pri gradnjah stavb, mostov itd. Njegovo podjetje se ukvarja s pridobivanjem električne energije in raznimi gradnjami.

ENOTNA DEŽELA PETRA KLEPCA — Tudi tokrat se je izkazala enotnost hrvaške in slovenske strani dežele Petra Klepeca. Delajo složno pod geslom, da je sosed dolžan skrbeti za dobro počutje sosedu, ki je v stiski, in to neglede na republiško mejo. Zato tudi ne preseneča sklep tega sestanka, po katerem sta krajevna skupnost Osilnica in Kulturnošportno društvo »Tone Ožbolt« Osilnica dolžna pospešiti izid knjige »Peter Klepec in njegova dežela«, ki bo izšla v slovenski, hrvaščini in jeziku dežele Petra Klepeca, ki je enak na slovenski in hrvaški strani. Kaže namreč, da se prav zdaj ta ljudski junak spet prebuj.

J. P.

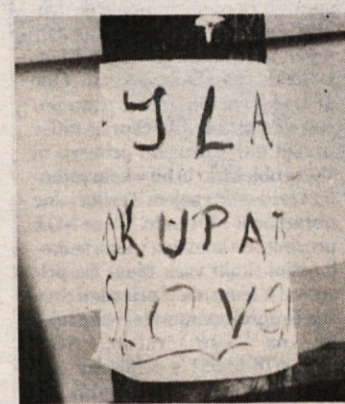
- Denar leži na cesti le za tiste, ki niso na cesti.
- Tudi novi slovenski grbi bodo pristali na delavčevi grbi.
- Svet je narobe med drugim tudi zato, ker se vsak načrt ob koncu izpridi. (Rupel)
- Da na stari celini narediš novo državo, moraš biti po svoje malo nor. (Lorenci)
- Človek ne more dovolj dobro misliti o človeku. (Kant)

jenje zelo ustvarjalno. Še v 93. letu, ko se mu je že iztekala zadnja ura življenja, je ustvarjal umetniška dela, dasiravno je imel težave z očmi in s prekravitvijo rok. Njegov delovni dan je vsakokrat trajal od zore do mraka in pogostokrat je delal tudi ob sobotah in nedeljah.

Za svoje umetniško delo je prejel Trdinovo nagrado, častno priznanje z medaljo Janeza Vajkarda Valvasorja, dve odlikovanji predsednika Tita in razne nagrade in priznanja že v času študija v Pragi in pozneje v Parizu, kar smo že navedli. O mojstru Štovičku je zapisal umetnostni kritik Janez Messesnel tole: »... danes je mojster Štoviček naš edini izraziti (mojster) medaljer, in če zane-marja eksperiment in stilizacijo v smislu funkcionalnih in konstruktivnih novosti ali ekspresionističnega nazora, potem je to pogojeno z zvestobo nalogi, ki jo pojmuje predvsem kot funkcionalni odziv potrebam. Spričo življenjske in umetniške poti, ki jo je prešel, spričo izkušnji, ki jih je na tej poti nabral, in spričo znanja, ki prehaja v mojstrstvo, mu v tem lahko samo pritrdimo...«

Da je doživel visoko starost in da je lahko vse življenje ustvarjal enkratna umetniška dela, ima precej zaslug tudi njegova žena Milica, ki je lepo skrbela za mojstra, ga bodrila pri delu in mu stala zvesto ob strani.

SLAVKO SMERDEL

PLAKAT — Ob eskalaciji vojaškega spopada v Sloveniji so Slovenci predstavili jugoslovansko armado v bistveno drugačni luči. S plakatom, nabitimi na drevo v Leskovcu, je nekdo sporočal: JLA — okupator Slovenije. (Foto: L. M.)

Preživela je tri vojne

Stoletna Anica Hanzlovsky velja za najstarejšo

METLIKA — Anica Hanzlovsky je preživela dve svetovni vojni, nikoli pa niti v sanjah ni slutila, da bo morala prav svoj stoti rojstni dan praznovati v vojnih razmerah. V metliškem domu počitka, kjer si je pred poldrugim letom našla svoj novi dom, še niso imeli stoletnika, čeprav je ustanova obstajala že v stari Jugoslaviji. Zato so želeli ob visokem Aničinem jubileju pripraviti pravcato praznovanje za vse oskrbovance in zaposlene, vendar so se mu morali zaradi žalostnih dogodkov v naši domovini odreči. Praznovanje so preložili na mirnejši čas, tete Hanzlovskyne pa so se tisti, ki ji v domu lepšajo jesen življenja, 5. julija, na njen stoti rojstni dan, spomnili s iskrenimi čestitkami in darilom.

Anica, rojena Črnič, je Metličanka, a je po prvi vojni odšla v Zagreb. Čeprav se je večkrat vračala v rodno Metliko, je ostala zvesta Zagrebu vse dotlej, dokler je še lahko sama skrbela zase, torej do lanske zime. Odkar jo je pred dobrim le-

tom kap, je priklenjena na posteljo, še vedno pa rada piše, bere in se pogovarja v nemščini, ki se je naučila v osnovni šoli. Predvsem pa ji ne uide nobena podrobnost iz vsakdanjega političnega življenja, zato je tudi razumela, zakaj jo ob njenem rojstnem dnevu ne morejo obiskati sin, vnukinja, vnuk in pravnuka iz Zagreba.

M. B.-J.

Zgodbi z roba preživetja

KOČEVJE — V občini Kočevje je vedno več ljudi brez dela. Že okoli 100 družin in posameznikov pa je na robu preživetja, in to le zaradi stečajeve podjetja. Najhuje je tam, kjer ostanejo brez dela vsi družinski člani ali oba roditelja. Mnogi so se torej že znašli v podobnem položaju kot za časa kriz pred vojno ali pa v stiskah kmalu po vojni. Zvedeli smo za dve zgodbi, ki najbolj zgovorno govorijo o sedanjih stiskah.

BREZ SEKSA NE BO SLUŽBE

Nezaposleno dekle je zvedelo, da bo zasebni šofer odprl še trgovino in potrebuje dve prodajalki. Prijavilo se je in z novim delodajalcem sta se pogodila za službo. Delodajalec pa jo je po sklenjenem usnem dogovoru povabil še na večerjo v gostilno. Med večerjo je postajal vedno bolj vsiljiv in je dekle nagovarjal na spolne odnose. Dekle ni pristalo, saj ob dogovoru za delo o tem ni bilo besede, pa tudi posebne simpatije ni

čutila do njega. Šlo ji je za delo, za kruh, za preživetje. Kljub vsemu je ostala neomajna in na ponudbo ni pristala. Nesojeni delodajalec pa se je razjezil, ji pljunil v krožnik z večerjo in ji dal odpoved, še predno je začela delati.

ATA BO PEKEL JAJCE

Fantek je prišel v trgovino s sadjem, zelenjavo in drugo hrano. Ljudje so nakupovali na veliko. Ko je fantič prišel na vrsto, ga je prodajalec vprašal:

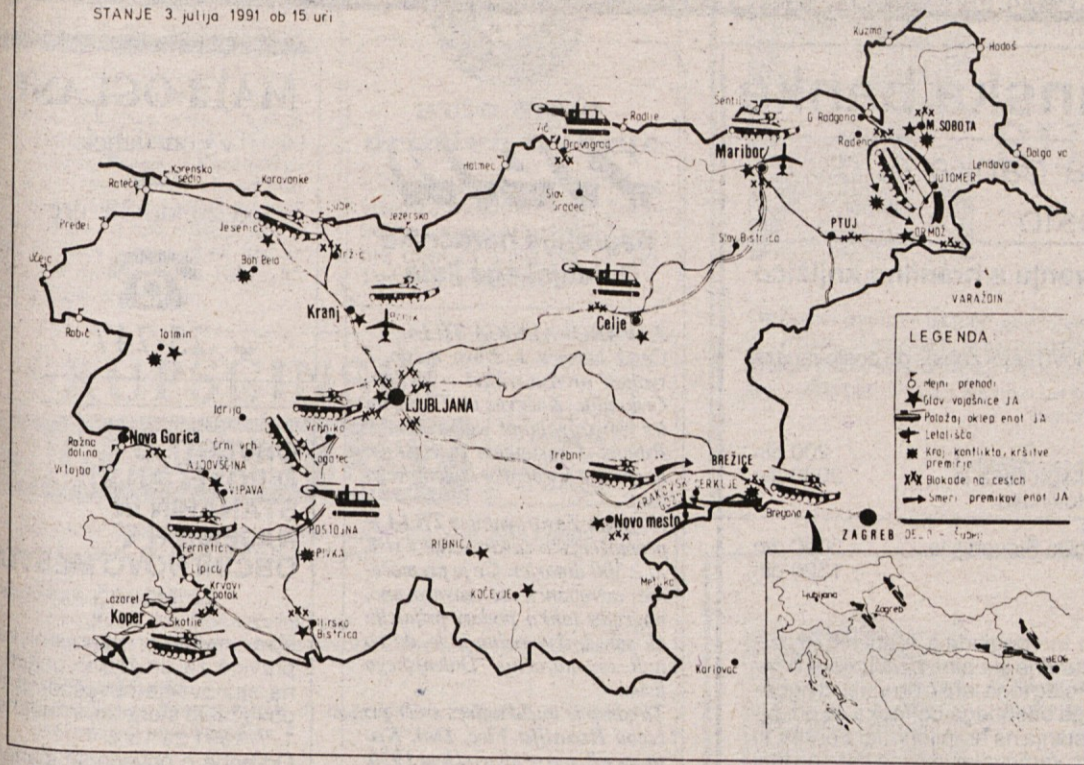
»Kaj boš pa ti, pobič?«
»Jajce«, je bil odgovor.
»Koliko jajc?«
»Samo eno.«
»Kaj pa boš z enim samim jajcem?«
»Ata mi ga bo spekel,« je pojasnil otrok, ki je imel denarja le za eno jajce, saj je ata ostal brez dela.

Vse v trgovini, ki so slišali pogovor, je pretreščalo. Še posebno je prizadelo neko žensko, ki je takoj po-biču kupila kar cel plato jajc, da je fantiču in družini v stiski vsaj malo pomagala.

J. P.

USPEH NOVOMEŠKIH UPOKOJENCEV — Navzlic hudim časom upokojenci niso prekinili tradicije. Društvo upokojencev Kočevje je pred dnevi pripravilo športne igre upokojencev dolenjske regije, novomeško zastopstvo je moči merilo v kegljanju, šahu, streljanju in balinanju. V skupni uvrstitvi so novomeški upokojenci zasedli drugo mesto.

Resnica prodira v svet

Ameriški Slovenci se trudijo, da bi ZDA vedela, kaj se dogaja v Sloveniji

CLEVELAND — Matjaž Jančar, ki je uradno še vedno generalni konzul SFRJ v Clevelandu, hkrati pa slovenski predstavnik v Clevelandu, se vse od napada JA na Slovenijo trudi, da bi ZDA zvedele za resnico o dogajanjih v Sloveniji. Po ZDA pošilja obvestila o teh dogajanjih ter o brutalnih akcijah in grožnjah JA na najrazličnejše pomembne naslove. Da bi ZDA zvedele resnico o Sloveniji in Jugoslaviji, kar naj bi vplivalo tudi na uradno ameriško stališče do Jugoslavije, njene enotnosti in osamosvojitvenih težnj Slovenije, si močno prizadevajo tudi ameriška slovenska društva.

Eno takih je v Clevelandu, ki je s preko 100 tisoč Slovinci ena močnejših ameriških slovenskih »postojank«. Mnogi od njih niti slovensko ne znajo več, a del njihovega srca je še zmeraj slovenski, je v pogovoru za Dolenjski list potrdil Matjaž Hočvar, Belokranjec, ki že več desetletij živi v tem koncu Amerike.

»Prejšnjo nedeljo smo imeli v Slovenskem domu sestanek, kjer smo razpravljali o Sloveniji in kako ji pomagati. Zraven je bil tudi Matjaž Jančar. Izbrali smo odbor, ki bo poskrbel, da bodo pomembne ameriške osebnosti obveščene o Sloveniji in njenih težnjah, o vsem dogajanju, o početju vojske. V Clevelandu je bila prejšnji ponedeljek tudi maša, na kateri se je zbralo 1.600 ljudi in kjer smo se odločili za zbiranje humanitarne pomoči za Slovenijo,« je v krajšem pogovoru povedal gospod Hočvar. Posebej je poudaril, da so slovenski vojaki oz. slovenska TO na ZDA naredili zelo dober vtis, da so ponosni nanje. Gospod Hočvar je obljubil, da si bodo Slovenci v Ameriki še naprej prizadevali, da bi ZDA poznale resnico o Sloveniji in da bi se približale njenemu priznanju.

Z. L.-D.

POSLUŠALCI STUDIA D malokdaj pomislijo, da imajo veliko zaslug za to, kar slišijo po radijskih sprejemnikih, radijski tehniki. Med kar številnimi je tudi Ervin Bizjak, Trebanjec, ki vsakodnevno potuje na relaciji Trebnje — Novo mesto. Včasih tudi pozno ponoči, kajti Studio D oddaja vsak dan do 24. ure. Bizjak opravlja svoje delo honorarno. (T. G.)

Sinova na varno v Trst

Naše otroke pomagajo reševati tudi tujci

NOVO MESTO — Napad okupatorske jugoslovanske vojske na Slovenijo je poleg vsega gorja v številnih družinah tudi ločil otroke od staršev. Ena takih je družina novomeškega arhitekta Zdenka Hlavatyja. »Majša od mojih treh sinov, stara 13 in 15 let, sta bila v Krkini koloniji na Debelem rtiču,« je začel pripoved oče Hlavaty. »Ko je prišlo do napada na Slovenijo, smo bili seveda tako kot vsi drugi starši, katerih otroci so bili ali so še ločeni od njih, nadvse zaskrbljeni. Še huje je bilo, ker nikakor nismo mogli dobiti telefonske zveze z letoviščem. V Trstu imamo prijatelje in smo se obrnili nanje, da bi, če se da, šli po sinova in ju odpeljali na varno čez mejo. Seveda smo morali o tem prej obvestiti vodstvo kolonije, saj je jasno, da ne bi dali otroka nekemu neznancu in še tujcu povrhu.« Končno jim je le uspelo priklicati Krkino letovišče v Strunjanu in od tam

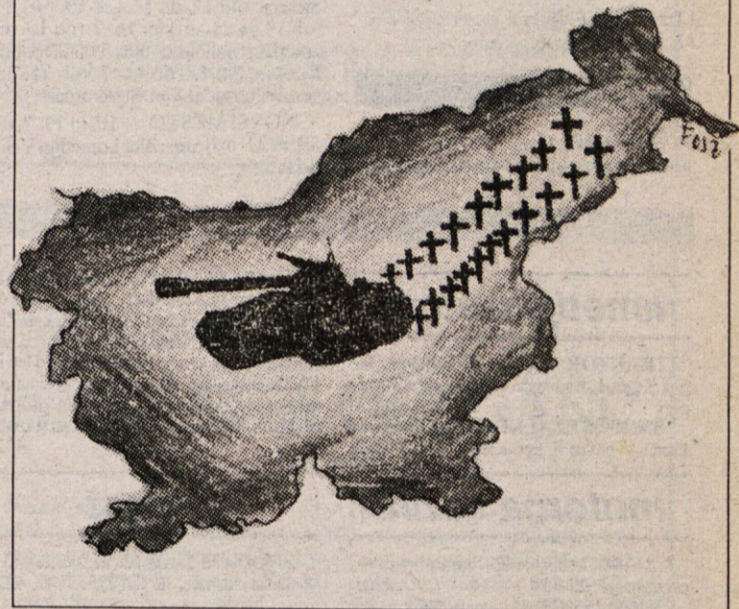
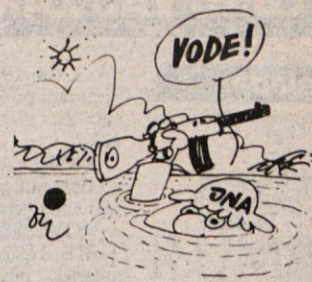

OČE IN BRAT — Zdenko Hlavaty s starejšim sinom, mlajša sinova oziroma brata pa sta na varnem v Trstu.

so Hlavatyjevo sporočilo prenesli na Debeli rtič.

»Moj tržaški prijatelj Renato Pieri, sicer lastnik Mercedesovega servisa, je organiziral akcijo. Po sinova je šel čez mejo Zoran Muzlovič. Ne poznam tega človeka in ne vem, kakšne narodnosti je, gotovo pa mora biti pogumen možak, da je v takih razmerah tvegati pot čez mejo. Fanta je dobil in ju varno preko Škofij spravil v Trst. Brž ko so bili čez mejo, je bil prehod v Škofijah zaprt.«

A. B.

OBVESTILO

Podjetja, druge organizacije in skupnosti, organe in društva, delovne ljudi in občane obveščamo, da je po sklepu izvršnega sveta skupščine občine Novo mesto, sprejetem na seji dne 25. junija 1991 (sklep objavljen v Skupščinskem Dolenjskem listu št. 9/91)

JAVNO RAZGRNJE OSNUTEK SPREMEMBE ZAZIDALNEGA NAČRTA CIKAVA ZA OBRTNE LOKACIJE OB REGIONALNI CESTI

v času od 29. junija do 29. julija 1991, in sicer v prostorih:
— skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2, 1. nadstropje,
— osnovne šole na Malem Slatniku.

JAVNA OBRAVNAVA
osnutka zazidalnega načrta bo v

četrtek, 18. julija 1991, ob 20. uri
v krajevni skupnosti Mali Slatnik, v osnovni šoli na Malem Slatniku.

Do poteka javne razgrnitve osnutka lahko podate pisne pripombe, mnenja in predloge na krajih razgrnitve ali pa jih pošljete Zavodu za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje občine Novo mesto, Ljubljanska 2, Novo mesto. Na javni obravnavi bodo navzoči izdelovalec zazidalnega načrta ter predstavniki zavoda, ki bodo k osnutku podali podrobnejšo obrazložitev in prisotnim dajali pojasnila. Vabljeni!

ZAVOD ZA DRUŽBENO PLANIRANJE IN
URBANISTIČNO NAČRTOVANJE
NOVO MESTO

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve skupščine občine Novo mesto na podlagi sklepa skupščine občine Novo mesto ter v soglasju s skupščino občine Črnomelj, Metlika in Trebnje v zvezi z 19. členom zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja

OBJAVLJA
prosta dela in naloge

družbenega pravobranilca samoupravljanja
občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje

Predloge in prijave za ta dela in naloge lahko posredujejo občani Komisiji za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska c. 2, Novo mesto, v 15-tih dneh po objavi. Predlogu mora biti priložena izjava kandidata o sprejemu kandidature ter življenjepis s podatki o izobrazbi in zaposlitvi. Prijavijo se lahko tudi kandidati sami.

Komisija za volitve, imenovanja
in administrativne zadeve
Skupščine občine Novo mesto

NOVOLINE COMMERCE,
trgovina in storitve, d.o.o.
Novo mesto
Cesta komandanta Staneta 38

objavlja prosta delovna mesta

1. direktorja podjetja
2. samostojnega komercialista
3. komercialista-referenta

Od kandidatov pričakujemo ustrezno izobrazbo od V. do VII. stopnje, sposobnost komuniciranja doma in na tujem, predvsem pa marketinška znanja in odločnost za tekmovanje na konkurenčnem trgu. Nudimo ustvarjalno delo, stimulativni OD glede na dosežene rezultate in možnost dodatnega izobraževanja. Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas. Interesenti naj pošljejo prijave z dokazili v 8 dneh po objavi na naslov: NOVOLINE COMMERCE, d.o.o., Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 38. O izbiri bomo kandidate obvestili v 10 dneh po končanem zbiranju prijav.

SREČANJE

V okviru meseca mladinske kulture v občini Novo mesto smo se 6. junija srečali z učenci iz OŠ Škocjan. Izmenjali smo kulturni program in ugotovili, da je kulturno sodelovanje med šolami potrebno, saj se spoznavamo in izmenjujemo izkušnje. Nastopili so harmonikarji iz škocjanske šole, naš recitatorski krožek se je predstavil z dramatisacijo Povodnega moža, na koncu pa so nas razveselili z odličnim igranjem tudi naši tamburaši.

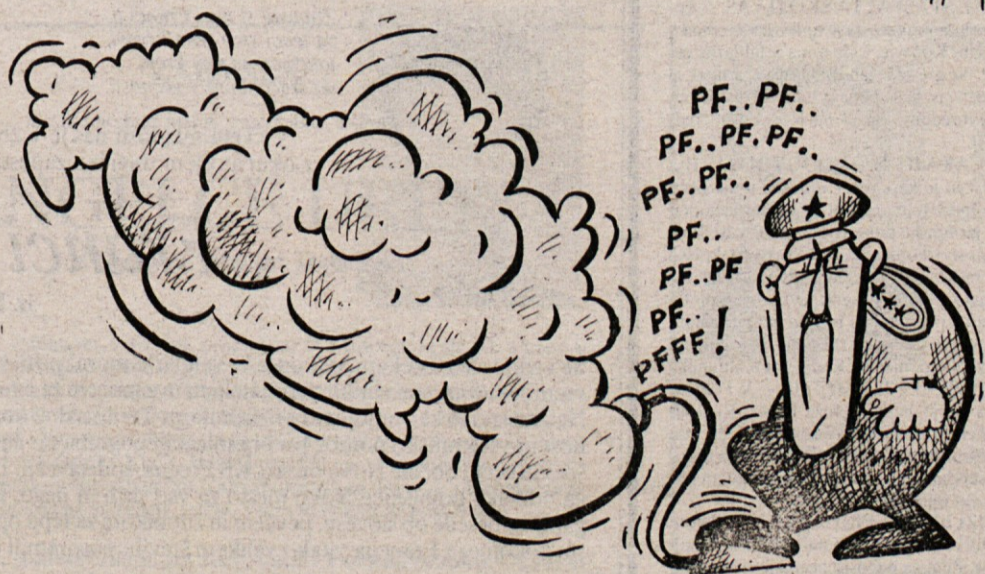
Novinarski krožek
OŠ Janeza Trdine, Stopiče

Izbrali pot časti,
ker smo premislili
tudi pot sramote

Iz govora Josipa Vidmarja na Kočevskem zboru leta 1943

»Ko smo 27. aprila 1941. leta ustanovili Osvobodilno fronto in sklenili, da gremo v oborožen odpor — oper okupatorje, smo vedeli, kaj nas Slovence čaka. In vendar smo se odločili za ta usodni sklep in storili ta korak. Storili smo ga, ker smo predobro in prenatanko videli tudi drugo možnost, drugo pot, kakršna nam je bila na razpolago. Dejstvo, da smo za svojo odločitev zastavili tudi lastna življenja, nas ne opravičuje in ne more opravičevati pred našo vestjo. Pač pa nas opravičuje ona druga pot, ki smo jo videli in v mislih prehodili. To bi bila pot, ki so nam jo svetovali naši »preizkušeni voditelji«, pot mirovanja, pot hlapčevske ponižnosti in potrpežljivosti, pot nemoške, neme in nizkotne, da ne rečem živalske vdanosti v prenašanje poniževanja in nasilja, pot sramotnega sožitja z okupatorjem, skratka pot pasje sreče, da smeš lizati roko gospodarju, ki vihti bič nad tabo. Te nečaste poti nismo mogli izbrati in naša ljubezen do slovenstva nam ni dovolila priporočiti je narodu, pa naj bi nas doletelo, kar si že bodi.

Izbrali smo pot časti, ker smo dodobra premislili tudi pot sramote.«

tedenski koledar

Četrtek, 11. julija — Olga Petek, 12. julija — Mohor Sobota, 13. julija — Jolanda Nedelja, 14. julija — Jelena Ponedeljek, 15. julija — Vladimir Torek, 16. julija — Bogdan Sreda, 17. julija — Aleš

LUNINE MENE

11. julija ob 20.06 — mlaj

kino

ČRNO MELJ: 12. 7. (ob 21. uri) ameriški erotični film Vročica ljubezni.

14. 7. (ob 19. uri) ameriška komedija Umazani pokvarjeni prevaranti. 14. 7. (ob 21. uri) francoski akcijski film Nikita.

KRŠKO: 11. 7. (ob 21. uri) nemški erotični film Sladkorček. 14. 7. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Vroči spot.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 11. 7. (ob 10., 19. in 21. uri) ameriška pustolovska drama Planine meseca. Od 12. do 14. (ob 19. uri), 15. (ob 19. in 21. uri) ter 16. 7. (ob 10. uri) ameriški policijski film Ulični policaj Rookie. Od 12. do 14. 7. (ob 21. uri) nemški erotični film Sladkorček.

NOVO MESTO — 16. in 17. 7. (ob 19. in 21. uri) ameriška komedija Veliki diktator.

kmetijski stroji

TRAKTOR URSUS 35 prodam. Janez Kopina, Radovlja 7, Šmarješke Toplice. 4211
SNOPOVEZALKO za figaro prodam. Lipar, Vrbovce 5, Šentjernej. 4223

motorna vozila

Z 101, letnik 1986, karambolirano, prodam. 27-751. 4201
JUGO 45 KORAL, avgust 1988, in štiri lita platišča z gumami prodam. Anton Saje, Dol. Kamenje 4, Novo mesto. 4204

Z 101 GTL, letnik 1986, prodam. 0608/89-167. 4205

JUGO KORAL 55, oktober 1988, prvi lastnik, dodatno opremljen in tomos avtomatik ugodno prodam. 0608/21-457, Hribar, Smihel 43, Novo mesto. 4210

ZASTAVO 128, letnik 1986, prodam. Šimc, Črmošnjice pri Stopičah 6. 4212

126 P, letnik 1990/2, prodam. Cena po dogovoru. Informacije na 21-784. 4213

R 4 GTL, letnik 1982, prodam ali menjam za 126 P ali Z 750. 0608/45-279. 4218

GOLF JX, B 1600, letnik 87/11, ugodno prodam. 51-041. 4221

R 4 TL, dobro ohranjen, 11/81, prodam. 21-826, interna 286. 4222

CITROEN AX bele barve, 3 vrata, dobro ohranjen, prodam. 47-402. 4226

LADO SAMARO, staro dve leti, dobro ohranjeno, prodam. 48-428, 48-327. 4227

VW 1303 S, letnik 1972, in motor BT 50, star dve leti, prodam. 76-387. 4229

R 4 GTL, letnik 1984, prodam. Henigsmann, Vavpca vas 46, Semič. 56-451. 4230

AVTOMATIK, letnik 1987, prodam. 26-193. 4231

VESPO LML 150 NV, letnik 1989, dobro ohranjeno, prodam. 0608/88-892. 4232

OPEL KADETT 1.3 S, odlično ohranjen, in nemške ovčarje prodam. 52-518. 4233

ZASTAVO KOMBI 850, dvojna kabina, prodam. 65-070. 4234

obvestila

ROLETE, ŽALUZIJE izdelujemo in montiramo po konkurenčni ceni. 0608/44-662. 4188

ALP SPORT

Planinci, taborniki, ribiči: ALP SPORT javna skladišča Novo mesto je pravi naslov za vaše zadeve! tel.: 21-956 int. 27

PRODAJAMO bele domače piščance, težke do 2,5 kg. Po 20. juliju pa bomo prodajali kilogramske piščance. Alojz Vrtačič, Pristavica 1, Šentjernej. 42-575. 4215

preklICI

FANIKA BIZJAK, Dmovo 62, Leskovec, opozarjam ANO in VINKA VODOPIVEC iz Dmrovega 61 a, Leskovec, da prenehata obrekovati, zmerjati in stikati po mojem dvorišču, kadar me ni doma. Če tega ne bosta upoštevala, ju bom sodno preganjala. 4202

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in direktor), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc in Ivan Zoran.

IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 28 din, naročnina za 3. trimesečje 300 din; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 600 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto. OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 350 din, na prvi ali zadnji strani 700 din; za razpise, licitacije ipd. 400 din. Mali oglasi do deset besed 300 din, vsaka nadaljnja beseda 30 din.

ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo 0608/23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006; računovodstvo 22-365, telefax: 24-898. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi ustreznega republiškega odloka (Uradni list Republike Slovenije, št. 7/91) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in tisk: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

Ijubljanska banka

Dolenjska banka d. d.
Novo mesto

Mejni zneski pri poslovanju s hranilno knjižico in čeki

Od 1. 7. 1991 naprej veljajo novi mejni zneski pri poslovanju s hranilno knjižico in čeki.

Tekoči računi:

— najnižji znesek čeka je	200 din
— najvišji znesek negotovinskega čeka je	3000 din
— najvišji znesek čeka za gotovinsko izplačilo v bankah skupine Ljubljanske banke v Republiki Sloveniji je	3000 din
— druge pa	1500 din

Hranilne vloge:

Imetniki dinarskih imenskih in vpoglednih hranilnih knjižic lahko dnevno dvignejo zunaj bančne skupine Ljubljanske banke znesek do višine 3000 din. Poleg tega lahko ob vpisu dvignejo še celotni znesek pripisanega osebnega dohodka ali pokojnine. Po predhodni primerjavi stanja na hranilni vlogi z enoto, ki je izdala hranilno knjižico, lahko varčevalec dvigne dnevno tudi več kot 3000 din, vendar stroške primerjave plača sam.

zavarovalnica triglav d. d.
poslovna enota Novo mesto

CENEJŠA IN KVALITETNEJŠA ZAVAROVALNA PRI ZAVAROVALNICI TRIGLAV, d.d.

Kar za 25% nižja premija pri požarnem zavarovanju

Zavarovalnica Triglav, ki v letošnjem letu deluje kot delniška družba, se želi s svojo novo organiziranostjo kar najhitreje vključiti v nove, tržno-konkurenčne odnose, kakršne poznamo v razvitem svetu.

Z namenom, da bi nudila zavarovancem kvaliteten servis, je organizirana v mrežo območnih in poslovnih enot, ki pokrivajo celotno področje Slovenije in velik del Hrvaške.

Zavarovalnica Triglav, delniška družba, tako ostaja najmočnejša slovenska zavarovalnica. Na območju Dolenjske, Bele krajine in Kočevskega deluje s svojo Poslovno enoto Novo mesto.

Zavarovalnica Triglav daje velik poudarek razvoju, zato spremlja zavarovalstvo v svetu in s tem razvija nova in kvalitetnejša zavarovanja. S svojo velikostjo zajetja zavarovanj, ažurnim spremljanjem zavarovalno-tehničnih rezultatov omogoča svojim zavarovancem cenejša zavarovanja oziroma ob tem poziva na kvalitetno sklepanje zavarovanj z realnimi zavarovalnimi vsotami.

Tako je Zavarovalnica Triglav zmanjšala zavarovalno premijo za požarno zavarovanje civilnih in neproizvodnih rizikov za 25%. Ker je požarno zavarovanje med občani najbolj razširjeno, saj ima skoraj vsak zavarovano hišo ali opremo, pomeni tako veliko znižanje premije velik prihranek.

Poleg same cene pa je pomembna predvsem kvaliteta posameznega zavarovanja. Pri obveznem avtomobilskem zavarovanju vozniki velikokrat pozabljajo ali pa niso obveščeni o višini zavarovalne vsote, ki jo zavarovalnica plača ob škodi. To vsoto predpisuje Zvezni izvršni svet in je velikokrat prenizka za kritje škode (trenutno je ta vsota 1.000.000,00 za osebna vozila). Zavarovalnica Triglav z minimalnim doplačilom sklepa zavarovanje z dvojnimi zavarovalnimi vsotami in tako nudi zavarovancem večjo varnost. Svojo ponudbo povečuje tudi pri zavarovanju avtomobilskega kaska, kjer je možno z doplačilom na premijo razširiti zavarovanje na kritje stroškov za najem zaradi nezgode (kombinacija I).

Ker se bliža čas dopustov, je zelo pomembno turistično zavarovanje. Namenjeno je vsem osebam, ki potujejo oziroma letujejo v Jugoslaviji ali v tujini. Zavarovanje krije tatvino vozila, smrt, trajno invalidnost, stroške zdravljenja in stroške prevoza umrlega zavarovanca, tatvino, vlomsko tatvino, rop ter uničenje ali poškodovanje prtljage in osebnih stvari, odgovornost zavarovanca, prekinitev turističnega potovanja ali letovanja ali kasnejšo vrnitev z njega. Možno je skleniti posamično, družinsko oziroma skupinsko zavarovanje. Da bi bilo zavarovanje privlačno, je Zavarovalnica Triglav povečala zavarovalne vsote, za družinska in skupinska zavarovanja pa tudi znižala zavarovalno premijo.

Zavarovalnica Triglav, d.d., se s svojo tradicijo in visokostrokovnim kadrom prilagaja zavarovancem in skuša njihove želje in potrebe spremljati z novimi in kvalitetnejšimi zavarovanji.

Iz Poloma

ŠE NI ASFALTA SKOZI VAS — Polomčani pravijo, da je njihova vas edina v občini Kočevje, ki še nima asfaltirane ceste. Ne gre za asfalt do Poloma, ampak le skozi vas, ki se ponaša tudi s kostanjevim drevoredom, kar je na Kočevskem redkost.

ČAKAJO NA VODOVOD — Hydovod je napravil v Polomu in na Seču po eno vrtno in prišel do primerne količine globinske pitne vode za obe vasi. Vaščani so izkopali jarek za cevovod, koliko so mogli, na kamenitih odsekih pa pričakujejo pomoč drugih, ki bodo minirali. Tudi cevi imajo že pripravljene. Zgraditi pa je treba še vodni zbiralnik. Pri delih jim je veliko pomagala Kočevska Komunala.

DVE VEČJI KMETIJI — V Polomu ima večjo kmetijo Jože Papež. Redi 40 goved in okoli 100 ovac. V Seču pa ima večjo kmetijo Janez Papež. Kmetijsko gospodarstvo je namreč hleva na tem območju opustilo.

IZLETNIKI PRIHAJAJO — Polom je bil ena največjih in najlepših kočevskih vasi. Zdaj ga pogosto obiskujejo izletniki, tudi izseljeni Kočevjarji in njihovi potomci, ki iščejo korenine. Zato bi bilo prav, da bi kaj ukrenili s cerkvenimi ruševinami in povsem dotrajanim farovžem.

nagrajuje naročnike
Dolenjskega lista

ZAVAROVALNICA TILJA, Cesta herojev 1, Novo mesto, s svojimi predstavništvi v Metliki, Črnomlju, Kočevju in Trebnjem ter zavarovalnimi agencijami v Ribnici, Grosupljem in Krškem nagrajuje naročnike Dolenjskega lista.

Nagrada Zavarovalnice TILJA je premoženjsko zavarovanje v višini 2.500 dinarjev. Če je premoženje izžrebanca že zavarovano, nagrado lahko podari prijatelju ali sorodniku, važno je le, da bo tudi on naročnik Dolenjskega lista. Ta torej je imela največ sreče pri zrebu Rozalija Virc, Dol. Kamenice 8, naročnica od leta 1970, ki naj se čimprej zgleda na predstavništvu Zavarovalnice TILJA, Cesta herojev 1, Novo mesto.

• Nič ni bil, niti član Akademije. (Napis na francoskem nagrobniku)

• Leta naučijo več kot knjige.

Delo, trud, trpljenje — tvoje je bilo življenje. Bolečine si prestala, zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

V 83. letu nas je zapustila draga mama, stara mama in sestra

MARIJA
HROVAT

iz Novega mesta

iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, darovali vence in cvetje in pokojnico spremili na njeni zadnji poti. Hvala tudi g. župniku za opravljeni obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 79. letu je tiho odšla od nas naša draga žena, mama, stara mama

JOŽEFA
BRUNSKOLE

Jelševnik 11

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojno spremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo sosedom, pevkam, govornici za poslovilne besede in gospodu kaplanu za lepo opravljen obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

Zapustil si nas, Franci ti, za teboj srce nam krvavi, tolažba ena nas krepi, da srečamo se v večnosti.

V cvetu mladosti nas je v 26. letu starosti za posledicami boja z okupatorjem tragično zapustil naš dragi sin, brat, vnuk in nečak

Franci Uršič ml.

iz Prečne 28

Še vedno zazrta nekam, odkoder bi vendarle moral priti, se v tem težkem trenutku zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje. Neizmerno se zahvaljujemo pripadnikom Teritorialne obrambe Novo mesto za izkazano pozornost in vsestransko pomoč pri organizaciji pogreba ter častno stražo. Naša iskrena zahvala Izvršnemu svetu občine Novo mesto, KS Prečna, sodelavcem IMV Revoz, obrat I, ter osebju kirurškega oddelka bolnišnice Novo mesto za vso skrb in nego. Hvala tudi vsem štirim govornikom za ganljive besede ob slovesu, pevcem in župnikom za lepo opravljen obred. Še enkrat hvala vsem, ki ste pokojnega Francija v tako velikem številu pospremili do njegovega mnogo preranega groba.

Žalujoci: vsi njegovi

VLOMA V ZIDANICI

KUZARJEV KAL — V noči od 3. na 4. julij je bilo vlomljeno v dve zidnici na Kuzarjevem Kalu. Novomeščan Igor Ritonja je po nenapovedanem nočnem obisku ostal brez lesenega sodčka z okrog 15 litri vina, pol kile kave, zmanjkala pa sta tudi moški sprej deodorant in kolonjska voda. S tem je oškodovan za okoli 3 tisočake. Iz zidnice Leopolda Berusa s Kuzarjevega Kala pa je neznan storilec odnesel 8 kg sladkorja, pol kile kave, pol litra žganja in nekaj masti, iz sodov pa je iztočil okrog 30 litrov vina. Lastnik ima za okoli 2 tisoč dinarjev škode. Kdo se bo mastil in lišpal, še ni znano.

avto moto društvo trebnje

organizira tečaj iz CPP za voznike motornih vozil. Začel se bo v prostorih AMD Trebnje dne 23. julija ob 17. uri. Tečaj je brezplačen.

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine
ČRNOVELJ,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA
IN TREBNJE

V 9. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 28. junij 1991, so objavljeni dokumenti:

OBČINA ČRNOVELJ

- Odredba o določitvi najvišjih cen
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Zdravstveni dom Črnomelj

OBČINA METLIKA

- Odredba o spremembah in dopolnitvah odredbe o ureditvi prometa v mestu Metlika

OBČINA NOVO MESTO

- Odredba o spremembah in dopolnitvah odredbe o določitvi najvišjih cen
- Sklep o javni razgrnitvi osnutka zazidalnega načrta Cikava za obrtno lokacije ob regionalni cesti — sprememba
- Odlok o izdaji obveznic občine Novo mesto
- Odlok o ustanovitvi Zdravstvenega doma Novo mesto
- Odlok o varstvu naravnega okolja pred požari
- Odlok o komunalnih taksah v občini Novo mesto
- Odlok o krajevni turistični taksi v občini Novo mesto
- Spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000
- Spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000 (s prilogo urbanističnih zasnov za naselje Žužemberk)
- Spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000 (s prilogo urbanističnih zasnov za naselje Straža z Vavto vasjo)
- Spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000 (s prilogo urbanističnih zasnov za naselje Otočec)
- Spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000 (s prilogo urbanističnih zasnov za naselje Šmarjeta s Šmarješkimi Toplicami)
- Spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000 (s prilogo urbanističnih zasnov za naselje Mirna Peč)
- Spremembe in dopolnitve družbenega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000
- Sklep o prenehanju z delom vzgojno-izobraževalne organizacije Osnovna šola Novo mesto
- Odlok o ustanovitvi Osnovne šole Bršljin
- Odlok o ustanovitvi Osnovne šole Center
- Odlok o ustanovitvi Osnovne šole Grm
- Odlok o ustanovitvi Osnovne šole Stopiče
- Odlok o ustanovitvi Osnovne šole Šmihel
- Odločba o ugotovitvi splošnega interesa za postavitev daljnovodov 2 x 110 KV Brestanica—Krško—Novo mesto
- Zapisnik o delu občinske volilne komisije pri ugotavljanju izida nadomestnih volitev v volilni enoti št. 16
- Odlok o prostorskih ureditvenih pogojih za pomembnejša lokalna središča občine Novo mesto

OBČINA RIBNICA

- Pravilnik o oddajanju poslovnih prostorov
- Sklep o določitvi najvišjih cen
- Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o urejanju in varstvu okolja v občini Ribnica
- Odlok o spremembi odloka o reji, registraciji in označevanju psov ter reji ostalih domačih živali
- Odlok o spremembah odloka o varstvenih pasovih vodnih virov in ukrepih za zavarovanje voda
- Odlok o spremembah odloka o omejitvi nabiranja lipovega cvetja in pridobivanja lubja lipe
- Odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o upravljanju, uporabi in vzdrževanju kanalizacije v občini Ribnica
- Odlok o spremembi odloka o pogojih za priložnostno opravljanje gostinske dejavnosti v občini Ribnica
- Odlok o spremembi odloka o ureditvi cestnega prometa v naseljih in zimske službe na območju občine Ribnica

OBČINA TREBNJE

- Sklep o vrednosti točke za odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za drugo polletje leta 1991
- Sklep o povprečni gradbeni ceni za 1 m² koristne stanovanjske površine za potrebe odmere davka od premoženja za leto 1991
- Sklep o prispevku za priključitev na komunalne objekte in naprave individualne rabe v občini Trebnje

MEDOBČINSKE OBJAVE

- Sklep o prenehanju z delom Zdravstvenega centra Dolenjske Novo mesto
- Odlok o ustanovitvi Splošne bolnišnice Novo mesto
- Odlok o ustanovitvi Dolenjskih lekarn Novo mesto
- Odlok o ustanovitvi Zavoda za socialno medicino in higieno Novo mesto

ZAHVALA

Ostali smo brez mame, stare mame, sestre, tete

ANGELCE UREK

z Drečjega Vrha pri Trebelnem

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste bili z nami v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali pokojnici cvetje in jo spremili na zadnjo pot. Posebej se zahvaljujemo zdravnikom in sestram Onkološkega inštituta iz Ljubljane, ki so pokojnici s svojim znanjem in s prijazno besedo lajšali trpljenje. Hvala lepa zdravnikom in sestram iz novomeške bolnišnice, ki so se z nečloveškimi napori trudili podaljšati njeno bivanje med nami. Na svojem domu sta jo tolažili s toplino in znanjem dr. Anica Berganc-Dolenšek in enkratna medicinska sestra Zdenka Kučič. Hvala jima! Od nje so se poslovili tudi uslužbenci MKZ Trebnje in zaposleni iz Termotehnike v Novem mestu. Zahvaljujemo se g. župniku s Trebelnega za lepo opravljen obred in pevcem s Trebelnega za zapete pesmi. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Za njo žalujejo: sin Stane, hči Angelca, snaha Milena, zet Jože, vnuki Polona, Stanko, Dejan in Helena, sestre Marija in Jelka

ZAHVALA

V 61. letu starosti se je 27. junija poslovil od nas mož, brat in stric

RUDI BAŠELJ

iz Gor. Kamenja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so mi v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence, cvetje in sveče ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Hvala g. župniku za opravljen obred. Se enkrat vsem lepa hvala!

Žalujoča žena Pepca

ZAHVALA

V 63. letu nas je nenadoma zapustil naš skrbni mož, oče, stari oče, brat, svak, stric in tast

ALOJZ ŽAGAR

iz Birčne vasi

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za darovano cvetje in tolažilne besede v težkih trenutkih. Najlepše se zahvaljujemo govornikom za poslovilne besede, pevcem iz Ruperč vrha, gospodu župniku za lep obred in vsem, ki ste pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je zapustila

ALOJZIJA RUGELJ

z Mirne

Iskreno se zahvaljujem vsem sosedom, znancem in prijateljem za izraze sožalja, cvetje in spremstvo pokojne na njeni zadnji poti. Posebna zahvala KC Ljubljana in vsemu osebju pljučnega oddelka Splošne bolnišnice v Novem mestu ter g. župniku za opravljen pogrebni obred.

Žalujoči: hčerka Irena z družino

ZAHVALA

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi upanja, trpljenja,
bolečina je bila močnejša od življenja.

V 81. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož,
oče in stari oče

FRANC PERŠE — PAVLETOV

upokojeni gostilničar
iz Zbur pri Šmarjeti

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste se tako številno poslovili od njega. Posebno zahvalo smo dolžni družinam Matko, Perše, Gorenc, Kovačič ter Meti Sotirov, GD Zbure za organizacijo pogreba ter GD Mokronog, Šmarjeta, Škocjan, Zagrad, Orešje, Bela Cerkev, govornikom Franciju Anderliču in Janezu Pimarju, g. župniku za lepo opravljen obred ter pevcem iz Mokronoga.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
a v srcih naših boš ostal.

Tiho in brez slovesa nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

STANISLAV BARBO

z Gor. Kamenc

Z žalostjo in hvaležnostjo v srcih se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, nam ustno ali pisno izrazili sožalje, zasuli s cvetjem grob pokojnika in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala GD Kamence, GD Novoteks, podjetjem Varnost, ZD Novo mesto, Revoz, ŽTP Novo mesto, gospodu župniku za lepo opravljen obred in gospodu Florjančiču za ganljive besede slovesa. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Marija, hčerka Majda in sin Milan z družinama ter brat in sestre z družinami

ZAHVALA

Polje, kdo bo tebe ljubil,
ko bom jaz od doma šla?

Ob boleči izgubi naše drage mame,
stare mame, sestre in tete

ANE ŠTRUMBELJ

z Vinkovega Vrha

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali. Hvala tudi g. župniku za opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Tiho, brez slovesa je odšla od nas naša draga mama, babica in prababica

ANTONIJA DERGANČ

roj. Dernovšek

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za takojšnjo pomoč, izrečeno sožalje in darovano cvetje. Iskrena hvala sodelavcem GIP Pionir in Tiskarni Skušek, govorniku Ediju Malnariču za ganljive besede, Angelci Štricelj in gospodu župniku za opravljen obred. Se posebno se zahvaljujemo družinam Malnarič, Dichelberger, Majcen, Bezek, Bukovec, Lipar, Sever in Malenšek za nesebično in vsestransko pomoč.

Žalujoči: vsi njeni

Semič, Ljubljana, Sydney, Črnomelj, Novo mesto

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

ANGELE GAZVODA

iz Straže

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ji lajšali bolečine v zadnjih dneh življenja, predvsem dr. Moreli in osebju kirurškega oddelka bolnišnice Novo mesto. Hvala tudi sosedom za pomoč in cvetje, Martini Pečjak za poslovilne besede in vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti k počitku ter ji darovali cvetje, ter godbenikom iz Straže za zaigrane žalostinke.

Žalujoči: vsi njeni

Straža, Ljubljana, Vinja vas, Pulj

ZAHVALA

Kakor hitro spolzi solza mila,
tako hitro te je smrt od nas zvalila.
Ni bilo niti časa za slovo in zahvalo,
s katero bi se ti oddolžili
za vso skrb in dobroto.

30. junija nas je v 87. letu starosti za vedno zapustila naša draga mama, babica in prababica

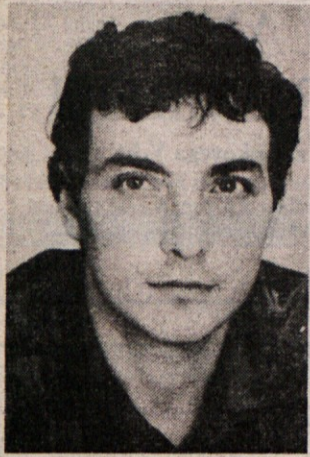
TEREZIJA KRALJ

roj. Zupet
s Trstenika 18, Šentrupert

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam izrekli sožalje, darovali cvetje, sv. maše, sveče in se poslovili od nje. Posebna zahvala velja dr. Bojani Tratar, HP Kolinska Mirna, gospodoma Vidicu in Petku, Zidarjevim, IMV Mima in pevcem ter govorniku Antonu Strmoletu. Vsem, ki ste jo v življenju imeli radi in jo spoštovali, iskrena hvala!

Vsi njeni

Bojan Zupanc

Po enem koledarju šteje 29 let, po drugem bo jutri star 14 dni. Ti stega krvavega petka na Medvedjeku se je Bojan drugič rodil, nekaj minut pred 10. uro je bilo, del dolenskih teritorialcev je bil pri zajirku, ko je sovražnik, vklejen med dve blokadi, napadel. Prvi strel je bil namenjen Zupancu, izstrelek je prestreglo protiletalsko orožje na hrbtu, za boj ni bilo več uporabno, toda Bojan je ostal živ. Letošnjega februarja, ko se je iz novomeške IMV preselil v Pokrajinski štab teritorialne obrambe, niti sanjal ni, da mu bosta uni-forma in orožje že čez dobre štiri mesece postala vsakdanja spremljevalca. Da bo doma postal tujec, ki ga žena in otroka za uro ali dve vidita le vsak tretji dan. Pa enopolletne hčerke to niti ne moti preveč, zato pa toliko bolj petletnega sina, ki nikakor ne more razumeti, zakaj oči nenadoma nima več časa zanj, za igro in sprehode. Sicer pa še odrasli težko dojemamo čas, ki ga živimo te dni in tedne. »Sreča v nesreči, da je žena brez zaposlitve, tako lahko otrokoma posveti vseh štirindvajset ur,« doda ne brez grenkobe v glasu.

Z vojno je Bojan od prve minute pričakal jo je na barikadi na Pogancih. »Moja enota je nato oklepniške spremljala do Medvedjeka, kjer je kolono zaustavila blokada. Mi smo jih nato z vozili zaprli še zadaj. Naše enote so zasedle položaje v dolini na levi strani ceste proti Ljubljani. Ta odločitev se je kasneje pokazala kot edino pravilna, oklepniški svojih grozečih cevi niso mogli spustiti tako nizko. V petek ob 9.50 so pričeli napad, pri tem razstrelili naš tovornjak in kombi. Mi smo svojo taktiko izpolnili, izstrelili protiolepnico municijo in se umaknili na dogovorjeno točko; vse enote, ki sem jih v Medvedjek pripeljal, so se tod tudi našle.« Sele po Medvedjeku je Bojan prvič po dveh neprespanih nočeh za uro zatisnil oči. Spati ni mogel, prizori vojne so se vrstili eden za drugim. Spomnil se je na ranjenca poleg sebe, sovražna letala, ki niso izbirala ciljev. Hkrati se je spomnil gostoljubja, požrtvovalnosti in pomoči okoliških krajanov, ki so teritorialce vzeli za svoje sinove. S tem spoznanjem je vsak boj, naj bo še toliko krvav in neizprosni, lažji. Narod nobene vojne doslej še ni izgubil. Slovenci smo to pravilo potrdili, če bo potrebno, ga bomo znova.

Kot vsak pravi Dolenjec ima tudi Bojan na Ruperčevu nekaj tri. Nanje ga je spomnil Sele tale pogovor. Skrb za vinograd je sedaj prevzel oče, ki sinovo današnje življenje in obveznosti nemara še najbolj pozna. Ne dolgo tega je bil sam poveljnik pokrajinskega štaba TO, v pokoju je tako dobil novo dolžnost. Koliko časa jo bo moral opravljati? Bojan Zupanc ne premišlja dolgo: »Če vodi jugoslovansko armado Veljko Kadijević, bo mir, če jo vodi Blagoje Adžić, bo vojna.«

B. BUDJA

NEVARNI OSTANKI VOJNE — Na bojiščih, predvsem na Medvedjeku in v Krakovskem gozdu, je ostalo precej nevarnega eksploziva. Ta območja seveda niso primerna za sprehajanje, posebno nevarnost pa predstavljajo za tiste šolarje, ki so sedaj na počitnicah in stikajo za vsem. Pirotehniki, ki jih vodita poveljnik občinskega štaba CZ Janez Štrukelj in njegov namestnik Darko Perše, so ta čas na območju Žužemberka, Dvora in Žabje vasi našli še ostanke iz druge vojne. V zbirki, ki so jo v ponedeljek peljali na uničenje v Camberk pri Orehoviču, je bilo na desetine min in ročnih bomb. Nevarnostim iz druge vojne so se pridružile še »trofeje« iz Medvedjeka. (Foto: J. Pavlin)

Kanadski los »za Kučana«

Na carini v Zagrebu je izseljenec Lojze Mlakar moral lagati, da je lahko dal darilo rojstni vasi

BUČKA — Lojze Mlakar je že 35 let v Torontu, vendar rodne Bučke ne more pozabiti. Tudi vaščani Bučke ga imajo za svojega prijatelja in dobrotnika, ki jih obišče skoraj vsako drugo leto. Zadanja leta je še posebno vesel nad zagnanostjo članov lovške družine iz tega kraja, ki je s prostovoljnim delom zgradila svoj dom, letos septembra pa se že pripravljajo na otvoritev. Tudi Lojze je strasten lovec, zato ni težko razumeti njegove odločitve, da dom lovcev na

Bučki okinča s svojo lovsko trofejo iz daljne Kanade. Ni prinesel ne verve ne drobnega ptička, temveč glavo kapitalnega losa, ki ga je ustrelil že pred leti.

»Lov v Kanadi je drugačen kot pri vas. Zberemo se prijatelji, dobimo ustrezno dovoljenje in se za dva tedna odpeljemo v divje kraje. Kaj bomo lahko streljali, je že vnaprej določeno. Tako smo se odpeljali tudi 1500 km daleč, da sem ustrelil tega losa. Več kot 1000 kilogramov je potegnil na tehtnici. No, to ni bil moj edini los, do sedaj sem jih ustrelil že dvanajst, v moji zbirki pa je tudi koža leva. Že naslednje leto bo njegova glava visela na steni lovškega doma na Bučki,« je povedal veseljak Lojze. Glava losa je zanj pa tudi za lovce Bučke dvojna trofeja. »Morda je pri vsej zadevi še najlažje biti lovec; za preparatorstvo je treba nekaj plačati, najtežje pa je bilo to spraviti mimo jugoslovanskih carinikov. Trofeje ponavadi zaplenijo in jih imajo za svoje lovške zmage. Sam se nisem dal. V Zagrebu sem se precej časa pogajal z ljudmi v zelenem in tudi osamosvajanje Slovenije mi je pomagalo, da je šlo to pot drugače. Cariniku sem rekel, da losa nesem našemu Kučanu, pa se je nasmejal in že sklenil s menoj dogovor, da ob drugem povratku v domovino prinesem še nekaj večjo losovo glavo za Tudmana. Obljubil sem, če bom izpolnil obljubo, pa še ne vem. Po zadnjih dogodkih najbrž že ne!« se je odrezal Lojze.

J. PAVLIN

IZ KANADE NA BUČKO — Lojze Mlakar (levo) predaja predstavnikom lovške družine Bučka trofejo losa, ki bo poslej krasila steno njihove velike lovske sobe. (Foto: J. Pavlin)

kozerija

REPIČEVINA MORA BITI SAMOSTOJNA

— Dovolj je bilo izkoriščanja.
— Pa ne samo to. Mi, Repičani, nimamo skoraj nič skupnega z Zgornjerepičani.
— Res je. Repičani pravimo koruzi debelača, oni koruza.
— Pri nas raste žlahina trta, oni se nacejajo s šmarico.
— Ali pa prehrana.
— Kaj pa je narobe z jedmi?
— Mi že od pamitveka vrtime janjce in odojčke na ražnju, Zgornjerepičani še kokiši ne znajo dobro speči.
— Pa tamburice.
— Ja, tudi tamburice. Pri nas že

otroci brenkajo na tamburice, Zgornjerepičani pa nategujejo frajtonarice. To je jodlarski instrument, ne pa repiški.
— Ne smeva pozabiti na vezenje! Naše babnice uporabljajo rdeči sukanec, Zgornjerepičanke modrega. To je bistvena razlika.
— Repičani nismo nikoli hodili na semnje v Zgornjo Repičevo Drago, ljubši so nam bili oni ob Zeleni reki.
— Zgornjerepiška govedina ni bila nikoli dobra, to drži kot pribito.
— Njihovi volti tako čudno glee-

Se obeta polhovo leto?

Pod Planino zaščitena bukev in hrast častitljive starosti — Letina, kakršne ni bilo že desetletje

PLANINA — Po gozdarskem pravilniku so drevesa, katerih debela merijo v premeru več kot 120 centimetrov, zaščitena in jih hranijo kot zanimivost. Gozdarji črnomalske GG so pod Planino zavarovali dve veličastni drevesi, bukev in hrast graden, ter s kašipoti opozorili nanju popotnike, ki tod mimo vse pogostje obiskujejo Mirno goro.

Hrast je star 230 let, obseg debela znaša 3,95 metra, v višino pa meri 24 metrov. Bukve, ki je 20 let starejša, ima obseg 3,60 metra, v višino meri 26 metrov, volumen pa je 14 prost. metrov. Gozdarji so pri določanju starosti teh dreves izhajali iz ustnega izročila, kaj se je s tem okoljem dogajalo, kdaj in kako so tukaj gospodarili z gozdovi, kako je bilo še za časa Kočvarjev. Starost so določili po izkušnjah, prepričani pa so, da se veliko niso zmotili, čeprav se zavedajo, da ne gre za matematično natančnost.

Posebno zanimiva je bukev, ki rase prav na robu s smrekami zasajenega gozda. Na deblo so gozdarji obesili tablo z napisom, ki naj bi veljal kot poziv popotnikom: »Ne zarezuj, ne kuri pod mano, te prosim bukev, mati gozda.« Naši predniki so namreč verjeli, da je bukev mati gozdov in najbrž se niso prav veliko

zmotili. Sicer pa je bukev za svoja leta izredno vitalna, popolnoma zdrava in še vedno dobro prirašča. Ker je zrasla na nekdanjem pašniku, ki so ga po vojni pogozdili ali pa ga zarašča naravni gozd, je imela veliko svetlobe, zato ne čudi, da ima krošnja okrog 40 metrov premera in je kot ogromna pljuča, ki prečistijo veliko zraka.

Takšna drevesa so na robu umetnih nasadov ne glede na to, da zavzemajo veliko prostora, zelo zaželjena, kajti v umetnih nasadih ni dovolj hrane za vse živali. In prav letošnja letina bo, kot kaže, obilna. Takšne letine si sledijo na štiri, šest ali celo osem let, tako obilna, kot se kaže letos, pa ni bila že vsaj desetletje. Upajmo le, da dober pridelek ni znak ogroženosti bukev, kajti ogrožena drevesa bolj semenijo. Sicer pa se dobrih semenskih let veseli marsikdo. Gozdarji semenskim letom prilagodijo obnovo gozdov. Dobra letina pri bukvah je dober znak za polharje. Pravijo, da polh že spomladi, ko obgloda lubje bukev, iz okusa drevesnega soka ve, če bo bukev dobro obrodila ali ne, in se temu primerno tudi razmnožuje. Koliko je v tem resnice, je težko reči, ampak tako zatrjujejo starejši gozdarji in izkušeni polharji.

M. B.-J.

ZARES MATI GOZDA — 250-letno, a izredno zdravo bukev pod Mirno goro bi s težavo objeli trije ljudje. (Foto: M. B.-J.)

Usoda kostanjev še vedno ni znana

Kostanjev dreved na Novem trgu zdaj, malo pozno, vendar rešujejo

NOVO MESTO — Že kar precej časa je od tega, kar so bili kljub mnogim nasprotovanjem narejeni načrti za pozidavo novomeškega Novega trga, ker so bili pač najmočnejši tisti, ki so bili prepričani o tem, da je prepotrebna novomeška blagovnica lahko samo na tem mestu in nikjer drugje. Zdaj je, kar je, Pionir zaenkrat s težavo (lastnik še ni znan) gradi po sistemu za trg blagovnic, ki bo prihodnji mesec pod streho, in poslovno-trgovski objekt B, ta gradnja pa občutno posega v nadaljevanje Kettejevega drevedora ob Cesti komandanta Staneta. Njegova usoda še ni znana, čeprav sta, žal pozno, prevladala spoznanje in pripravljenost, da se naredi vse za ohranitev.

Vodja projekta Novi trg v GIP Pionir, Miha Kastelec, pravi, da so se v izvedbi temeljev za objekt B soočili s poseganjem v kostanjev nasad ob Cesti komandanta Staneta, ki je bil predmet polemik že ob izdelavi zazidalnega načrta. Pri izkopu pa da so pazili, da kostanjev oz. njihovih korenin niso poškodovali, brežine in korenine pa so potem zavarovali pred pretiranim izsuševanjem. Tri drevesa so se sicer morala umakniti gradnji, ostalim pa so strokovnjaki iz Ljubljane delno prirezali krošnje, da ne bodo ovirale del in zaradi prevelike teže tudi ogrozile obstoja celih dreves. Dela okrog kostanjev opravljajo po navodilih Inštituta za gozdarstvo, ki so ga poklicali na pomoč na zahtevo Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto. »Drevedora ne bomo uničili. Bodoči Novi trg bo imel potrebno zelenje, ohranjena bo dediščina in dosedanj naravni ambient nasada. Strokovnjaki pravijo, da bodo kostanji zdržali še sto let, le kakšnega

najslabšega bo treba odstraniti in zasediti novega, seveda ne čisto mladega,« pravi Kastelec in njegov pomočnik Slavko Mesojedec.

Dejstvo je — pravi Mira Ivanovič iz novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine — da so v Zavodu, potem ko so zaman nasprotovali tem zazidalnim načrtom, postavili pogoj, da se sme izvajalec ob gradnji na največ sedem metrov približati kosta-

V Ribnici dokončujejo Oničevo hišo

Več poslovnih prostorov in stanovanj

RIBNICA — Gradnja na prostoru, kjer je stala včasih Oničeva hiša, in v okolici poteka po načrtu. Glavna dela bodo zaključena do 31. oktobra, nekateri dela pa še kasneje.

Popolnoma dokončan bo prvi objekt, v katerem bodo izpostava Ljubljanske banke in tri stanovanja. V ostalih dveh objektih bo dokončano pritličje, kamor se bosta vselili Služba družbenega knjigovodstva in Zavarovalnica Triglav. Urejena bo tudi zunanost stavb (fasada itd.) ter okolica z okoli 50 parkirnimi prostori. Le grobo, do tretje gradbene faze, pa bo dokončanih 11 stanovanj.

To območje bodo uredili tudi energetsko. Ti objekti bodo dobili do jeseni še novo trafo postajo in daljinsko ogrevanje. Oboje bodo uporabljali tudi drugi novi objekti, ki bodo na tem območju grajeni kasneje.

Denar za gradnjo poslovnih prostorov doteka po predvidevanjih in je v glavnem že vse plačano. Za stanovanjski del pa je občina zaprosila posojilo pri banki. To bo potrebno, če stanovanjskega dela ne bo možno hitro prodati. Tri stanovanja bodo prodali dograjena, ostalih enajst pa nedokončana.

J. P.

Meditante tehnike »TM« in »Nova učenja«

pozivamo na evropsko usklajeno mirovno delovanje — skupinsko meditacijo enkrat tedensko. Naslednje druženje je predvideno v nedeljo, 14. 7., ob 18.30. Prijave in informacije na tel. 28-928 ali 26-593 v četrtek, petek, soboto med 20. in 22. uro.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnul.

studio
D

Lestvica narodnozabavne glasbe
Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado JUSTI SUHODOLČAN iz Pavle vasi pri Trzišču. Čestitamo!

Lestvica je ta teden takšna:

- (5) Šopek cvetja — ANS. S. PLUTA
- (2) Sramežljivi zapeljivec — VESNA
- (1) Venček narodnih — TONČEK PLUT
- (4) Sinoči — ANS. I. PUGLIJA
- (3) Kaj je sreča — MARELA
- (9) Veseli muzikantje — ANS. B. RAZPOTNIKA
- (6) Lepa so jutra — ANS. T. VERDERBERJA
- (10) Na pomoč — ANS. HENČEK
- (—) Za mam'co mojo — ANS. M. KLINC
- (8) Ohcet — ANS. J. ŠUMAHA

Predlog za prihodnji teden: Topliška dolina — ANS. FIS.

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto